ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

គម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣
(LASED III)

ក្របខណ្ឌរៀបចំផែនការជនជាតិដើមភាគតិច

(IPPF)

ឧបសម្ព័ន្ធ ២ សម្រាប់ក្របខណ្ឌគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន និងសង្គម (ESMF)

រៀបចំដោយ៖
ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ (MLMUPC)
ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ (MAFF)

រាជធានីភ្នំពេញ, ប្រទេសកម្ពុជា
ថ្ងៃទី៩ ខែមេសា, ឆ្នាំ២០២០

ពាក្យកាត់ប្រើប្រាស់នៅក្នុងអត្ថបទ

AWPB	ផែនការការងារ និងថវិកាប្រចាំឆ្នាំ
CF	ព្រៃឈើសហគមន៍
CFD	មូលនិធិសហគមន៍សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍ
CHPF	ក្របខណ្ឌការពារបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌
CIPL	អភិរក្សភាសាជនជាតិដើមភាគតិច
CoM	គណៈរដ្ឋមន្ត្រី
CPA	តំបន់ការពារបស់សហគមន៍
CSG	ក្រុមគាំទ្រសហគមន៍
CSO	អង្គការសង្គមស៊ីវិល
DP	ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍
DPA	អង្គការអភិវឌ្ឍន៍ និងភាពជាដៃគូក្នុងសកម្មភាព
EA	ភ្នាក់ងារប្រតិបត្តិ
ESMF	ក្របខណ្ឌគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន និងសង្គម
ESF	ក្របខណ្ឌបរិស្ថាន និងសង្គម
ESS	បទដ្ឋានបរិស្ថាន និងសង្គម
ESS1	ការវាយតម្លៃ និងគ្រប់គ្រងហានិភ័យ និងផលប៉ះពាល់បរិស្ថាន និងសង្គម
ESS5	លទ្ធកម្មដីធ្លី ការរឹតត្បិតលើការប្រើប្រាស់ដីធ្លី និងការតាំងទីលំនៅថ្មីដោយបង្ខំ
ESS7	ជនជាតិដើមភាគតិច
ESS8	ក្របខណ្ឌការពារបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌
ESS10	ការចូលរួមរបស់ដៃគូ និងការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន
FPIC	ការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ
GDA	អគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម
GIZ	កិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិអាល្លឺម៉ង់ (អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលរបស់អាល្លឺម៉ង់)
HA	សមាគមខ្មែរលើ
IA	ស្ថាប័នអនុវត្តន៍
IC	សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច
ICLT	ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច
ICSO	អង្គការគាំទ្រសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច
ICT	បច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន និងសារគមនាគមន៍

DRAFT

ICCPR	កតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ
ICESCR	កតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌
ICERD	អនុសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីការលុបបំបាត់រាល់ទម្រង់នៃការរើសអើងជាតិសាសន៍
IDA	សមាគមអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិ
IP	ជនជាតិដើមភាគតិច
IPM	វិធានការការពារបណ្តោះអាសន្ន (សម្រាប់តំបន់ផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលបានគ្រោង បន្ទាប់ពីការស្នើសុំ)
IPO	អង្គការជនជាតិដើមភាគតិច
IPP	ផែនការសម្រាប់ជនជាតិដើមភាគតិច
IPCC	គណៈកម្មាធិការសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច
IPPF	ក្របខណ្ឌរៀបចំផែនការជនជាតិដើមភាគតិច
IPM	វិធានការការពារបណ្តោះអាសន្ន
IRC-WG	ក្រុមការងារគណៈកម្មាធិការតាំងទីលំនៅថ្មីអន្តរក្រសួង
MAFF	ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
LASED	គម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច
MLMUC	ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់
M&E	ការពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃ
MIS	ប្រព័ន្ធព័ត៌មានវិទ្យាគ្រប់គ្រង
MoE	ក្រសួងបរិស្ថាន
MoI	ក្រសួងមហាផ្ទៃ
MRD	ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ
NGO	អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល
NTFP	អនុផលព្រៃឈើ
O&M	កិច្ចដំណើរការ និង ការថែទាំ
PAD	ឯកសារវាយតម្លៃគម្រោង
PAL	ច្បាប់ស្តីពីតំបន់ការពារ
PDI	មន្ទីរព័ត៌មាន
PIB	កូនសៀវភៅព័ត៌មានគម្រោង
PIM	សៀវភៅណែនាំស្តីពីការអនុវត្តគម្រោង
PDO	គោលបំណងអភិវឌ្ឍន៍គម្រោង
PDLMUPCC	មន្ទីររៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់

DRAFT

PMT	ក្រុមការងារគ្រប់គ្រងគម្រោង
PT	ក្រុមគម្រោង
RCS	ការសិក្សាតម្លៃជំនួស
RGC	រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា
RPF	ក្របខណ្ឌគោលនយោបាយស្តីពីការតាំងទីលំនៅថ្មី
SIA	ការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់សង្គម
SLC	សម្បទានដីសង្គមកិច្ច
TLR	អ្នកដែលជាមុខសញ្ញាទទួលបានដីធ្លី
UNDRIP	សេចក្តីប្រកាសរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីសិទ្ធិជនជាតិដើមភាគតិច
WB	ធនាគារពិភពលោក

DRAFT

បញ្ជីនៃតារាង

តារាង 1៖ គម្លាតរវាងច្បាប់កម្ពុជា និងបទដ្ឋានបរិស្ថាន និងសង្គមទី៧ 14

តារាង 2៖ មុខរបរចិញ្ចឹមជីវិតតាមវិស័យគិតជាភាគរយនៃប្រជាជនពេញវ័យ 17

តារាង 3៖ ការដាក់ពាក្យស្នើសុំ និងសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដែលទទួលបានបណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាព........ 19

តារាង 4៖ ដំណាក់កាល២.៥ នៃដំណើរការការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច........ 26

តារាង 5៖ ដំណាក់កាល៣ នៃដំណើរការការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច........ 30

តារាង 6៖ ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច និង សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលជាគោលដៅគម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣ 35

តារាង 7៖ សេចក្តីសង្ខេបនៃវិធានការហានិភ័យនិងវិធានការកាត់បន្ថយ........ 40

តារាង 8៖ បរិបទសម្រាប់ការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមក្នុង គម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣........ 45

DRAFT

មាតិកា

ពាក្យកាត់ប្រើប្រាស់នៅក្នុងអត្ថបទ ii

បញ្ជីនៃតារាង v

វាក្យស័ព្ទ និងនិយមន័យ viii

សេចក្ដីសង្ខេប xi

1. គោលបំណង និងរចនាសម្ព័ន្ធនៃក្របខណ្ឌរៀបចំផែនការជនជាតិដើមភាគតិច (IPPF) 1

2. គម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣ 2

3. ក្របខណ្ឌបទដ្ឋានគតិយុត្តិពាក់ព័ន្ធនឹងជនជាតិដើមភាគតិច 7

4. លិខិតូបករណ៍អន្តរជាតិដែលពាក់ព័ន្ធ 9

5. បទដ្ឋានបរិស្ថាន និងសង្គមរបស់ធនាគារពិភពលោក និងច្បាប់នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា 10

៥.១. ក្របខណ្ឌរៀបចំផែនការជនជាតិដើមភាគតិច 10

៥.២. និយមន័យជនជាតិដើមភាគតិច និងសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច 12

៥.៣. គម្លាតរវាងច្បាប់កម្ពុជា និងបទដ្ឋានបរិស្ថាន និងសង្គមទី៧ 14

6. ព័ត៌មានសង្គមនិងសេដ្ឋកិច្ចសង្ខេបនៃជនជាតិដើមភាគតិចនៅកម្ពុជា 16

7. បទពិសោធន៍ និងតម្រូវការសម្រាប់ការផ្ដល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច 18

8. បទពិសោធន៍ទទួលបានពីការអនុវត្តការផ្ដល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច 21

9. ដំណើរការចុះបញ្ជីដីសហគមន៍ 23

9.1. ដំណាក់កាល១៖ ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ ការទទួលស្គាល់ក្រុមមនុស្សជាក់លាក់ជាសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច 25

9.2. ដំណាក់កាល២៖ ក្រសួងមហាផ្ទៃ ផ្ដល់ឋានៈជានីតិបុគ្គល 26

9.3. ដំណាក់កាល២.៥៖ ការរៀបចំនិងការដាក់ពាក្យស្នើសុំចុះបញ្ជីដីសមូហភាព 26

9.4. ការដាក់ស្នើការចុះបញ្ជីដីសហគមន៍ 28

9.5. ដំណាក់កាល៣៖ ការចុះបញ្ជីដីសហគមន៍ 29

10. ផលប៉ះពាល់ដែលមានសក្ដានុពលលើសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច 33

11. ហានិភ័យ និងវិធានការកាត់បន្ថយ 36

DRAFT

12. ការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ 42
13. ការអនុវត្តការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ ក្នុងគម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣..44
13.1. ការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ នៅក្នុងបរិបទនៃជំនួយដល់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច..46
13.2. ការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ នៅក្នុងបរិបទនៃជំនួយដល់ឃុំជនជាតិខ្មែរ..49
14. ការពិនិត្យបឋម, ការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់សង្គម, and ផែនការជនជាតិដើមភាគតិច..50
14.1. ការពិនិត្យបឋម..50
14.2. ការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់សង្គមកម្រិតអនុគម្រោង..51
14.3. ផែនការសម្រាប់ជនជាតិដើមភាគតិច..52
15. ការរៀបចំផ្សព្វផ្សាយ ក្របខណ្ឌរៀបចំផែនការជនជាតិដើមភាគតិច និងផែនការសម្រាប់ជនជាតិដើមភាគតិចតាមទីតាំង53
16. ការរៀបចំស្ថាប័ន..54
17. យន្តការដោះស្រាយបណ្តឹងតវ៉ា..56
17.1 សេវាកម្មដោះស្រាយបណ្តឹងតវ៉ារបស់ធនាគារពិភពលោក..56
18. ការរៀបចំការពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃ..57
19. និរន្តរភាព..59
ឧបសម្ព័ន្ធ១៖ ដំណើរការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច..61
ឧបសម្ព័ន្ធ២៖ ទម្រង់របាយការណ៍វឌ្ឍនភាព..65
ឧបសម្ព័ន្ធ ៣៖ ការត្រួតពិនិត្យបឋម..67
ឧបសម្ព័ន្ធ ៤៖ ទម្រង់បែបបទគំរូដោះស្រាយបណ្តឹងតវ៉ា..71
ឧបសម្ព័ន្ធ ៥៖ ការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមបញ្ជីផ្ទៀងផ្ទាត់ត្រូវបានប្រើនៅក្នុងគម្រោងតំបន់ ...73
ឧបសម្ព័ន្ធ ៦៖ ម៉ាទ្រីសវាយតម្លៃធាតុចេញនិងលទ្ធផល..75
ឧបសម្ព័ន្ធ ៧៖ ចំណុចខ្លាំងនិងចំណុចខ្សោយនៃប្រព័ន្ធទាក់ទងនឹងដីធ្លីទាក់ទងនឹងសិទ្ធិកាន់កាប់ដីធ្លីសហគមន៍និងធនធាន.79

DRAFT

វាក្យស័ព្ទ និងនិយមន័យ

កម្មសិទ្ធិសមូហភាព៖ តំបន់ដីដែលជាកម្មសិទ្ធិរួមគ្នារបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមមួយក្រុម។ នៅក្នុងតំបន់ដែលមានកម្មសិទ្ធិសមូហភាព ដីឡូត៍ដែលប្រើប្រាស់ដោយបុគ្គល ឬគ្រួសារមិនមែនជាទ្រព្យសម្បត្តិឯកជនរបស់ពួកគេឡើយ ហើយសហគមន៍ក៏មិនមានសិទ្ធិផ្តល់នូវអចលនវត្ថុណាដែលស្ថិតនៅក្រោមកម្មសិទ្ធិសមូហភាពរបស់ពួកគេ និងដែលជាទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈរបស់រដ្ឋ ដល់បុគ្គលឬក្រុមណាមួយ។ ។

គណៈកម្មាធិការសហគមន៍៖ គឺជាអង្គភាពគ្រប់គ្រងមូលដ្ឋានដែលសមាជិកនៃសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចទាំងមូល បានជ្រើសរើសដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាសហគមន៍រួមទាំងការដោះស្រាយវិវាទនៅក្នុងសហគមន៍ដែលនៅក្រៅដែនសមត្ថកិច្ចរបស់តុលាការ។ ក្រោមដំណើរការរបស់ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច គណៈកម្មាធិការសហគមន៍មួយត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅដំណាក់កាលទី ២ ជំហានទី ៣ ហើយនៅពេលជាមួយគ្នានេះដែរច្បាប់សហគមន៍ត្រូវបានអនុម័ត។ ច្បាប់នេះជាវិធានផ្ទៃក្នុងដែលធានាការប្រើប្រាស់និងគ្រប់គ្រងដីធ្លីដែលជាកម្មសិទ្ធិសមូហភាពនិងដោះស្រាយវិវាទផ្ទៃក្នុង។ ពួកគេក៏ប្រើដើម្បីថែរក្សាអត្តសញ្ញាណវប្បធម៌ និងប្រពៃណីរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមក៏ដូចជាទំនៀមទម្លាប់ល្អទាក់ទងនឹងការប្រើប្រាស់និងការគ្រប់គ្រងដីធ្លីប្រកបដោយនិរន្តរភាពក៏ដូចជាធនធានធម្មជាតិ។

ការពិគ្រោះយោបល់គឺជាដំណើរការមួយដែល (i) ចាប់ផ្តើមនៅដំណាក់កាលត្រៀមរៀបចំគម្រោង ហើយត្រូវបានអនុវត្តនៅដំណាក់កាលផ្សេងៗគ្នានៃគម្រោង និងវដ្តនៃលទ្ធកម្មដី។ (ii) ផ្តល់នូវការបង្ហាញឱ្យបានទាន់ពេលវេលានូវព័ត៌មានដែលពាក់ព័ន្ធ និងគ្រប់គ្រាន់ជាភាសាខ្មែរ (ក្នុងករណី ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ត្រូវបានធ្វើឡើងជាភាសាសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលទទួលផល) ដែលអាចយល់បាននិងងាយទទួលបានពីប្រជាជនដែលរងផលប៉ះពាល់។ (iii) ត្រូវបានអនុវត្តនៅក្នុងបរិយាកាសមួយដែលគ្មានការបំភិតបំភ័យ ឬការបង្ខិតបង្ខំទាក់ទងនឹងបទដ្ឋានវប្បធម៌។ និង (iv) គឺជាការរួមបញ្ចូល និងការឆ្លើយតបយេនឌ័រ និងត្រូវតាមតម្រូវការរបស់ក្រុមដែលជួបការលំបាក និងងាយរងគ្រោះ។

ការយល់ព្រមដោយសេរីជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ (ការយល់ព្រមដោយសេរីជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ)៖ នៅកន្លែងដែលជនជាតិដើមត្រូវបានរងផលប៉ះពាល់ដោយគម្រោងដែលគាំទ្រដោយធនាគារពិភពលោក ធនាគារពិភពលោកតម្រូវឱ្យអ្នកខ្ចីទទួលបានការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ ដោយជនជាតិដើមភាគតិចដែលរងផលប៉ះពាល់ទាក់ទងនឹងការរចនាគម្រោងការរៀបចំការអនុវត្ត និងលទ្ធផលរំពឹងទុកទាក់ទងនឹងហានិភ័យនិងផលប៉ះពាល់[1]។ មិនមាននិយមន័យដែលត្រូវបានកំណត់ជាសកលអំពី ការយល់ព្រមដោយសេរី ជា

---

[1] FPIC តម្រូវឱ្យមាននៅគម្រោងផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដោយធនាគារមាន៖ (a) ផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានលើដី និងធនធានធម្មជាតិដែលជាកម្មសិទ្ធិ

DRAFT

មុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ ឡើយ។ វាមិនតម្រូវឱ្យមានការឯកភាពគ្នាទេ ហើយអាចសម្រេចបានសូម្បីតែនៅពេលដែលបុគ្គលឬក្រុមនៅក្នុងចំណោមជនជាតិដើម ដែលរងផលប៉ះពាល់មិនយល់ស្របយ៉ាង ច្បាស់ក៏ដោយ។ ការព្រមព្រៀងសំដៅទៅលើការគាំទ្រជាសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលរងផលប៉ះពាល់សម្រាប់សកម្មភាពគម្រោងដែលជះឥទ្ធិពលដល់ពួកគេ ដែលអាចសម្រេចបានតាមរយៈដំណើរការសមស្របផ្អែកប្បធម៌។

ជនជាតិដើមភាគតិច៖ យោងតាមក្របខណ្ឌសង្គម និងបរិស្ថានសង្គមរបស់ធនាគារពិភពលោក ពាក្យ "ជនជាតិដើមភាគតិច" ត្រូវបានប្រើក្នុងន័យទូទៅដើម្បីសំដៅទៅលើក្រុមសង្គម និងវប្បធម៌ ដែលមានលក្ខណៈដូចខាងក្រោមទាំងអស់ដែលមានកម្រិតផ្សេងៗគ្នា។៖

(a) ការកំណត់អត្តសញ្ញាណខ្លួនឯងជាសមាជិកក្រុមសង្គម និងវប្បធម៌ជនជាតិដើមភាគតិច និងការទទួលស្គាល់អត្តសញ្ញាណនេះដោយអ្នកដទៃ និង
(b) ការភ្ជាប់ជាសមូហភាពទៅនឹងទីជម្រកដែលមានលក្ខណៈភូមិសាស្ត្រទឹកដីដូនតា ឬតំបន់ប្រើប្រាស់ ឬការកាន់កាប់តាមរដូវ ក៏ដូចជាធនធានធម្មជាតិនៅក្នុងតំបន់ទាំងនេះ និង
(c) ស្ថាប័នវប្បធម៌ សេដ្ឋកិច្ច សង្គម ឬនយោបាយដែលមានលក្ខណៈប្លែក ឬដាច់ដោយឡែកពីស្ថាប័នសង្គម ឬវប្បធម៌ធម្មតា និង
(d) ភាសាឬគ្រាមភាសាដែលខុសគ្នាជាញឹកញាប់ខុសគ្នាពីភាសាផ្លូវការឬភាសារបស់ប្រទេសឬតំបន់ដែលពួកគេរស់នៅ។

ច្បាប់ភូមិបាល (២០០១) បានកំណត់ថា សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចគឺជា "ក្រុមមនុស្សដែលរស់នៅលើដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាដែលសមាជិកទាំងអស់បង្ហាញនូវការឯកភាពនៃជាតិពន្ធុ សង្គមវប្បធម៌ និងសេដ្ឋកិច្ច ប្រតិបត្តិរស់នៅតាមប្រពៃណី និងដាំដុះលើដីដែលខ្លួនកាន់កាប់ទៅតាមក្បួនខ្នាតទំនៀមទម្លាប់នៃការប្រើប្រាស់ជាសមូហភាព" ។ សម្រាប់គោលបំណងជាក់ស្តែង លក្ខណៈសម្បត្តិនៃជនជាតិដើមភាគតិចនៅក្នុងច្បាប់ភូមិបាល បានតំណាង មានលក្ខណៈប្រហាក់ប្រហែល និងត្រួតគ្នាជាមួយនឹងលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យទាំងបួនដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់ដោយបទដ្ឋានបរិស្ថាន និងសង្គមទី៧ ដើម្បីកំណត់ជនជាតិដើម ទោះបីច្បាប់ភូមិបាល ផ្តល់អាទិភាពដល់សិទ្ធិកាន់កាប់ដីធ្លីតាមបែបប្រពៃណី និងសមូហភាពដែលនេះជាលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យទី ២ សម្រាប់ជនជាតិដើមភាគតិចក្នុងបទដ្ឋានបរិស្ថាន និងសង្គមទី៧។

សមូហភាព ឬក្រោមការប្រើប្រាស់ ឬការកាន់កាប់តាមទម្លាប់; (b) បង្កឱ្យមានការផ្លាស់ទីលំនៅរបស់ជនជាតិដើមភាគតិចពីដីធ្លី និងធនធានធម្មជាតិក្រោមកម្មសិទ្ធិសមូហភាព ឬស្ថិតក្រោមការប្រើប្រាស់ ឬការកាន់កាប់តាមទម្លាប់; ឬ (c) មានផលប៉ះពាល់គួរឱ្យកត់សម្គាល់លើបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌របស់ជនជាតិដើមភាគតិចដែលជាសញ្ញាណសម្រាប់អត្តសញ្ញាណនិង/ឬវប្បធម៌ពិធី ឬពាក់ព័ន្ធនឹងវិញ្ញាណនៃជនជាតិដើមភាគតិចដែលរងផលប៉ះពាល់។

ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច(ICLT) ផ្អែកលើការទទួលស្គាល់របស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាអំពីសិទ្ធិរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចក្នុងការចុះបញ្ជីកម្មសិទ្ធិសមូហភាពលើដីរបស់ពួកគេ ដូចដែលបានពិពណ៌នានៅក្នុងអនុក្រឹត្យលេខ៨៣ ស្តីពី នីតិវិធីនៃការចុះបញ្ជីដីសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដែលកំណត់នីតិវិធីប្រភេទដីនិងទីភ្នាក់ងាររដ្ឋដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការផ្តល់ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាព។ សៀវភៅណែនាំស្តីពីការផ្តល់ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពជនជាតិដើមភាគតិចពីខែធ្នូឆ្នាំ ២០១៨ និងរៀបចំដោយការិយាល័យឧត្តមស្នងការទទួលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្សប្រចាំកម្ពុជា ណែនាំអំពីដំណើរការចេញប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិនេះ។ គោលបំណងសំខាន់នៃដំណើរការការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច គឺដើម្បីអភិរក្ស និងការពារទំនៀមទម្លាប់ ប្រពៃណី និងធនធានធម្មជាតិរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវការប្រើប្រាស់ និងការគ្រប់គ្រងដីធ្លីប្រកបដោយនិរន្តរភាព លើកកម្ពស់ការអភិវឌ្ឍជីវភាព និងកាត់បន្ថយ ឬលុបបំបាត់ទំនាស់ដីធ្លី។

វិធានការការពារបណ្តោះអាសន្ន(IPM)៖ ជាលិខិតបង្គាក់នូវរាល់ការទិញ ការលក់ និងការផ្ទេរកម្មសិទ្ធិដីនៃតំបន់ ដែលត្រូវបានស្នើសុំក្នុងការបញ្ជីជាកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច (ICLT)។ ឯកសារនេះមានសារសំខាន់ជាពិសេសព្រោះវាហាមឃាត់រាល់ទម្រង់នៃការធ្វើអាជីវកម្មដីធ្លីនៅក្នុងតំបន់ ការពារប្រឆាំងនឹងការរំលោភបំពានណាមួយ រហូតដល់សហគមន៍បានទទួលប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិជាផ្លូវការសម្រាប់ដីរបស់ពួកគេ ហើយដោយសារវាជាឯកសារផ្លូវការដំបូងដែលផ្តល់នូវសុវត្ថិភាពកម្មសិទ្ធិដីធ្លីដល់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច។ ក្រោមដំណើរការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច វិធានការការពារបណ្តោះអាសន្នត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅដំណាក់កាល ៣, ជំហាន ៣។

ការព្រាងផែនទី និងផែនទីបឋមសម្រាប់ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច៖ "គំនូសព្រាងផែនទីគឺជាផែនទីគូរដោយដៃបង្ហាញពីព្រំប្រទល់ភូមិ និងប្រភេទនៃការប្រើប្រាស់ដីធ្លីនៅទីនោះ ដោយមិនបានបញ្ជាក់ពីទំហំផ្ទៃដីដែលស្ថិតក្រោមការទាមទារឬ ទីតាំងជាក់លាក់។ អំឡុងពេលដំណើរការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច វាត្រូវបានរៀបចំប្រែក្លាយជា 'ផែនទីបឋម' ឌីជីថល, ហើយទាំងគំនូសព្រាងផែនទី និងផែនទីបឋម ត្រូវបានធ្វឡើងនៅដំណាក់កាល ២.៥, ជំហាន ១។

ដីរដ្ឋ គឺជាផ្នែកមួយនៃទ្រព្យសម្បត្តិរបស់រដ្ឋ និងរួមមានដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋ និងដីឯកជនរបស់រដ្ឋ។ ដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋរួមមាន (i) រាល់ទ្រព្យសម្បត្តិដែលត្រូវបានអភិវឌ្ឍជាពិសេសសម្រាប់ការប្រើប្រាស់ទូទៅ និង (ii) រាល់ទ្រព្យសម្បត្តិដែលត្រូវបានធ្វើឱ្យប្រើប្រាស់បានទាំងនៅក្នុងស្ថានភាពធម្មជាតិ ឬក្រោយការអភិវឌ្ឍសម្រាប់ការប្រើប្រាស់ជាសាធារណៈ។ ដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋ ក្លាយជាដីឯកជនរបស់រដ្ឋ នៅពេលដែលលែងមានការប្រើប្រាស់ជាសាធារណៈ ហើយដីឯកជនរបស់រដ្ឋអាចនឹងត្រូវបានផ្ទេរចេញ ហើយអាចត្រូវបានផ្តល់ជូនសម្រាប់គោលបំណងសង្គម (ដូចជាសម្បទានសង្គមកិច្ច ជាផ្នែកមួយនៃតំបន់នៃការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច)។

សម្បទានដីសង្គមកិច្ច (SLCs) បង្ហាញពីដំណើរការរៀបចំដីយ៉ាងមានរបៀបរៀបរយដល់ប្រជាជនក្រីក្រ រួមជាមួយការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធសេវាកម្មសង្គមផ្សេងៗ និងជំនួយបច្ចេកទេសដើម្បីបង្កើនសមត្ថភាពផលិតកម្មរបស់ប្រជាជនដែលទទួលផល និងនិរន្តរភាពនៃមុខរបរចិញ្ចឹមជីវិតរបស់ពួកគេ។ ក្របខណ្ឌច្បាប់សម្រាប់ប្រតិបត្តិការនីតិសម្បទាដីសង្គមកិច្ចត្រូវបានបង្កើតឡើងក្នុងឆ្នាំ ២០០៣ តាមរយៈការអនុម័តអនុក្រឹត្យលេខ ១៩ នៃច្បាប់ភូមិបាល (២០០១) ដែលកំណត់លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យ និងនីតិវិធីសម្រាប់ផ្តល់ដី។

អនុគម្រោង គឺជាសកម្មភាពរួមដែលចូលរួមក្នុងការរៀបចំ និងអនុវត្តដំណើរការសម្បទានដីសង្គមកិច្ច ឬការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច នៅក្នុងទីតាំងជាក់លាក់មួយរួមជាមួយហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធពាក់ព័ន្ធ និងការគាំទ្រកសិកម្ម / មុខរបរចិញ្ចឹមជីវិត ក៏ដូចជាការរៀបចំនិងការអនុវត្តឧបករណ៍ការពារសុវត្ថិភាពបរិស្ថាន ឬសង្គមដែលត្រូវការ។

សេចក្តីសង្ខេប

ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ បានដឹកនាំ និងរៀបចំក្របខណ្ឌរៀបចំផែនការជនជាតិដើមភាគតិច (IPPF) សម្រាប់គម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣ (LASED III) ជាមួយនឹងការគាំទ្រពីអ្នកពិគ្រោះយោបល់ជាតិ និងអន្តរជាតិ។ គម្រោងនេះត្រូវបានសហការជាដៃគូជាមួយនឹង ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ជាស្ថាប័នអនុវត្តន៍ (IA)។ ក្របខណ្ឌរៀបចំផែនការជនជាតិដើមភាគតិច អនុវត្តចំពោះការវិនិយោគទាំងអស់ដែលផ្តល់ហិរញ្ញប្បទាន ដោយក្រុមការងារគាំទ្របច្ចេកទេស និងហិរញ្ញវត្ថុនៃធនាគារពិភពលោក សម្រាប់គម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំហានទី ៣។ គម្រោងកំណត់តំបន់គោលដៅដែលជាកន្លែងដែលជនជាតិដើមមានវត្តមានឬមានអារម្មណ៍ជ្រាលជ្រៅទៅនឹងសំណើទាំងពីទាំងតំបន់សម្បទានដីសង្គមកិច្ច (SLC) និងការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច(ICLT) ដូចបានបញ្ជាក់នៅក្នុងក្របខណ្ឌគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន និងសង្គម (ESMF)។ ក្របខណ្ឌរៀបចំផែនការជនជាតិដើមភាគតិច ត្រូវតាមបទដ្ឋាន ក្របខណ្ឌបរិស្ថាន និងសង្គមនៃធនាគារពិភពលោក(ESF)។

សេចក្តីសង្ខេបពិពណ៌នាគម្រោង

គម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣ នឹងធ្វើតាមវិធីសាស្ត្រពីរដំណាក់កាល (i) ពង្រឹងតាមរយៈសកម្មភាពបន្ថែមនៃកម្មវិធីសម្បទានដីសង្គមកិច្ច ក្រោមគម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ២ និងការពង្រីកទីតាំងសម្បទានដីសង្គមកិច្ចក្នុងខេត្តតែមួយ និង (ii) ការអនុវត្តវិធីសាស្ត្រសម្របក្នុងការផ្តល់កម្មសិទ្ធិដីធ្លីដល់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចនៅក្នុងគម្រោងនៃខេត្តថ្មី។ គម្រោងនេះមាន ៥ សមាសភាគ រួមមាន (១) ការធ្វើផែនការជ្រើសរើស និងអភិវឌ្ឍន៍សម្បទានដីសង្គមកិច្ច និងការផ្តល់បណ្ណកម្ម

សិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច (២) ការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធសហគមន៍ (៣) ការអភិវឌ្ឍកសិកម្ម និងមុខរបរចិញ្ចឹមជីវិត (៤) ការគ្រប់គ្រង សម្របសម្រួល និងការត្រួតពិនិត្យ និងវាយតម្លៃគម្រោង និង (៥) ការឆ្លើយតបក្នុងគ្រាអាសន្ន។

គម្រោងនេះគ្របដណ្តប់គ្រប់ខេត្តទាំងអស់ លើកលែងតែរាជធានីភ្នំពេញ ហើយការជ្រើសរើសតំបន់គម្រោងអាស្រ័យលើតម្រូវការពាក់ព័ន្ធនិងឱកាសសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍសម្បទានដីសង្គមកិច្ច និងការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច។ ទីតាំងសម្បទានដីសង្គមកិច្ច និងការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច នឹងត្រូវបានដឹកនាំតម្រូវការឆ្លើយតបទៅនឹងសំណើដែលបានចាប់ផ្តើមដោយ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ (សម្រាប់សម្បទានដីសង្គមកិច្ច) និងសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលមានស្ថាប័នច្បាប់ ដែលតម្រូវឱ្យមានការអនុញ្ញាតពីអង្គភាពរដ្ឋាភិបាល ក្រោមមូលដ្ឋានផ្តល់អាទិភាព ។ គម្រោងនឹងគាំទ្រសហគមន៍ចំនួន ៤៥ និងសហគមន៍ក្រីក្រ ដែលនឹងទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ពីសម្បទានដីសង្គមកិច្ច។ គម្រោងទាំងមូលរំពឹងថានឹងផ្តល់ផលប្រយោជន៍ដល់គ្រួសារក្រីក្រប្រមាណ១៥,០០០។

លិខិតូបករណ៍ពាក់ព័ន្ធសម្រាប់ក្របខណ្ឌរៀបចំផែនការជនជាតិដើមភាគតិច

ក្រោមច្បាប់ និងគោលនយោបាយថ្នាក់ជាតិ ជាពិសេសអនុក្រឹត្យលេខ ៨៣, លិខិតូបករណ៍អន្តរជាតិ, និងបទដ្ឋានបរិស្ថាន និងសង្គមទី៧ នៃធនាគារពិភពលោក និងក្របខណ្ឌរៀបចំផែនការជនជាតិដើមភាគតិច ខាងក្រោមនេះ ផ្តោតលើសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ឬជនជាតិដើមភាគតិចដែលរស់នៅក្នុងដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។ សមាជិកនៃសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចបង្ហាញពីសាមគ្គីភាពជនជាតិភាគតិចវប្បធម៌សង្គម និងសេដ្ឋកិច្ចអនុវត្តរបៀបរស់នៅបែបប្រពៃណីនិងដាំដុះដីដែលជាកម្មសិទ្ធិរបស់ពួកគេ ស្របតាមច្បាប់ទំនៀមទំលាប់នៃការប្រើប្រាស់សមូហភាព។ បើប្រៀបធៀបនឹងច្បាប់និងគោលនយោបាយជាតិ បទដ្ឋានបរិស្ថាន និងសង្គមទី៧ គ្របដណ្តប់ទូលំទូលាយនៃក្រុមសង្គមដូចជាក្រុមជនជាតិឡាវនិងចាម។ ដូចនេះ ក្របខណ្ឌរៀបចំផែនការជនជាតិដើមភាគតិច នឹងគ្របដណ្តប់តំបន់សម្បទានដីសង្គមកិច្ច ប៉ុន្តែមិនមែនជាលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យដែលអាចទទួលបានសម្រាប់ការដាក់បញ្ចូលដូចតំបន់ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ព្រោះតែវាពុំបានគ្រប់ដណ្តប់ក្នុងច្បាប់ភូមិបាល(២០០១)។ បទដ្ឋានបរិស្ថាន និងសង្គមទី៧ និង ក្របខណ្ឌរៀបចំផែនការជនជាតិដើមភាគតិច ក៏គ្របដណ្តប់ ជនជាតិដើមភាគតិចក្នុងតំបន់សម្បទានដីសង្គមកិច្ច និងជនជាតិដើមភាគតិច ដែលមិនមែនជាសមាជិកនៃសហគមន៍ដែលទទួលបានការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច។ ក្របខណ្ឌរៀបចំផែនការជនជាតិដើមភាគតិច ត្រូវតែមានប្រតិបត្តិការពេញលេញដោយប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ រួមបញ្ចូល ក្របខណ្ឌគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន និងសង្គម (ESMF), ផែនការចូលរួមរបស់ភាគីពាក់ព័ន្ធ (SEP), ក្របខណ្ឌផែនការបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ (CHPF), and ក្របខណ្ឌគោលនយោបាយតាំងទីលំនៅថ្មី (RPF)។

ការចុះបញ្ជីដីសហគមន៍និងការគាំទ្រអភិវឌ្ឍន៍

ពិចារណាគំនិតនៃដំណើការបរិយាបន្ន នៅក្នុងការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគ
តិច គម្រោងនេះនឹងអនុវត្តវិធីសាស្ត្រពិគ្រោះយោបល់ប្រកបដោយតម្លាភាព ដើម្បីធានាថាអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ប្រកាន់
ខ្ជាប់នូវការអនុវត្តដោយអនុលោមតាមបទប្បញ្ញត្តិច្បាប់ និងយល់ព្រមតាមតម្រូវការក្របខណ្ឌបរិស្ថាន និងសង្គម នៃ
ធនាគារពិភពលោក ។ អនុក្រឹត្យលេខ ៨៣ ស្តីពីនីតិវិធីនៃការចុះបញ្ជីប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពកំណត់បីដំណាក់
កាល ជនជាតិដើមភាគតិច ដើម្បីទទួលបានប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាព (១) ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ ទទួលស្គាល់
ក្រុមមនុស្សជាក់លាក់ជាសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច (២) ក្រសួងមហាផ្ទៃ កំណត់ថាសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគ
តិចអាចចុះបញ្ជីជាអង្គភាពតាមផ្លូវច្បាប់ និង(៣) ការចុះបញ្ជីដីសហគមន៍រួមធ្វើឡើង ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនី
យកម្ម និងសំណង់។ អំឡុងពេលដំណាក់កាល ៣.១ ដែលសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច បានបញ្ចប់ដំណាក់កាល
២.៥ ក្នុងការដាក់ស្នើការស្នើសុំទៅកាន់ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ កំណត់ការចាប់ផ្តើមការគាំទ្រ
របស់ គម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣ ចំពោះការចុះបញ្ជីដីសហគមន៍។

បន្ថែមលើការគាំទ្រដល់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដែលចង់បានការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហ
គមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចគម្រោងក៏គាំទ្រដល់ជីវភាពរស់នៅរបស់ជនជាតិដើមភាគតិច   ទាំងសហគមន៍ដែលកំពុង
អនុវត្តដំណើរការផ្តល់ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីថ្មី   និងនៅក្នុងសហគមន៍ដែលបានចុះបញ្ជីនិងទទួលបានប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិរួចហើ
យ។ វាចាំបាច់ណាស់ក្នុងការស្វែងយល់ឱ្យបានច្បាស់ អំពីឱកាស និងហានិភ័យដែលជនជាតិដើមភាគតិចប្រឈមមុខ
ក្នុងបរិបទនៃគម្រោង។ ក្របខណ្ឌរៀបចំផែនការជនជាតិដើមភាគតិចនេះ ត្រូវបានផ្អែកលើប្រព័ន្ធវាយតម្លៃ ការ   ផ្តល់
បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលមានស្រាប់។ យ៉ាងណាក្តីនៅពេលចាប់ផ្តើមការ
អនុវត្តគម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣ វាចាំបាច់ក្នុងការធ្វើការវាយតម្លៃ
លំអិតបន្ថែមទៀតលើបទពិសោធន៍ឱកាសនិងហានិភ័យ ក៏ដូចជាលក្ខណៈពិសេសនៃការរចនានិងការអនុវត្តនៃការផ្ត
ល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលបានទទួលការគាំទ្រដោយរដ្ឋាភិបាល។
បន្ថែមពីលើនេះប្រព័ន្ធ ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចបច្ចុប្បន្ន និងនីតិវិធី
(តាមច្បាប់ និងតាមស្ថាប័ន) ត្រូវការវាយតម្លៃបន្ថែមទៀតដើម្បីកំណត់តំបន់សម្រាប់ភាពងាយស្រួលនិង / ឬការ
ទទួលបាននូវប្រសិទ្ធិភាពនិងដើម្បីធានាថា ការរៀបចំ និងការអនុវត្តគម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍ
សេដ្ឋកិច្ចដំហានទីអនុលោមតាមបទដ្ឋានបរិស្ថាន និងសង្គមទី៧ ។ផ្អែកលើការវាយតម្លៃ ក្របខណ្ឌរៀបចំផែនការជន
ជាតិដើមភាគតិច នឹងត្រូវបានធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពអំឡុងពេលអនុវត្តគម្រោងដោយព្រមព្រៀងជាមួយឯកសារ ធនាគារ
ពិភពលោក (នេះត្រូវបានឆ្លុះបញ្ចាំងនៅក្នុងផែនការការប្តេជ្ញាចិត្តបរិស្ថាន និងសង្គម)។ ការរៀបចំឱ្យមានការពិគ្រោះ
យោបល់ប្រកបដោយអត្ថន័យជាមួយសហគមន៍ដែលជាលទ្ធផល មានការយល់ព្រមដោយសេរីជាមុន និងផ្អែកតាម
ព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ (FPIC) ទាក់ទងនឹងសកម្មភាពគម្រោងត្រូវបានគេណែនាំក៏ដូចជាព័ត៌មានសង្គមនិងវប្បធម៌នៃការផ្ត
ល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដែលអាចផ្តល់ព័ត៌មានផែនការជនជាតិដើមភាគ
តិចនៅកម្រិតអនុគម្រោង។

DRAFT

ហានិភ័យ, វិធានការកាត់បន្ថយ, ការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ, និងយន្តការដោះស្រាយបណ្តឹងតវ៉ា

មានហានិភ័យសក្តានុពលជាច្រើនត្រូវបានកំណត់។ ក្នុងចំណោមពួកគេមានការព្រួយបារម្ភទាក់ទងនឹងការបាត់បង់ជនជាតិដើមភាគតិច ត្រួតត្រាលើដីប្រពៃណីរបស់ពួកគេនិងធនធានធម្មជាតិពាក់ព័ន្ធការត្រួតស៊ីគ្នានៃតំបន់ដីសហគមន៍រួមជាមួយតំបន់ការពារការកើនឡើងនូវភាពចាំបាច់នៃផ្លូវទៅកាន់ទីផ្សារ ការដកសក្តានុពលរបស់មនុស្សចាស់យុវជន និងស្ត្រី ពីការពិគ្រោះយោបល់និងការទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ប្រកបដោយសមធម៌រួមទាំងគម្រោងផងដែរ។ ការប្រើប្រាស់ដីបម្រុងនៅតំបន់នៃការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ផលប៉ះពាល់ដែលមានសក្តានុពលនៃគម្រោងសម្បទានដីសង្គមកិច្ចទៅលើទីតាំងវប្បធម៌សំខាន់ៗ និងការរំលោភបំពានលើការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច មុនពេល និងក្រោយការផ្តល់កម្មសិទ្ធិដី។ ការសន្ទនាអំពីការធ្វើចំណាកស្រុក ចូលទៅក្នុងតំបន់ជាមួយសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ជាមួយភ្នាក់ងាររដ្ឋាភិបាលដែលពាក់ព័ន្ធជៀសវាងផ្នែកត្រួតស៊ីគ្នាការវិនិយោគលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដើម្បីទទួលបានការធានាឱ្យកាន់តែប្រសើរ ការធានារួមបញ្ចូលការមិនរាប់បញ្ចូលក្នុងដំណើរការការពិភាក្សាអំពីច្បាប់ប្រពៃណីក្នុងការគ្រប់គ្រងដីធ្លីដើម្បីធានានូវសមធម៌និង CHPF ខាងក្រោមសម្រាប់ការការពារតំបន់វប្បធម៌។

ទោះបីមានវិធានការដើម្បីដោះស្រាយហានិភ័យនិងពង្រឹងការពិគ្រោះយោបល់និងការចូលរួម សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចនៅក្នុងការរៀបចំ និងអនុវត្តន៍នៃកម្រិតគម្រោងក៏ដោយ, វានៅតែអាចមានបញ្ហាដែលនឹងផុសឡើងក្នុងអំឡុងពេលអនុវត្តគម្រោង ដែលនឹងតម្រូវឱ្យមានការពិនិត្យឡើងវិញ និងធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពនូវវិធីសាស្ត្រដែលបានពិពណ៌នានៅក្នុងនេះក្របខណ្ឌរៀបចំផែនការជនជាតិដើមភាគតិច។ ជាពិសេសវាអាចជាករណីទាក់ទងនឹងដំណើរការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច និងការវាស់វែងដីក្នុងដំណាក់កាលទី៣នៃដំណើរការការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច។ ដូចគ្នានេះដែរ សកម្មភាពអភិវឌ្ឍន៍ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងមុខរបរចិញ្ចឹមជីវិត អាចនឹងមានផលប៉ះពាល់លើជនជាតិដើមភាគតិច សូម្បីតែនៅពេលដំណើរការចូលរួមត្រូវបានអនុម័តសម្រាប់ការពិនិត្យបឋម ការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់សង្គម និងការអភិវឌ្ឍផែនការសម្រាប់ជនជាតិដើមភាគតិច (IPP)។ ដើម្បីធានាបានថាជនជាតិដើមភាគតិចនៅក្នុងតំបន់អនុគម្រោងក៏ដូចជាអ្នកនៅជិតខាងសហគមន៍បានទទួលព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ និងត្រូវបានពិគ្រោះយោបល់ គម្រោងនឹងតម្រូវឱ្យមាន និងអនុវត្តឧបករណ៍ និងដំណើរការការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ។ ប្រសិនបើជនជាតិដើមភាគតិចត្រូវបានប៉ះពាល់ជាអវិជ្ជមាន ពួកគេអាចដាក់ពាក្យបណ្តឹងនៅកម្រិតផ្សេងគ្នានៃយន្តការដោះស្រាយបណ្តឹងតវ៉ា របស់គម្រោង (ដូចបានពិពណ៌នានៅក្នុងផែនការជំរុញការចូលរួមរបស់ភាគីពាក់ព័ន្ធ)។ អ្នកសម្របសម្រួលក្នុងស្រុកនឹងអមដំណើរជាមួយដើមបណ្តឹងដើម្បីជួយពួកគេដោះស្រាយឧបសគ្គនានាដូចជាបញ្ហាភាសាដែលពួកគេអាចនឹងជួបប្រទះ ក្រោមយន្តការដោះស្រាយបណ្តឹងតវ៉ា។

DRAFT

1. គោលបំណង និងរចនាសម្ព័ន្ធនៃក្របខណ្ឌរៀបចំផែនការជនជាតិដើមភាគតិច(IPPF)

1. ក្របខណ្ឌរៀបចំផែនការជនជាតិដើមភាគតិច (IPPF) ត្រូវបានរៀបចំក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ សម្រាប់គម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី៣ (LASED III) គាំទ្រដោយធនាគារពិភពលោក ។គម្រោងត្រូវបានសហការជាដៃគូជាមួយ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ដែលជាស្ថាប័នអនុវត្តន៍។ ការរៀបចំក្របខណ្ឌរៀបចំផែនការជនជាតិដើមភាគតិច ត្រូវបានគាំទ្រដោយអ្នកពិគ្រោះយោបល់ជាតិ និងអន្តរជាតិ។ ដូចនៅក្នុងដំណាក់កាលពីរដំបូងនៃគម្រោង, គម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣ នឹងបន្តគាំទ្រដល់ សម្បទានដីសង្គមកិច្ច (SLCs) និងសកម្មភាពអភិវឌ្ឍន៍នានាដែលពាក់ព័ន្ធនៅកម្រិតឃុំ។ បន្ថែមពីលើនេះ, ដំណាក់កាលទី៣នៃគម្រោងនេះ នឹងគាំទ្រដល់ដំណើរការផ្សេងគ្នានៃការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច(ICLT) ក្នុងការផ្តល់កម្មសិទ្ធិដីធ្លី និងសកម្មភាពអភិវឌ្ឍន៍ដែលពាក់ព័ន្ធសម្រាប់ សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច។ ក្នុងបរិបទទាំងដំណើរការសម្បទានដីសង្គមកិច្ច និងការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ក្របខណ្ឌរៀបចំផែនការជនជាតិដើមភាគតិច ត្រូវបានរំពឹងទុកក្នុងការលើកឡើងគោលបំណងពាក់ព័ន្ធ មានដូចជា (ក) ដែលចូលរួមក្នុងសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលនឹងត្រូវចូលរួមក្នុងដំណើរការពិគ្រោះយោបល់ដែលមានអត្ថន័យដែលតម្រូវឱ្យមានការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ (FPIC) ដូច្នេះពួកគេទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ខាងការអភិវឌ្ឍសមស្របតាមវប្បធម៌ និងប្រកបដោយចីរភាពហើយ (ខ) ដូច្នេះការពិគ្រោះយោបល់ក៏នឹងជួយកំណត់ផលប៉ះពាល់ដែលអាចកើតមានរួមជាមួយមធ្យោបាយដើម្បីកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ដែលមិនអាចចៀសវាងបាន។ ក្របខណ្ឌរៀបចំផែនការជនជាតិដើមភាគតិច នឹងត្រូវបានអនុវត្តចំពោះការវិនិយោគ ដែលផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដោយក្រុមការងារបច្ចេកទេស/គាំទ្រហិរញ្ញវត្ថុធនាគារពិភពលោក សម្រាប់គម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣។ ក្របខណ្ឌរៀបចំផែនការជនជាតិដើមភាគតិចត្រូវធ្វើតាមបទដ្ឋាននៃក្របខណ្ឌបរិស្ថាននិងសង្គមនៃធនាគារពិភពលោក។

2. ក្រោមក្របខណ្ឌរៀបចំផែនការជនជាតិដើមភាគតិច ទាំងលទ្ធភាពចូលប្រើប្រាស់គម្រោង និងការបញ្ចៀស និងការគ្រប់គ្រងនៃផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមាន ត្រូវបានផ្អែកលើច្បាប់ដែលមានស្រាប់នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃក្របខណ្ឌបរិស្ថាន និងសង្គមនៃធនាគារពិភពលោក និងជាពិសេសបទដ្ឋានបរិស្ថាន និងសង្គមទី ១ ទី៧ ទី៨ និងទី១០។ ការកំណត់ និងការគ្រប់គ្រងផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានដែលសក្តានុពល ដែលពាក់ព័ន្ធលទ្ធកម្មដី និងការតាំងទីលំនៅឡើងវិញក្រោមដំណើរការសម្បទានដីសង្គមកិច្ច និងការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ត្រូវបានពិពណ៌នាក្រោមក្របខណ្ឌគោលនយោបាយតាំងទីលំនៅថ្មី គម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣។

3. ក្របខណ្ឌរៀបចំផែនការជនជាតិដើមភាគតិច ពិពណ៌នាពីគម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣ គម្រោង ក្របខណ្ឌច្បាប់ពាក់ព័ន្ធរបស់កម្ពុជា និងអន្តរជាតិទាក់ទងនឹងជនជាតិ

DRAFT

ដើមភាគតិច វិធានការដើម្បីបំពេញចន្លោះរវាងច្បាប់កម្ពុជា និង បទដ្ឋានបរិស្ថាន និងសង្គមរបស់ធនាគារពិភពលោក បទពិសោធន៍ដែលទទួលបានរបស់រដ្ឋាភិបាលពាក់ព័ន្ធនឹងការអនុវត្តការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច វិធីសាស្ត្រនៃការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចក្រោមគម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣ វិធានការហានិភ័យ និង កាត់បន្ថយដែលពាក់ព័ន្ធ ក្របខណ្ឌនិងការរៀបចំការអនុវត្តសម្រាប់ការពិគ្រោះយោបល់ និងការព្រមព្រៀងដោយឥតគិតថ្លៃជាមុននិងសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច និងតម្រូវការសម្រាប់ការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់សង្គម ដើម្បីផ្តល់ព័ត៌មានផែនការជនជាតិដើមភាគតិចកម្រិតអនុគម្រោង។

4. កិច្ចព្រមព្រៀងហិរញ្ញប្បទានគម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣ នឹងយោងលើក្របខណ្ឌរៀបចំផែនការជនជាតិដើមភាគតិចនេះ ដែលធ្វើដោយធនាគារពិភពលោក និងក្រោមការព្រមព្រៀងជាមួយរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ជាឧបករណ៍ដែលអាចប្រើបានសម្រាប់ការរៀបចំផែនការសម្រាប់ជនជាតិដើមភាគតិច (IPP) សម្រាប់មុខវិជ្ជាជាក់លាក់ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងសហគមន៍ជនជាតិដើម។ ផែនការសម្រាប់ជនជាតិដើមភាគតិចនេះ នឹងត្រូវបានរៀបចំនៅក្នុងការពិគ្រោះយោបល់យ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយភាគីពាក់ព័ន្ធនិង ធនាគារពិភពលោក ហើយការអនុវត្តនឹងមិនចាប់ផ្តើមរហូតដល់ផែនការសម្រាប់ជនជាតិដើមភាគតិច ត្រូវបានសម្រេចជាចុងក្រោយ និងអនុម័តដោយធនាគារពិភពលោក។

2. គម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣

2.1. គោលបំណងអភិវឌ្ឍន៍គម្រោង

5. គោលបំណងអភិវឌ្ឍន៍គម្រោង គឺដើម្បីផ្តល់សិទ្ធិទទួលបាននូវសន្តិសុខកម្មសិទ្ធិដីធ្លី កសិកម្ម និងសេវាកម្មសង្គម និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដែលបានជ្រើសរើសសម្រាប់កសិករ និងសហគមន៍តូចៗនៅតាមតំបន់គម្រោង ។

2.2. សូចនាករកម្រិតគម្រោង

6. ការបំពេញគោលបំណងអភិវឌ្ឍន៍គម្រោង នឹងត្រូវបានវាស់វែងតាមរយៈសូចនាករកម្រិតគម្រោង និង សូចនាករលទ្ធផលភ្លាមៗយោងតាមក្របខណ្ឌលទ្ធផលនៃ ឯកសារវាយតម្លៃគម្រោង (PAD)៖ (ក) សន្តិសុខសិទ្ធិកាន់កាប់បានផ្តល់ដល់កសិករទទួលផល និងក្រុមសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចតាមរយៈកម្មវិធីសម្បទានដីសង្គមកិច្ច និងការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច។ ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងការផ្តល់សេវានៅក្នុងតំបន់ដែលរួមមានទឹកដែលពិសារបាន សេវាសុខភាព និងការអប់រំជាមូលដ្ឋាន។ ការអភិវឌ្ឍជីវភាពប្រកបដោយនិរន្តរភាពផ្អែកលើកសិកម្មសម្រាប់បុគ្គល និងក្រុមនានានៅក្នុងសហគមន៍គម្រោងដែលនឹងបណ្តាលឱ្យមានការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ និងការបង្កើនប្រាក់ចំណូលរបស់អ្នកទទួលផលគម្រោង។ នេះត្រូវបានគេចាត់ទុកថា

DRAFT

ទទួលបានជោគជ័យនៅលើការសន្និដ្ឋានថា កត្តាដែលអាចធ្វើបានផ្សេងទៀតត្រូវបានគេរាប់បញ្ចូលទាំងសេវាកម្មពង្រីកកសិកម្មការទទួលយកបច្ចេកវិទ្យាថ្មីនិងអន្តរកម្មទីផ្សារ ដើម្បីទទួលបាននូវផលិតភាពដែលមានផលិតភាពកាន់តែប្រសើរនិងភាពធន់នឹងជីវភាពរស់នៅ។

2.3. សមាសភាគគម្រោង

7. គម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣ នឹងធ្វើតាមវិធីសាស្ត្រពីរ (i) ពង្រឹងតាមរយៈសកម្មភាពបន្ថែមកម្មវិធីសម្បទានដីសង្គមកិច្ចបច្ចុប្បន្ន ក្រោមគម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ២ និងការពង្រីកទីតាំងសម្បទានដីសង្គមកិច្ចក្នុងខេត្តតែមួយ; និង (ii) ការអនុវត្តវិធីសាស្ត្រសម្របក្នុងការផ្តល់កម្មសិទ្ធិដីធ្លីដល់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចនៅក្នុងគម្រោងនៃខេត្តថ្មី។ គម្រោងនឹងកសាងនីតិវិធីដែលជោគជ័យ និងត្រូវបានបង្កើតឡើងយ៉ាងឥតខ្ចោះក្រោមគម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ចនិងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច (LASED) និងគម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ២ (LASED II) សម្រាប់ការអនុវត្តសកម្មភាពសម្បទានដីសង្គមកិច្ច ប៉ុន្តែសម្របពួកគេទៅនឹង សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ក្នុងទម្រង់ជាការផ្តល់កម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពដល់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច (ICLT)។

8. សមាសភាគ ១៖ ការធ្វើផែនការជ្រើសរើស និងអភិវឌ្ឍន៍សម្បទានដីសង្គមកិច្ច (SLC) និងការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច (ICLT)។ គម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣ នឹងគាំទ្រការអនុវត្តសម្រាប់សម្បទានដីសង្គមកិច្ច និងការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ឬការគាំទ្រអភិវឌ្ឍន៍ទៅកាន់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច, ក្រោមមូលដ្ឋានផ្តល់អាទិភាព (អ្នកមកមុន ទទួលបានមុន)។ សម្រាប់ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច និងជំនួយអភិវឌ្ឍន៍ទៅកាន់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច, សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចខ្លួនឯងគួរតែស្នើសុំការជួយ។ សម្រាប់ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច គម្រោងនឹងផ្តល់ការគាំទ្រគ្រប់ជំហានដែលចាំបាច់ដើម្បីបញ្ចប់ដំណើរការចុះបញ្ជី។ នេះរាប់បញ្ចូលទាំង សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដែលពាក្យសុំចុះបញ្ជីដីធ្លីត្រូវបានមន្ទីរដែនដីខេត្តទទួលបានដោយជោគជ័យរួចហើយ ប៉ុន្តែការចុះបញ្ជីដីធ្លីមិនទាន់ចាប់ផ្តើមនៅឡើយទេ និងសម្រាប់អ្នកដែលមានការទទួលស្គាល់ស្របច្បាប់ពីក្រសួងមហាផ្ទៃ ប៉ុន្តែមិនទាន់បានបង្កើតនិងប្រមូលឯកសារចាំបាច់ទាំងអស់ដើម្បីអាចចុះបញ្ជីដីធ្លីបានទេ។ សម្រាប់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដែលបានបញ្ចប់ដំណើរការការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ពីដំណាក់កាលចាប់ផ្តើមនៃគម្រោង ជំនួយអភិវឌ្ឍន៍នឹងត្រូវបានផ្តល់ឱ្យតាមរយៈការគាំទ្រហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងគម្រោង។ សកម្មភាពធ្វើផែនការនៅក្នុងសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចនឹងត្រូវបានគាំទ្រដោយអ្នកជំនួយការបច្ចេកទេសជាតិនិងអន្តរជាតិដែលមានបទពិសោធន៍ ដែលនឹងត្រូវជួលដោយគម្រោង។

DRAFT

9.	សមាសភាគ ២៖ **ការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធគម្រោង** គម្រោងនឹងគាំទ្រសហគមន៍តាមរយៈការផ្តល់ការវិនិយោគហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធសហគមន៍សេដ្ឋកិច្ចដែលមានផលិតភាព/សេដ្ឋកិច្ច និងសង្គម ដូចជាផ្លូវជនបទ លូបង្ហូរទឹក ទំនប់ទឹក ចំណោត ការផ្គត់ផ្គង់ទឹក និងអនាម័យ ប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រខ្នាតតូច អាគារសាលារៀន ផ្ទះគ្រូបង្រៀន ប៉ុស្តិ៍សុខភាព និង មជ្ឈមណ្ឌលសហគមន៍ ជាដើម។ ការវិនិយោគសំខាន់ៗ គឺសម្រាប់ការតភ្ជាប់ការដឹកជញ្ជូន ព្រោះថាវានឹងគ្របដណ្តប់លើតំបន់ដែលលើសពីតំបន់អនុគម្រោងគោលដៅ។ បន្ថែមពីលើនេះ ការគាំទ្រសម្រាប់ការផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាត និងអនាម័យនៅតាមតំបន់លំនៅដ្ឋាន និងគម្រោងប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រខ្នាតតូចដែលធន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងប្រកបដោយនិរន្តរភាពក៏មានសារសំខាន់ផងដែរ។ ការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនឹងត្រូវគិតគូពីកម្រិតនៃភាពធន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនិងប្រសិទ្ធភាពថាមពលនៅពេលសមស្រប។

10.	**សមាសភាគ ៣៖ ការអភិវឌ្ឍកសិកម្ម និងមុខរបរចិញ្ចឹមជីវិត**. សមាសភាគនេះ គាំទ្រដល់ដំណើរការដោះស្រាយរបស់គ្រួសារអ្នកទទួលផល ការកសាងមូលធនសេដ្ឋកិច្ចសង្គម (ក្រុមអ្នកផលិត/សហករណ៍) និងការអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធផលិតកម្មកសិកម្មធន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងដែលជំរុញដោយតម្រូវការទីផ្សារ។ សមាសភាគ នេះនឹងរួមបញ្ចូលការគាំទ្រសម្រាប់ (i) ដំណោះស្រាយជំនួយ[2] ដល់អ្នកទទួលដីដែលបានដំឡើងថ្មី និងជំនួយរៀបចំដីសម្រាប់ដំណាំគម្របដំបូងនិង / ឬជាំគ្រាប់ពូជសម្រាប់ដំណាំដើមឈើ។ (ii) ការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រសេវាកម្មកសិកម្មដែលផ្តោតលើបច្ចេកទេសកសិកម្មវៃឆ្លាតអាកាសធាតុ (ប៉ុន្តែការអនុវត្តនឹងពឹងផ្អែកលើផលប្រយោជន៍សហគមន៍) (iii) ការបង្កើតនិង / ឬពង្រឹងអង្គការកសិករសម្រាប់សកម្មភាពផលិតកម្មនិងទីផ្សារនិងក្រុមដែលចាប់អារម្មណ៍សហគមន៍ផ្សេងទៀត និង (iv) ការផ្តល់មូលនិធិសហគមន៍សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍ (CFD)។ សកម្មភាពទាំងនេះត្រូវការជំនួយបច្ចេកទេសជាតិ និងអន្តរជាតិយ៉ាងរឹងមាំក្នុងការសហការយ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ភ្នាក់ងារអនុវត្តន៍ផ្សេងទៀត និងមន្ទីរខេត្ត។

11.	**សមាសភាគ ៤៖ ការគ្រប់គ្រង សម្របសម្រួល និងការត្រួតពិនិត្យ និងវាយតម្លៃគម្រោង**. សមាសភាគ នេះធានាបាននូវប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុទាន់ពេលវេលា និងមានតម្លាភាព លំហូរមូលនិធិ លទ្ធកម្ម សវនកម្មនិងរបាយការណ៍។ ការគាំទ្រសម្រាប់គម្រោងរួមមាន ក្រុមការងារសម្របសម្រួលគម្រោង (PCT), ក្រុមការងារគម្រោង (PITs), ការចំណាយប្រតិបត្តិការ និងបច្ចេកទេសការសម្របសម្រួលពហុវិស័យ (ការផ្គត់ផ្គង់លទ្ធកម្ម និងហិរញ្ញវត្ថុ) និងការការពារសុវត្ថិភាពសង្គមនិងបរិស្ថាននៅកម្រិតមជ្ឈការនិងវិមជ្ឈការ; ការកសាងសមត្ថភាពស្ថាប័ននិងបច្ចេកទេសសម្រាប់ការអនុវត្តគម្រោងនៅគ្រប់កម្រិត ការពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃ និងប្រព័ន្ធព័ត៌មាន (d) ការវាយតម្លៃគម្រោង និងវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់មូលដ្ឋាន ពាក់កណ្តាលអាណត្តិ និងចុងក្រោយ និង (e) យុទ្ធសាស្ត្រទំនាក់ទំនង និងការផ្សព្វផ្សាយលទ្ធផលគម្រោង។

DRAFT

[2] ការផ្គត់ផ្គង់គ្រួសារមូលដ្ឋាន សម្ភារៈ អាហារសម្រាប់ការងារនិងសម្ភារ និងឧបករណ៍តូចៗទាក់ទងនឹងកសិកម្ម (នឹងលម្អិតនៅក្នុង PIM)

12. **សមាសភាគ ៥៖ ការឆ្លើយតបក្នុងគ្រាអាសន្ន.** សមាសភាគការឆ្លើយតបគ្រាអាសន្ន ដោយប្រើការបែងចែក សូន្យបណ្តោះអាសន្ន នឹងអនុញ្ញាតឱ្យមានការបែងចែកហិរញ្ញប្បទានដើម្បីផ្តល់ការឆ្លើយតបជាបន្ទាន់ចំពោះវិបត្តិឬភាពអាសន្ន។ សៀវភៅណែនាំឆ្លើយតបនឹងភាពអាសន្ន (ERM) នឹងត្រូវបានបង្កើតឡើងសម្រាប់នេះ។ ក្របខណ្ឌលទ្ធផលនឹងត្រូវបានពិនិត្យឡើងវិញដោយគិតគូរពីសូចនាករដែលទាក់ទងទៅនឹងសកម្មភាពបន្ទាន់។

2.4. អត្ថប្រយោជន៍ និងទីតាំងគម្រោង

13. **ការកំណត់គោលដៅភូមិសាស្ត្រ៖** គម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣ នឹងជាគម្រោងថ្នាក់ជាតិ និងជាគោលការណ៍អាចប្រតិបត្តិការនៅក្នុងខេត្តណាមួយ លើកលែងតែរាជធានីភ្នំពេញអាស្រ័យលើតម្រូវការពាក់ព័ន្ធ និងឱកាសសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍនៃសម្បទានដីសង្គមកិច្ច និងការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច។ យ៉ាងណាក្តី, កិច្ចព្រមព្រៀងបច្ចុប្បន្ន (និងដូចជាចុងក្រោយ) ជាមួយនឹងអាជ្ញាធរកំណត់ការគ្របដណ្តប់គម្រោង ក្នុងខេត្តចំនួន១៤ ដែលនឹងធ្វើឡើងសម្រាប់ទីតាំង និងសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចចំនួន ៧១។ ទីតាំងសម្បទានដីសង្គមកិច្ច និងការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច នឹងផ្អែកលើតម្រូវការ ឆ្លើយតបទៅនឹងសំណើពីក្រុមប្រឹក្សាឃុំ (សម្រាប់សម្បទានដីសង្គមកិច្ច) និងសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដែលតម្រូវឱ្យមានការយល់ព្រមពីស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាល, ផ្តោតលើមូលដ្ឋានអាទិភាព (អ្នកមកមុន ទទួលបានមុន)។ យ៉ាងណាក្តី យ៉ាងហោចណាស់នៅក្នុងដំណាក់កាលដំបូងនៃគម្រោង សកម្មភាពហាក់ដូចជាត្រូវផ្តោតសំខាន់ក្នុងខេត្តជាក់លាក់៖

(a) ខេត្តដែលមានទីតាំងសម្បទានដីសង្គមកិច្ចស្រាប់៖ មានកំពង់ឆ្នាំង កំពង់ស្ពឺ កំពង់ធំ ក្រចេះ និងត្បូងឃ្មុំ

(b) ខេត្តដែលមានចំនួនសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចច្រើន៖ សំខាន់ៗមានខេត្តរតនគីរី មណ្ឌលគីរី ស្ទឹងត្រែង និងព្រះវិហារ (ក៏ដូចជាខេត្តក្រចេះដែលជាគម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ២ (LASED II))

(c) ខេត្តដែលមានដីអាចប្រើប្រាស់បានសម្រាប់សម្បទានដីសង្គមកិច្ចថ្មី។ សក្តានុពលទាំងនេះអាចជាខេត្តណាមួយនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ ទោះយ៉ាងណាខេត្តដែលមានធនធានដីធ្លីដែលមានច្រើនជាងគេគឺខេត្តនៅភាគឥសាននៃប្រទេសកម្ពុជា ដូចជាខេត្តកំពង់ធំ ក្រចេះ និងព្រះវិហារ។

14. **ការកំណត់គោលដៅអ្នកទទួលអត្ថប្រយោជន៍៖** វិធីសាស្ត្រក្នុងការចែកចាយ គម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣ ទៅសម្បទានដីសង្គមកិច្ច និង ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច (ICLT) គឺ "ការជំរុញដោយតម្រូវការ" ឧទាហរណ៍ដូចជាការជ្រើសរើសទាំងសម្បទានដីសង្គមកិច្ច និងការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច គឺផ្អែកលើសំណើពីសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច, ជាជាងការកំណត់ជាមុនដោយគម្រោង។ នេះដើម្បីធានាបានថា

គម្រោង បានឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការ និងកាលៈទេសៈជាក់លាក់របស់សហគមន៍ និងសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច, ហើយអ្នកទទួលផលនឹងមានភាពជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិលើសកម្មភាពគាំទ្រដោយគម្រោង។ ក្នុងក្របខណ្ឌនេះ គម្រោង នឹងគាំទ្រ៖ (i) សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ប្រមាណ ១៥ ដើម្បីអនុវត្តដំណើរការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចរបស់ពួកគេរៀងៗខ្លួន; (ii) សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចប្រមាណ ៣០ ដែលបានបញ្ចប់ដំណើរការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិ ជាមួយសកម្មភាពអភិវឌ្ឍន៍; (iii) ទីតាំង សម្បទានដីសង្គមកិច្ចថ្មីចំនួន ១២ ដែលបច្ចុប្បន្នកំពុងគ្របដណ្តប់ និងនៅក្នុងខេត្តថ្មី ជាមួយការបែងចែកដី សកម្មភាពអភិវឌ្ឍន៍;and (iv) ទីតាំងសម្បទានដីសង្គមកិច្ចចំនួន១៤ ដែលបច្ចុប្បន្នកំពុងគ្របដណ្តប់ដោយគម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ២ (LASED II) ដែលនឹងត្រូវគាំទ្រដោយសកម្មភាពបន្ថែមដាច់ដោយឡែកពីគ្នា និងមានកំណត់ដូចជាសេវាកម្មគាំទ្រធារាសាស្ត្រខ្នាតតូច និងកសិកម្ម និងផ្លូវចូលខ្វាត់ខ្វែងនៅក្នុងទីតាំងសម្បទានដីសង្គមកិច្ច។ ក្របខណ្ឌគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន និងសង្គមរបស់គម្រោង នឹងដាក់បញ្ចូលនូវការណែនាំសំខាន់ៗក្នុងការធានាថា អំឡុងពេលអនុវត្តន៍គម្រោង ជំនួយដែលផ្តល់ទៅឱ្យទីតាំង និងសហគមន៍ដែលបានជ្រើសរើស ត្រូវបានអនុលោមតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃច្បាប់ និងបទដ្ឋានបរិស្ថាន និងសង្គម។ អ្នកទទួលផលផ្ទាល់ពីគម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣ មានប្រមាណ ១៥,០០០ គ្រួសារក្រីក្រ។ អត្ថប្រយោជន៍ដែលទទួលបានលទ្ធភាពដែលមាន និងការប្រើប្រាស់ ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដែលបានកែលម្អ នឹងត្រូវបានចែករំលែកដល់ប្រជាជនយ៉ាងទូលំទូលាយ ដែលលើសពីក្រុមគ្រួសារគោលដៅក្នុងតំបន់គម្រោង។

រូបភាពទី ១៖ ខេត្តនៅកម្ពុជា

3. ក្របខណ្ឌបទដ្ឋានគតិយុត្តិពាក់ព័ន្ធនឹងជនជាតិដើមភាគតិច

15. **រដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា (១៩៩៣)** បានទទួលស្គាល់ពីសារសំខាន់នៃការមានសង្គមពហុវប្បធម៌នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងការធានាបានថាពលរដ្ឋខ្មែរទាំងមានសិទ្ធស្មើគ្នា ដោយមិនគិតពីពណ៌សម្បុរ ភាសា និងជំនឿសាសនា។ ដូចបានចែងនៅក្នុងមាត្រា ៣១ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ពលរដ្ឋខ្មែរមានសិទ្ធិស្មើគ្នាចំពោះមុខច្បាប់ និងមានសិទ្ធិ និងករណីកិច្ចដូចៗគ្នា។ ដូចគ្នានេះដែរ មាត្រា ៤១ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញចែងថា រដ្ឋធម្មនុញ្ញធានានូវសិទ្ធិរបស់ពលរដ្ឋខ្មែរគ្រប់រូបក្នុងការទទួលបានភាពជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិឯកជន និងទ្រព្យសមូហភាព។

16. **ច្បាប់ភូមិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា (២០០១)** បង្ហាញថាប្រទេសកម្ពុជាគឺជាប្រទេសផ្ទើមមួយនៅអាស៊ីអាគ្នេយ៍ដែលប្រទេសនេះបានទទួលស្គាល់ជាផ្លូវការនូវជនជាតិដើមភាគតិច និងសិទ្ធិរបស់ពួកគេលើធនធានធម្មជាតិរបស់ពួកគេនៅក្នុងច្បាប់ជាតិ។ ច្បាប់ភូមិបាលទទួលស្គាល់សិទ្ធិរបស់ជនជាតិដើមភាគតិចលើដីប្រពៃណី វប្បធម៌ ទំនៀមទម្លាប់របស់ពួកគេ។ ច្បាប់ភូមិបាលទទួលស្គាល់សារសំខាន់នៃធនធានធម្មជាតិ ជាពិសេសដីធ្លីសម្រាប់ជនជាតិដើមភាគតិច និងបញ្ជាក់ពីសិទ្ធិរបស់ពួកគេចំពោះដីធ្លី និងទទួលស្គាល់តម្លៃវប្បធម៌ សង្គមអារក្សអ្នកតា និងសេដ្ឋកិច្ចនៃទឹកដីរបស់ជនជាតិដើមភាគតិច។ អ្វីដែលសំខាន់បំផុត មាត្រា ២៥ និង២៦ នៃច្បាប់ភូមិបាលចែងអំពីការផ្តល់សិទ្ធិលើដីជនជាតិដើមភាគតិចជាទម្រង់នៃកម្មសិទ្ធិសមូហភាព ខណៈមាត្រា ២៨ ចែងថាមិនមានភ្នាក់ងារណាដែលមានសិទ្ធិគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិឯកជនឬសមូហភាពរបស់ជនជាតិដើមភាគតិចឡើយ។ សិទ្ធិទាំងនេះត្រូវបានបញ្ជាក់ជាថ្មីនៅក្នុងគោលនយោបាយដីធ្លីជាតិ ឬសៀវភៅសដែលត្រូវបានកែតម្រូវជាផ្លូវការនៅក្នុងខែសីហា ឆ្នាំ២០១៥។

17. មាត្រា ២៣ បានកំណត់និយមន័យនៃ សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ថាជាក្រុមមនុស្សដែលរស់នៅលើដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាដែលសមាជិកទាំងអស់បង្ហាញនូវការឯកភាពនៃជាតិពន្ធុ សង្គមវប្បធម៌ និងសេដ្ឋកិច្ច ប្រតិបត្តិរស់នៅតាមប្រពៃណី និងដាំដុះលើដីដែលខ្លួនកាន់កាប់ទៅតាមក្បួនខ្នាតទំនៀមទម្លាប់នៃការប្រើប្រាស់ជាសមូហភាព។ មាត្រា ២៤ ក៏មានចែងអំពីបុគ្គលដែលឆ្លើយតបទៅនឹងលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យនៃជាតិពន្ធុ វប្បធម៌និងសង្គមរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច និងទទួលស្គាល់ដោយមតិភាគច្រើននៃសមាជិកដទៃទៀត និងយល់ព្រមទទួលនូវសាមគ្គីភាព និងភាពចំណុះដែលនាំឱ្យមានការចូលក្នុងសហគមន៍ នឹងត្រូវបានចាត់ទុកថាជាសមាជិកនៃសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច និងមានសិទ្ធិក្នុងការទទួលគុណប្រយោជន៍ពីការធានាសិទ្ធ និងការការពារដែលរៀបចំឡើងដោយច្បាប់នេះ។ សេចក្តីសង្ខេបនៃគោលនយោបាយ FAO បង្ហាញថាការដាក់កំហិតលើការទាមទារដីធ្លីតាមមាត្រា ៧ នៃច្បាប់ភូមិបាលគឺ "របបកម្មសិទ្ធិលើអចលនវត្ថុមុនឆ្នាំ១៩៧៩ មិនត្រូវបានទទួលស្គាល់" ដែលជាកាលបរិច្ឆេទកាត់ផ្តាច់សម្រាប់ការទាមទារដីតាមបែបប្រពៃណី[3]។ យ៉ាងណាក៏ដោយ បើនិយាយឲ្យចំទៅបញ្ហានេះមិន

[3] FAO and MRLG៖ *Challenges and opportunities of recognizing and protecting customary tenure systems in Cambodia*. Bangkok 2019, 13 pp. License៖ CC BY-NC-SA 3.0 IGO. សេចក្តីសង្ខេបអំពីគោលការណ៍នេះ "ដោយសារតែកាលបរិច្ឆេទកាត់ផ្តាច់ (១៩៧៩) នៅ

DRAFT

មែនជាកាលបរិច្ឆេទកាត់ផ្ដាច់ទេ ពីព្រោះសព្វថ្ងៃនេះប្រជាជននៅតែចូលចិត្តដីធំៗ ដែលពួកគេបានកាន់កាប់មុនឆ្នាំ ១៩៧៩ ហើយវាទាក់ទងនឹងភាពតានតឹងរវាង ក្រសួងបរិស្ថាន (សម្រាប់ការអភិរក្ស) និងសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច (ការអនុវត្តទំនៀមទម្លាប់ប្រពៃណី)។ ដូចនេះ យន្តការសម្របសម្រួលចាំបាច់ត្រូវមានជាស្រេចដូចមានចែងក្នុងផ្នែកបទពិសោធន៍ដែលឆ្លងកាត់ខាងក្រោម។

18. **គោលនយោបាយដីធ្លីជាតិនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ២០១៥** (ឬសៀវភៅសដីធ្លី) ផ្ដោតលើ" ការគោរពទំនៀមទម្លាប់វប្បធម៌ និងអភិរក្សបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ និងប្រវត្តិសាស្ត្រ" របស់ក្រុមជនជាតិដើមភាគតិចនៅកម្ពុជា។ ក្នុងករណីការកាន់កាប់ដីរដ្ឋខុសច្បាប់អាចមានឱកាសផ្ដល់ដល់គ្រួសារដែលមានប្រាក់ចំណូលទាបនិងគ្មានដីធ្លីងាយរងគ្រោះ ដែលមានចំណែកដីសមរម្យសម្រាប់ការរស់នៅរបស់ពួកគេប៉ុន្តែនោះចាំបាច់ត្រូវធ្វើដោយករណីជាក់ស្ដែងម្ដងមួយៗ[4]។ គោលនយោបាយជាតិស្ដីពីការអភិវឌ្ឍជនជាតិដើមភាគតិច (២០០)នឹងធានាណូវការសន្តិសុខដីធ្លីសម្រាប់ជនជាតិដើមភាគតិច និងតាមរយៈការធ្វើបែបនេះនោះពួកគេអាចទទួលបាននូវការរស់នៅសមរម្យអាចរួចផុតពីភាពអត់ឃ្លាន និងភាពក្រីក្រខ្លាំង ហើយវប្បធម៌របស់ពួកគេអាចត្រូវបានការពារនិងថែរក្សា [5]។

19. **ច្បាប់ស្ដីពីព្រៃឈើ (២០០២)** ជាទូទៅទទួលស្គាល់សិទ្ធិជាប្រពៃណីរបស់ជនជាតិដើមភាគតិចចំពោះធនធានធម្មជាតិ និងការអនុវត្តកសិកម្មពនេចរសម្រាប់ជនជាតិដើមភាគតិចរស់នៅក្នុងឬក្បែរព្រៃរបស់រដ្ឋ។ ពួកគេមិនចាំបាច់ស្វែងរកការអនុញ្ញាតសម្រាប់ការប្រើប្រាស់អនុផលព្រៃឈើទេ។ មាត្រា ១៥ តម្រូវឱ្យសម្បទានព្រៃឈើមិនជ្រៀតជ្រែកសិទ្ធិប្រើប្រាស់ជាទម្លាប់លើកម្មសិទ្ធិដីធ្លីរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ទោះបីពួកគេបានចុះបញ្ជីជាមួយរដ្ឋ ឬជាទំនៀមទម្លាប់ប្រពៃណីរបស់ជនជាតិដើមភាគតិចដែលរស់នៅក្នុង ឬជាប់នឹងសម្បទានព្រៃឈើក៏ដោយ។ ច្បាប់នេះក៏អនុញ្ញាតឱ្យសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចមានសិទ្ធិចូល និងប្រើប្រាស់ដីព្រៃសម្រាប់អនុផលព្រៃឈើ ដីសម្រាប់ប្រភពទឹកជាដើម ទោះបីការប្រើប្រាស់នេះមិនមែនជាផ្នែកនៃកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ក៏ដោយ។ ច្បាប់នេះក៏អនុញ្ញាតឱ្យសហគមន៍បង្កើតសហគមន៍ព្រៃឈើ និង**អនុក្រឹត្យស្ដីពីការគ្រប់គ្រងព្រៃសហគមន៍ (២០០៣)** ដាក់ចេញនូវច្បាប់សម្រាប់ការបង្កើត ការគ្រប់គ្រង និងការប្រើប្រាស់ព្រៃឈើសហគមន៍នៅកម្ពុជា ដែលត្រូវបានគេបែងចែកហើយអាចបន្តជាថ្មីបានក្នុងរយៈពេល ១៥ ឆ្នាំ។[6]

20. **ច្បាប់ស្ដីពីតំបន់ការពារធម្មជាតិ (២០០៨)** កំណត់ក្របខណ្ឌនៃការគ្រប់គ្រង អភិរក្ស និងអភិវឌ្ឍតំបន់ការពារដើម្បីធានាការគ្រប់គ្រង និងអភិរក្សជីវៈចម្រុះនិងការប្រើប្រាស់ធនធានធម្មជាតិប្រកបដោយនិរន្តរភាព។ មានបញ្ញត្តិមួយដែលប្រជាជនដែលពឹងផ្អែកលើព្រៃឈើ និងជនជាតិដើមភាគតិច អាចទទួលបានការប្រើប្រាស់ធនធានធម្មជាតិប្រកបដោយនិរន្តរភាព និងរស់នៅក្នុងតំបន់ការពារ។ ច្បាប់បែងចែកតំបន់ការពារជាបួនតំបន់ខុសៗគ្នា

DRAFT

ក្នុង ច្បាប់ភូមិបាលមានន័យថា សហគមន៍អាចទាមទារសិទ្ធិទំនៀមទម្លាប់ពិសេសចំពោះតំបន់តាំងទីលំនៅចាស់និងអតីតតំបន់ផលិតកម្ម"។

[4] Ironside, J. (2017). *The Recognition of Customary Tenure in Cambodia*. MRLG Thematic Study Series #៥. Vientiane៖ MRLG.

[5] FAO and MRLG. 2019. *Challenges and opportunities of recognizing and protecting customary tenure systems in Cambodia.* Bangkok, 13 pp. License៖ CC BY-NC-SA 3.0 IGO.

[6] ibid.

ហើយតំបន់នីមួយៗត្រូវបានកំណត់ដោយការប្រើប្រាស់ និងការគ្រប់គ្រងដីធ្លីរបស់វា៖ តំបន់ស្នូល តំបន់អភិរក្ស តំបន់ប្រើប្រាស់ប្រកបដោយនិរន្តរភាព និងតំបន់សហគមន៍។ ទោះយ៉ាងណាហូតមកដល់ពេលនេះមានតែតំបន់ការពារថ្នាក់ជាតិមួយប៉ុណ្ណោះ ដែលត្រូវបានដាក់ជាតំបន់ពេញលេញ។ នៅក្នុងតំបន់ការពារ ច្បាប់អនុញ្ញាតឱ្យបង្កើតតំបន់ការពារសហគមន៍ (CPAs) ដែលអាចរាប់បញ្ចូលទីតាំងនៃតំបន់ប្រើប្រាស់ និងតំបន់សហគមន៍ប្រកបដោយនិរន្តរភាព ដែលជាវេទិកាសម្រាប់ការចូលរួមរបស់សហគមន៍និងអ្នកពាក់ព័ន្ធដទៃទៀតក្នុងការការពារដីធ្លី និងធនធាននៅក្នុងនោះ និងទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ពីការអភិរក្សជីវៈចម្រុះ ការចិញ្ចឹមជីវិត និងការថែរក្សាតម្លៃវប្បធម៌ និងស្មារតី។ តាមច្បាប់ធនធាន (ឧ. អនុផលព្រៃឈើ) អាចត្រូវបានប្រើសម្រាប់ការចិញ្ចឹមជីវិត ប៉ុន្តែមិនមែនសម្រាប់គោលបំណងពាណិជ្ជកម្មទេ។[7]

21. **អនុក្រឹត្យ លេខ ៨៣ អំពីនីតិវិធីការចុះបញ្ជីដីធ្លីសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច(២០០៩)** កំណត់ពីនីតិវិធី, ប្រភេទដី, និងភ្នាក់ងាររដ្ឋដែលចូលរួមក្នុងការផ្តល់កម្មសិទ្ធិដីសមូហភាព។ មាត្រា ៦ នៃអនុក្រឹត្យនេះ បានបង្ហាញនូវប្រភេទនៃដីចំនួន ៥ ដែលអាចត្រូវបានអនុញ្ញាតសម្រាប់ការផ្តល់កម្មសិទ្ធិដីសមូហភាព (១) ដីលំនៅដ្ឋាន (២) ដីព្រៃអារក្សអ្នកតា (៣) ដីព្រៃកប់សព (៤) ដីធ្វើកសិកម្ម (៥) ដីបម្រុងទុកសម្រាប់កសិកម្មពនេចរ។ មាត្រាដដែលក៏បញ្ជាក់ផងដែរអំពីទំហំដីព្រៃអារក្សអ្នកតា និងដីព្រៃកប់សពពុំគួរលើសពី ៧ ហត សម្រាប់ដីនីមួយៗ។ អនុក្រឹត្យនេះមិនដាក់បញ្ចូលដីព្រៃសម្រាប់ NTFP ឬខ្សែទឹកថាមានសក្តានុពលក្នុងការដាក់ចូលជាកម្មសិទ្ធិដីសហគមន៍។ សៀវភៅណែនាំការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច (ICLT)[8] ខែធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៨ ត្រូវបានរៀបចំដោយ ការិយាល័យឧត្តមស្នងការទទួលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្ស ប្រចាំកម្ពុជា(OHCHR) ដើម្បីណែនាំដំណើរការផ្តល់កម្មសិទ្ធិដីធ្លី (ដូចលើកឡើងក្នុង ឧបសម្ព័ន្ធ ១, និងផ្នែកទី ៦)។

4. លិខិតូបករណ៍អន្តរជាតិដែលពាក់ព័ន្ធ

22. កម្រិតអន្តរជាតិ សន្ធិសញ្ញាសិទ្ធិមនុស្សដែលប្រទេសកម្ពុជាជាភាគីមួយរួមមាន កតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ (ICCPR), កតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌ (ICESCR), និង អនុសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីការលុបបំបាត់រាល់ទម្រង់នៃការរើសអើងជាតិសាសន៍ (ICERD) បានបញ្ជាក់ពីសិទ្ធិរបស់ជនជាតិដើមភាគតិច ក្នុងការបន្តការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចសង្គមនិងវប្បធម៌ដោយសេរី។ លើសពីនេះ សិទ្ធិរបស់ជនជាតិដើមភាគតិច ត្រូវបានកំណត់ និងបញ្ជាក់ដោយសេចក្តីប្រកាសរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីសិទ្ធិជនជាតិដើមភាគតិច (UNDRIP) ដែលកម្ពុជាបានបោះឆ្នោតគាំទ្រក្នុងខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០០៧។ បន្ថែមពីលើសិទ្ធិបុគ្គល សិទ្ធិដែលចែងក្នុងសេចក្តីប្រកាសរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីសិទ្ធិជនជាតិដើមភាគតិច មានគោលបំណងការពារសិទ្ធិជាសមូហភាពរបស់ជនជាតិដើមភាគតិច ពីព្រោះការទទួលស្គាល់សិទ្ធិបែបនេះមានភាពចាំបាច់ក្នុងការធានាការបន្តអត្ថិភាព អភិវឌ្ឍន៍ និងសុខុមាលភាពនៃជនជាតិដើមភាគតិច ជាប្រជាជនដែលមានលក្ខណៈ

---

[7] ibid.

[8] Manual on Indigenous Communities Identification; Legal Entity Registration; and Communal land registration process in Cambodia (published in December 2018). Cambodia Office of the High Commissioner for Human Rights (OHCHR)

DRAFT

ពិសេស។ កតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ មាត្រា ២៦.៣ តម្រូវឱ្យរដ្ឋផ្តល់ការទទួលស្គាល់និងការការពារស្របច្បាប់ដល់ដី ដែនដី និងធនធានធម្មជាតិជនជាតិដើមភាគតិច។ នេះរាប់បញ្ចូលទាំងការកំណត់ ការបោះបង្គោលព្រំដែន ការចេញបណ្ណកម្មសិទ្ធិ និងការទទួលស្គាល់ស្របច្បាប់ផ្សេងទៀតនៃដី។ ក្នុងនោះផងដែរមាត្រាទី ១០ ចែងថា "ជនជាតិដើមភាគតិចនឹងមិនត្រូវបានដកចេញពីដី ឬដែនដីរបស់ខ្លួនដោយបង្ខំឡើយ" និងមាត្រា ២៦.១ ចែងថា" ជនជាតិដើមភាគតិចមានសិទ្ធិកាន់កាប់ដីធ្លីទឹកដី និងធនធានដែលពួកគេមានជាកម្មសិទ្ធិ ឬកាន់កាប់ជាប្រពៃណី បើមិនដូច្នេះទេត្រូវបានប្រើប្រាស់ ឬទទួលបាន"។

23. សង្ខេបរបស់ USAID[9] បានកត់សម្គាល់ថា ខណៈពេលដែលមានលិខិតូបករណ៍អន្តរជាតិ ការអនុវត្ត ការទទួលស្គាល់សិទ្ធិ និងការរៀបចំសិទ្ធិកាន់កាប់ពីប្រទេសមួយទៅប្រទេសមួយខុសគ្នា។ រដ្ឋាភិបាលជាច្រើននៅទូទាំងពិភពលោកបានទទួលស្គាល់ជាផ្លូវការនូវដីសហគមន៍និងសិទ្ធិកាន់កាប់ធនធានធម្មជាតិដោយយោងទៅលើឈ្មោះជាច្រើនរួមមាន សហគមន៍ ទំនៀមទម្លាប់ កម្មសិទ្ធិរួម សមូហភាព ជនជាតិដើមភាគតិច បុព្វបុរស ឬការទទួលស្គាល់សិទ្ធិដីធ្លីពីកំណើត។ អ្វីដែលសំខាន់ដីសហគមន៍គឺនិយាយអំពីសុវត្ថិភាពដីធ្លីសម្រាប់ជនជាតិដើមភាគតិចដែលជាកម្មសិទ្ធិរបស់ក្រុមប៉ុន្តែក្នុងពេលតែមួយនេះមិនតម្រូវឱ្យក្រុមគ្រប់គ្រងដីរបស់ពួកគេនៅលើមូលដ្ឋានរួមឬសមូហភាពទេ។ ការបែងចែកដីគឺសម្រាប់ការប្រើប្រាស់ជាលក្ខណៈបុគ្គល និងភាគច្រើនជាដីលំនៅដ្ឋាននិងធ្វើកសិកម្ម។ ដោយសារតែការគំរាមកំហែងពីខាងក្រៅមានចំនួនកាន់តែច្រើនឡើង ៗ នៃប្រទេសដែលទទួលស្គាល់ការរៀបចំដីនិងធនធានសហគមន៍រួមតាមរយៈការផ្តល់ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិ ឬវិញ្ញាបនប័ត្រ យោងទៅតាមច្បាប់និងគោលនយោបាយពាក់ព័ន្ធ។ ទោះយ៉ាងណាដំណើរការនិងការអនុវត្តដើម្បីកំណត់ពីសិទ្ធិរបស់ក្រុមទាំងនេះខុសគ្នាពីប្រទេសមួយទៅប្រទេសមួយដូច្នេះ ហើយគ្មានបទពិសោធន៍របស់ប្រទេសណាដែលអាចអនុវត្តបានចំពោះមនុស្សទាំងអស់នោះទេ។ មានទាំងចំណុចខ្លាំងនិងចំណុចខ្សោយដូចបានឃើញនៅខាងក្រោមក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ៧ ។

5. បទដ្ឋានបរិស្ថាន និងសង្គមរបស់ធនាគារពិភពលោក និងច្បាប់នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

5.1. ក្របខណ្ឌរៀបចំផែនការជនជាតិដើមភាគតិច

24. ក្នុងទីតាំងគម្រោង ដែលការអនុវត្តមានភាពផលប៉ះពាល់បើទោះបីជាវិជ្ជមាន ឬអវិជ្ជមានទៅលើជនជាតិដើមភាគតិច ក្របខណ្ឌផែនការជនជាតិដើមភាគតិចនេះនឹងត្រូវបានយកមកអនុវត្ត។ វាផ្តោតទាំងក្របខណ្ឌច្បាប់និងបទប្បញ្ញត្តិកម្ពុជាដែលអាចអនុវត្តបានដូចបានរៀបរាប់ខាងលើ និងបទដ្ឋានបរិស្ថាន និងសង្គមទី៧ របស់ធនាគារពិភពលោក[10], ជាមួយនឹងបទដ្ឋានបរិស្ថាន និងសង្គមទី១ ទី ៨, និងទី១០។ នៅពេលដែលមានគម្លាត ឬ

---

[9] Source: Brief: Community land and natural resource tenure recognition: review of country experiences, USAID, February 2016

[10] ពាក្យពេញនៃ ESS៧ គឺជនជាតិដើមភាគតិច/សហគមន៍បុរាណក្នុងអនុតំបន់សាហារ៉ាទ្វីបអាហ្វ្រិកដែលមិនមានការទទួលស្គាល់ជាប្រវត្តិសាស្ត្រ.

ភាពមិនស៊ីចង្វាក់គ្នារវាងបទដ្ឋានទាំងនេះនិងក្របខណ្ឌច្បាប់ និងបទបញ្ញត្តិជាតិ បញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងបទដ្ឋាននឹងត្រូវអនុវត្ត។

25. គោលបំណងនៃបទដ្ឋានបរិស្ថាន និងសង្គមទី៧ គឺដើម្បីចូលរួមចំណែកកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ និងការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាពដោយធានាថាគម្រោងគាំទ្រដោយធនាគារពិភពលោកជួយផ្តល់ឱកាសដល់ជនជាតិដើមភាគតិចចូលរួម និងទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ពីដំណើរការអភិវឌ្ឍន៍តាមរបៀបដែលមិនគំរាមកំហែងដល់អត្តសញ្ញាណវប្បធម៌ និងសុខុមាលភាពរបស់ពួកគេ។ ដើម្បីសម្រេចបាននូវគោលបំណងនេះ បទដ្ឋានបរិស្ថាន និងសង្គមទី៧ មានគោលដៅដូចខាងក្រោមៈ

(a) ដើម្បីធានាបានថា ដំណើរការអភិវឌ្ឍន៍ជំរុញឲ្យមានការគោរពសិទ្ធិមនុស្ស សេចក្តីថ្លៃថ្នូរ ក្តីប្រាថ្នា អត្តសញ្ញាណ វប្បធម៌ និងមុខរបរចិញ្ចឹមជីវិតដោយផ្អែកលើធនធានធម្មជាតិរបស់ជនជាតិដើមភាគតិច។
(b) ដើម្បីចៀសវាងផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមាននៃគម្រោងលើជនជាតិដើមភាគតិច ឬនៅពេលដែលមិនអាចបញ្ចៀសបាន ដើម្បីកាត់បន្ថយជាអប្បបរមា ធ្វើឱ្យធូរស្រាល និង / ឬទូទាត់សំណងសម្រាប់ផលប៉ះពាល់ទាំងនោះ។
(c) លើកកម្ពស់អត្ថប្រយោជន៍ និងឱកាសអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយចីរភាពសម្រាប់ជនជាតិដើមភាគតិចតាមរបៀបមួយដែលអាចចូលដំណើរការបាន សមស្របនិងមានបរិយាប័ន្នតាមន័យវប្បធម៌។
(d) ទទួលស្គាល់ការគោរព និងអភិរក្សវប្បធម៌ ចំណេះដឹង និងការអនុវត្តរបស់ជនជាតិដើមភាគតិច និងផ្តល់ឱ្យពួកគេនូវឱកាសដើម្បីសម្របខ្លួនទៅនឹងការផ្លាស់ប្តូរលក្ខខណ្ឌក្នុងលក្ខណៈមួយ និងតាមពេលវេលាដែលអាចទទួលយកបានចំពោះពួកគេ។
(e) ដើម្បីទទួលការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ (FPIC) នៃជនជាតិដើមភាគតិចដែលរងផលប៉ះពាល នៅក្នុងកាលៈទេសៈ ៣ ដែលគម្រោងនឹងមាន (i) ផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានលើដី និងធនធានធម្មជាតិជាកម្មសិទ្ធិតាមបែបប្រពៃណី ក្រោមការប្រើប្រាស់ឬការកាន់កាប់តាមទម្លាប់ (ii) បណ្តាលឱ្យមានការផ្លាស់ទីលំនៅរបស់ជនជាតិដើមភាគតិចចេញពីទឹកដី ឬ (iii) ផលប៉ះពាល់គួរឱ្យកត់សម្គាល់លើបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌របស់ជនជាតិដើមភាគតិច ដែលជាសម្បត្តិនៃអត្តសញ្ញាណ និង/ឬ វប្បធម៌ ពិធីសាសនា ឬទិដ្ឋភាពខាងវិញ្ញាណអារក្សអ្នកតា ទៅលើជីវិតជនជាតិដើមភាគតិចដែលរងផលប៉ះពាល់។

26. ជារួម គោលបំណង និងគោលដៅជាក់លាក់នៃបទដ្ឋានបរិស្ថាន និងសង្គមទី៧ ត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយគោលបំណងសំខាន់នៃក្របខណ្ឌច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិរបស់ប្រទេសកម្ពុជា សម្រាប់ការផ្តល់កម្មសិទ្ធិដីធ្លីដល់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចរបស់ប្រទេស ដែលត្រូវការអភិរក្ស និងការពារទំនៀមទម្លាប់ ប្រពៃណី និងធនធានធម្មជាតិរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវការប្រើប្រាស់ និងការគ្រប់គ្រងដីធ្លីប្រកបដោយនិរន្តរភាព លើកកម្ពស់ការអភិវឌ្ឍជីវភាពរស់នៅ និងកាត់បន្ថយ ឬលុបបំបាត់ទំនាស់ដីធ្លី។ លើសពីនេះទៀត ដំណើរ

DRAFT

ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់ជនជាតិដើមភាគតិច ដែលបានកំណត់នៅក្នុងសៀវភៅណែនាំការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច[11] ពីខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៨ ត្រូវបានពិពណ៌នាយ៉ាងទូលំទូលាយ ប៉ុន្តែមិនពេញលេញ ក្នុងការឆ្លើយតប និងដាក់បញ្ចូលនូវលក្ខខណ្ឌតម្រូវដំណើរការ ទាក់ទងនឹងការពិគ្រោះយោបល់ប្រកបដោយអត្ថន័យនៃសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចទទួលផលជាក់លាក់ (ឧបសម្ព័ន្ធ ១ និងផ្នែក ១០)។ គម្លាតជាក់លាក់រវាងក្របខណ្ឌច្បាប់ និងបទដ្ឋានគតិយុត្តកម្ពុជា និងបទដ្ឋានបរិស្ថាន និងសង្គមរបស់ធនាគារពិភពលោក ត្រូវបានរៀបរាប់ដោយលម្អិតខាងក្រោមនិងលើកឡើងពាក់ព័ន្ធនឹងការពិគ្រោះយោបល់ប្រកបដោយអត្ថន័យ/FPIC ការវាយតម្លៃសង្គម ផែនការជនជាតិដើភាគតិចសម្រាប់សកម្មភាពអនុគម្រោងផ្តល់កម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពជាក់លាក់ ផ្អែកលើក្របខណ្ឌរៀបចំផែនការជនជាតិដើមភាគតិចនេះ (ដែលខ្លួនវាក៏មិនត្រូវបានតម្រូវដោយក្របខណ្ឌច្បាប់ និងបទដ្ឋានគតិយុត្តរបស់កម្ពុជាដែរ); ការគ្រប់គ្រងច្បាស់លាស់នៃបរិយាបន្ន (ឧ. យេនឌ័រ) ទាំងនៅក្នុងការពិគ្រោះយោបល់អំពីគម្រោង និងស្ថាប័នតំណាងនៃសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលចូលរួមនៅក្នុងការពិគ្រោះយោបល់ទាំងនេះ និង (v) ការរៀបចំការដោះស្រាយបណ្តឹងតវ៉ា។

5.2. និយមន័យជនជាតិដើមភាគតិច និងសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច

27. យោងតាមច្បាប់ភូមិបាល(២០០១), មាត្រា ២៣ ចែងថា៖ ″ក្រុមមនុស្សដែលរស់នៅលើដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាដែលសមាជិកទាំងអស់បង្ហាញនូវការឯកភាពនៃជាតិពន្ធុ សង្គមវប្បធម៌ និងសេដ្ឋកិច្ចប្រតិបត្តិរស់នៅតាមប្រពៃណី និងដាំដុះលើដីដែលខ្លួនកាន់កាប់ទៅតាមក្បួនខ្នាតទំនៀមទម្លាប់នៃការប្រើប្រាស់ជាសមូហភាព។ ក្នុងពេលរង់ចាំការកំណត់ខាងផ្លូវច្បាប់នូវលក្ខន្តិកៈរបស់សហគមន៍ ក្រុមដែលជាក់ស្តែងរហូតមកទល់បច្ចុប្បន្ននេះនឹងបន្តគ្រប់គ្រងសហគមន៍ និងអចលនវត្ថុរបស់ពួកគេស្របតាមប្រពៃណី។ ពួកគេត្រូវអនុវត្តតាមបញ្ញត្តិនៃច្បាប់នេះ″។ មាត្រា ២៤ ចែងថា ″អំពីបុគ្គលដែលឆ្លើយតបទៅនឹងលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យនៃជាតិពន្ធុ វប្បធម៌និងសង្គមរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច និងទទួលស្គាល់ដោយមតិភាគច្រើននៃសមាជិកដទៃទៀត និងយល់ព្រមទទួលនូវសាមគ្គីភាព និងភាពចំណុះដែលនាំឱ្យមានការចូលក្នុងសហគមន៍ នឹងត្រូវបានចាត់ទុកថាជាសមាជិកនៃសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច និងមានសិទ្ធិក្នុងការទទួលគុណប្រយោជន៍ពីការធានាសិទ្ធ និងការការពារដែលរៀបចំឡើងដោយច្បាប់នេះ″។

28. បទដ្ឋានបរិស្ថាន និងសង្គមទី៧ របស់ធនាគារពិភពលោក ប្រើប្រាស់ពាក្យ ″ជនជាតិដើមភាគតិច″ ក្នុងន័យទូទៅ (មានន័យថានៅក្នុងបរិបទជាតិជាក់លាក់មួយដែលពួកគេអាចត្រូវបានយោងទៅដោយពាក្យផ្សេងគ្នា) ដើម្បីយោងជាច់ដោយឡែកទៅក្រុមសង្គម និងវប្បធម៌ខុសគ្នា ដែលមានលក្ខណៈដូចខាងក្រោមនៅក្នុងកម្រិតខុសគ្នាៈ

[11] Manual on Indigenous Communities Identification; Legal Entity Registration; and Communal land registration process in Cambodia (published in December 2018). Cambodia Office of the High Commissioner for Human Rights (OHCHR)

(a) ការកំណត់អត្តសញ្ញាណខ្លួនឯងជាសមាជិកក្រុមសង្គមនិងវប្បធម៌ជនជាតិដើមភាគតិច និងការទទួលស្គាល់អត្តសញ្ញាណនេះដោយអ្នកដទៃ។

(b) ការភ្ជាប់ជាសមូហភាពទៅនឹងទីជម្រកខុសគ្នានៃភូមិសាស្ត្រ ទឹកដីដូនតា ឬតំបន់ប្រើប្រាស់ឬការកាន់កាប់តាមរដូវ ក៏ដូចជាធនធានធម្មជាតិនៅក្នុងតំបន់ទាំងនេះ។

(c) ទំនៀមទម្លាប់ វប្បធម៌ សេដ្ឋកិច្ច សង្គមឬនយោបាយដែលមានលក្ខណៈប្លែកពីស្ថាប័នសង្គមឬវប្បធម៌សំខាន់ៗ និង

(d) ភាសាឬគ្រាមភាសាខុសគ្នាជាញឹកញាប់ ពីភាសាផ្លូវការ ឬភាសារបស់ប្រទេស ឬតំបន់ដែលពួកគេរស់នៅ។

29. នៅពេលដែលវាក្យសព្ទប្រើប្រាស់នៅក្នុងច្បាប់ភូមិបាល (២០០១) ដើម្បីកំណត់ន័យ "សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច" និងនៅក្នុងបទដ្ឋានបរិស្ថាន និងសង្គមទី៧ ដើម្បីកំណត់ន័យ "ជនជាតិដើមភាគតិច" ខុសគ្នានៅក្នុងការប្រើប្រាស់ពាក្យច្បាស់លាស់របស់ពួកគេ ទោះយ៉ាងណាពួកគេចែករំលែកចេតនានៃការកំណត់អត្តសញ្ញាណនៃលក្ខណៈទូទៅ និងពិសេស ទាក់ទងនឹងអត្តសញ្ញាណជាតិពន្ធុ សង្គម និងវប្បធម៌ដែលកំណត់ក្រុមទាំងនេះដាច់ពីក្រុមភាគច្រើនរួមជាមួយនឹងច្បាប់ទំនៀមទម្លាប់នៃការភ្ជាប់ជាសមូហភាព និងការប្រើប្រាស់តំបន់ផ្សេងៗគ្នា។ យ៉ាងណាក្តី សង្ខេបគោលនយោបាយរបស់ FAO's (២០១៩) សង្កេតឃើញថា និយមន័យជាក់លាក់នៃជនជាតិដើមភាគតិចនៅក្នុង ច្បាប់ភូមិបាល(២០០១) នៅតែត្រូវបានគេសរសេរចេញជាពិសេសទាក់ទងនឹងក្រុមជាក់លាក់ដូចជាជនជាតិភាគតិចនិយាយភាសាឡាវនៅកម្ពុជា។ ក្នុងពេលជាមួយគ្នា និយមន័យរបស់បទដ្ឋានបរិស្ថាន និងសង្គមទី៧ មានភាពទូលំទូលាយជាងនិយមន័យកំណត់ដោយរដ្ឋាភិបាល និងគ្របដណ្តប់ក្រុមសង្គម ដូចជាក្រុមជនជាតិភាគតិចឡាវ និងចាម។ ដើម្បីដោះស្រាយគម្លាតនេះ ក្របខណ្ឌរៀបចំផែនការជនជាតិដើមភាគតិច នឹងដាក់បញ្ចូលក្រុមទាំងនេះសម្រាប់ទីតាំងសម្បទានដីសង្គមកិច្ច ផ្អែកលើលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យបទដ្ឋានបរិស្ថាន និងសង្គមទី៧ ប៉ុន្តែមិនមែនសម្រាប់លក្ខខណ្ឌវិនិច្ឆ័យសម្រាប់ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច និងការគាំទ្រមុខរបរចិញ្ចឹមជីវិត ដោយសារតែទាំងនោះពុំត្រូវបានពិចារណាថាជាជនជាតិដើមភាគតិចនៅក្រោមច្បាប់ដីធ្លី។

30. បញ្ហាមួយទៀតដែលត្រូវកត់សម្គាល់នៅក្នុងការពិភាក្សាអំពីវិធីកំណត់ឱ្យល្អបំផុតនូវ "សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច" និង" ជនជាតិដើមភាគតិច" នៅកម្ពុជាគឺដោយសារតែការធ្វើចំណាកស្រុករបស់ជនជាតិខ្មែរក្នុងការស្វែងរកដីធ្លីជនជាតិដើមភាគតិចជាច្រើនរស់នៅបច្ចុប្បន្នទាក់ទងនឹងប្រជាជនខ្មែរ [12]។ តថភាពសង្គមបច្ចុប្បន្ននៃសហគមន៍ចំរុះជនជាតិដើមចោទជាសំណួរថា តើវិធីនេះអាចគ្រប់គ្រងលើការចេញប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីធ្លី ទាក់ទងនឹងបញ្ហាទាំងពីរយ៉ាងដូចម្តេច ទាំងសម្បទានដីសង្គមកិច្ច និងការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ក្រោមក្របខណ្ឌរៀបចំផែនការជនជាតិដើមភាគតិច សម្រាប់គម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច

[12] FAO & MRLG៖ *Policy Brief – Challenges and Opportunities of Recognizing and Protecting Customary Tenure Systems in Cambodia*. Bangkok 2019.

DRAFT

និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣។ ត្រឹមពេលនេះ នោះគឺនិយមន័យរបស់រដ្ឋាភិបាលទៅលើសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដែលកំណត់ពីសិទ្ធិសម្រាប់ការទទួលបាន ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច។ លើសពីនេះ, គម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣ នឹងមិនចូលរួមក្នុងដំណើរការការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច រហូតដល់ដំណាក់កាល ៣.១នៅពេលដែលសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដាក់ពាក្យស្នើទៅ ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់។ ក្នុងន័យនេះ គឺថាសមាជិកភាពនៃសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច នឹងត្រូវបានកំណត់មុនពេលគម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣ ចូលរួម។ ជាលទ្ធផល នៅពេលវាយតម្លៃថាតើសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដាក់លាក់ ដែលបង្ហាញ 'តម្រូវការ' សម្រាប់ការដាក់បញ្ចូលនៅក្នុងគម្រោង, និងដែលបានចូលនៅដំណាក់ ២.៥ នៅក្នុងដំណើរការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច, គម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣ នឹងត្រូវបញ្ជាក់តាមរយៈការបញ្ជាក់ការត្រួតពិនិត្យភាពត្រឹមត្រូវនៅដំណាក់កាលទី១ និងទី២ នៃដំណើរការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច អនុលោមតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃបទដ្ឋានបរិស្ថាន និងសង្គមទី៧ ពាក់ព័ន្ធ (a) លក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃការពិគ្រោះយោបល់ប្រកបដោយអត្ថន័យ, (b) តម្រូវការដែលការពិគ្រោះយោបល់នេះត្រូវបានតំណាងសង្គម និងបរិយាបន្ន និង (c) វាយតម្លៃនិងចៀសវាងផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមាននិងផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍ប្រកបដោយចីរភាព។ លំហាត់ផ្ទៀងផ្ទាត់គួរតែរួមបញ្ចូលលទ្ធផលគន្លឹះពីរនៃដំណើរការគឺ (i) ថាតើតំណាងនៅក្នុងគណៈកម្មាធិការសហគមន៍មានលក្ខណៈបរិយាបន្នសង្គមដែរឬទេនិង (ii) ថាតើសហគមន៍ច្បាប់សម្រាប់ ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍ស្មើគ្នាទូទាំងសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចឬទេ។

5.3. គម្លាតរវាងច្បាប់កម្ពុជា និងបទដ្ឋានបរិស្ថាន និងសង្គមទី៧

31. តារាង ១ ខាងក្រោមបង្ហាញគម្លាតរវាងច្បាប់កម្ពុជា និងបទដ្ឋានបរិស្ថាន និងសង្គមទី៧៖

តារាង 1៖ គម្លាតរវាងច្បាប់កម្ពុជា និងបទដ្ឋានបរិស្ថាន និងសង្គមទី៧

បទដ្ឋានបរិស្ថាន និងសង្គមទី៧	ច្បាប់កម្ពុជា	គម្លាត
ការពិគ្រោះយោបល់ប្រកបដោយអត្ថន័យ (កថាខណ្ឌ២៣) ឥណវន្ត អនុវត្តដំណើរការចូលរួមជាមួយសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលរងផលប៉ះពាល់ ហើយដំណើរការនៃការចូលរួមនឹងរួមបញ្ចូលទាំងការវិភាគរបស់ភាគីពាក់ព័ន្ធការបង្ហាញព័ត៌មាននិងការពិគ្រោះយោបល់តាមលក្ខណៈវប្បធម៌និងយេនឌ័រនិងការរួមបញ្ចូលគ្នាទៅវិញទៅមក។	អនុក្រឹត្យលេខ. ៨៣ ស្តីពី នីតិវិធីនៃការចុះបញ្ជីដីសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច (២០០៩) កំណត់និយមន័យ ដំណើរការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច (ICLT)។ <u>**ដំណាក់ ១៖**</u> ការកំណត់ខ្លួនឯងថាជាសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច (IPCs) ជាមួយ ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ (MRD)	គម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣ ចូលរួមតែនៅដំណាក់កាលទី ២.៥ បន្ទាប់ពីសហគមន៍អ្នកទទួលផលត្រូវបានទទួលស្គាល់ដោយក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទថាជា ជនជាតិដើមភាគតិចហើយបន្ទាប់ពីការបង្កើតគណៈកម្មាធិការសហគមន៍និងការអនុម័តច្បាប់សហគមន៍។

ការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ (FPIC) (កថាខណ្ឌ ២៤ និង២៥) - ដែល (a) ផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានលើដី និងធនធានធម្មជាតិរបស់ជនជាតិដើមភាគតិច;(b) ការតាំងទីលំនៅថ្មីនៃ IP; ឬ (c) ផលប៉ះពាល់លើបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌របស់ ជនជាតិដើមភាគតិចនឹងកើតឡើង, ធានាឱ្យបាននូវការប្រកាន់ខ្ជាប់នូវការពិគ្រោះយោបល់ដែលជាលទ្ធផល(ការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ). ធានាថាជនជាតិដើមភាគតិចមានវត្តមាននៅក្នុងឬភ្ជាប់ទៅនឹងតំបន់គម្រោង ត្រូវបានពិគ្រោះយោបល់ និងអាចចូលរួមក្នុងការរៀបចំ និងកំណត់ការអនុវត្តន៍គម្រោង។ • វាយតម្លៃលក្ខណៈនិងកំរិតនៃផលប៉ះពាល់ដែលរំពឹងទុកលើជនជាតិដើមភាគតិច • រៀបចំយុទ្ធសាស្ត្រពិគ្រោះយោបល់ • បង្កើតផែនការសកម្មភាពនិងផែនការដែលមានពេលវេលាកំណត់ • ចៀសវាងផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមាននៅកន្លែងដែលអាចធ្វើទៅបាន • កំណត់អត្តសញ្ញាណការកាត់បន្ថយ និងអត្ថប្រយោជន៍នៃការអភិវឌ្ឍរួមទាំងសំណងសមរម្យ	**ដំណាក់កាល ២៖** ការទទួលស្គាល់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច នីតិបុគ្គល ដោយ ក្រសួងមហាផ្ទៃ **ដំណាក់កាល២.៥៖** ការរៀបចំផែនទីបឋមបង្ហាញពីព្រំប្រទល់និងការប្រើប្រាស់ដីធ្លីយោងតាមប្រភេទផ្សេងៗនៃដីរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច។ ការអភិវឌ្ឍវិធានផ្ទៃក្នុងស្តីពីការប្រើប្រាស់និងការគ្រប់ គ្រងដី ការដាក់ពាក្យស្នើសុំចុះបញ្ជីកម្មសិទ្ធិរួមនិងការចេញវិធានការការពារបណ្តោះអាសន្ន(IPM) **ដំណាក់កាល៣៖** វាស់ស្ទង់ព្រំប្រទល់និងការចេញប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពបន្ទាប់ពីការបង្ហាញជាសាធារណៈ (ថ្ងៃ ៣០) និងការយល់ព្រមពីក្រសួងដទៃទៀតដូចជាក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងក្រសួងបរិស្ថាន សម្រាប់ការចុះបញ្ជីដីធ្លី អនុក្រឹត្យលេខ ៨៣ ស្តីពី នីតិវិធីនៃការចុះបញ្ជីដីធ្លី របស់ សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច(២០០៩) មាត្រា ៦ កំណត់ដី ៥ ប្រភេទសម្រាប់ការចេញប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាព (១) ដីលំនៅដ្ឋាន (២) ដីព្រៃអារក្សអ្នកតា (៣) ដីព្រៃបញ្ចុះសព (៤) ដីកសិកម្មពិតប្រាកដនិង (៥) ដីកសិកម្មពនេចរ។	គម្លាត ១៖ ការបញ្ជាក់ផ្ទៀតផ្ទាត់that ដំណាក់កាល១ និង ២ បានអនុលោមតាមបទដ្ឋានបរិស្ថាន និងសង្គមទី៧ លក្ខខណ្ឌតម្រូវសម្រាប់ការពិគ្រោះយោបល់ប្រកបដោយអត្ថន័យ. គម្លាត ២៖ សម្រាប់ ដំណាក់កាល២.៥ និង ៣, បង្កើតផែនការសម្រាប់ ការពិគ្រោះយោបល់ប្រកបដោយអត្ថន័យ៖ ដូចបានកំណត់នៅក្នុងបទដ្ឋានបរិស្ថាន និងសង្គមទី៧ កថាខណ្ឌ២៣, ដែលធានា និងចងក្រង៖ • បរិយាប័ន្នសង្គមយេនឌ័រនិងជំនាន់ទាក់ទងនឹងការពិគ្រោះយោបល់ការតំណាងនៅក្នុងអង្គភាពធ្វើការសម្រេចចិត្តនិងលទ្ធភាពទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍។ • ការជៀសវាងផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានដែលទាក់ទងទៅនឹងការកំណត់ព្រំដែនតំបន់ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដែលជាប់ទាក់ទងហើយបើចៀសមិនផុតអភិវឌ្ឍការរៀបចំការកាត់បន្ថយនិងការរៀបចំសំណង។ គម្លាត ៣៖ ធ្វើការវាយតម្លៃសង្គម (បទដ្ឋានបរិស្ថាន និងសង្គមទី៧ ឧបសម្ព័ន្ធ ក) ដើម្បីជូនព័ត៌មានការធ្វើផែនការ ការពិគ្រោះយោបល់ប្រកបដោយអត្ថន័យ និង ផែនការសម្រាប់ជនជាតិដើមភាគតិច. គម្លាត ៤៖ ផែនការជនជាតិដើមភាគតិចសម្រាប់ សកម្មភាពកម្រិតអនុគម្រោងតាមរយៈ ដំណាក់កាល២.៥ និង ៣ ក៏ដូចជាទាក់ទងនឹងការសាងសង់ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជាបន្តបន្ទាប់និងសកម្មភាពចិញ្ចឹមជីវិត។ គម្លាត ៥៖ យន្តការដោះស្រាយបណ្តឹងតវ៉ាដែលអាចចូលដំណើរការបានសម្រាប់សមាជិកទាំង សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចទទួលផល និងនិងសមាជិកនៃសហគមន៍ជិត

DRAFT

		ខាងដែលប៉ះពាល់ដោយ សកម្មភាពអនុគម្រោង។ គម្លាត ៦៖ ក្រុមជនជាតិឡាវនិងចាមនឹងត្រូវគ្របដណ្តប់ដោយក្របខណ្ឌរៀបចំផែនការជនជាតិដើមភាគតិច សម្រាប់តំបន់ សម្បទានដីសង្គមកិច្ច។

6. ព័ត៌មានសង្គមនិងសេដ្ឋកិច្ចសង្ខេបនៃជនជាតិដើមភាគតិចនៅកម្ពុជា

32. មានក្រុមជនជាតិដើមភាគតិច ២៤ ក្រុមផ្សេងគ្នានៅកម្ពុចា, សរុបប្រមាន ២០០,២១៦ នាក់ ឬប្រហែល ១,២%នៃប្រជាជនកម្ពុជាសរុប ១៦,៥ លាននាក់(ក្រសួងផែនការ,២០១៩)។ ក្រុមធំៗមានព្នង ចារ៉ៃ ទំពួន ដែលរស់នៅខេត្តរតនគិរី (ប្រមាណ ៥០% នៃប្រជាជន ១៨៥.០០០ នាក់ក្នុងខេត្ត) និងមណ្ឌលគិរី(ប្រមាណ ៨០% នៃប្រជាជន ៧៣.០០០ ក្នុងខេត្ត). ចំនួនតិចនៃជនជាតិដើមភាគតិចក៏មាននៅពាសពេញខេត្តចំនួន ១៣ ទូទាំងប្រទេសប្រមាណ ៤៥៥ ភូមិ, ទោះបីចំនួនភូមិពិតប្រាកដអាស្រ័យលើការបែងចែកប្រភេទអ្វីដែលបង្កើតជាសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដោយសារតែជនជាតិដើមភាគតិចរស់នៅជាមួយប្រជាជនខ្មែរ។ សន្តិសុខសិទ្ធិកាន់កាប់ដីធ្លីមានសារសំខាន់ណាស់ចំពោះសមត្ថភាពរបស់ពួកគេក្នុងការថែរក្សាវប្បធម៌ខុសគ្នា និងដើម្បីអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច។ ពួកគេភាគច្រើនបានងាកចេញពីកសិកម្មពនេចរសម្រាប់ការចិញ្ចឹមជីវិតទៅជាការដាំដំណាំ ដូចជាដំណាំស្វាយចន្ទីនិងកសិកម្មនៅមួយកន្លែង។

33. គ្រួសារកសិករខ្នាតតូចភាគច្រើននៅកម្ពុជាលាយកសិកម្មជាមួយប្រភពចំណូលផ្សេងទៀតដោយមានយុទ្ធសាស្ត្រធម្មតាគឺធ្វើស្រែ ចិញ្ចឹមមាន់ និងដាំបន្លែជាចម្បងសម្រាប់ប្រើប្រាស់នៅផ្ទះខណៈពេលកំពុងស្វែងរកប្រាក់ចំណូលជាសាច់ប្រាក់ពីការងារដែលបានកម្រៃ ឬពីសកម្មភាពអាជីវកម្មខ្នាតតូច។ ឱកាសការងារដែលបានបង់នៅក្នុងខេត្តគោលដៅទំនងជាផ្តោតសំខាន់ទៅលើសហគ្រាសកសិកម្មពាណិជ្ជកម្មរួមមានកៅស៊ូ និងប្រភេទដំណាំដំឡូងមីជាដើម។ ការងារតាមរដូវក្នុងការដាំដុះស្រូវមានការធ្លាក់ចុះសារសំខាន់ជាមួយនឹងការប្រើប្រាស់កាន់តែច្រើននៃការសាបព្រួសគ្រាប់ពូជនិងការប្រមូលផលតាមបែបមេកានិចជំនួសវិធីសាស្ត្រប្រពៃណី។ពលកម្មចំណាកស្រុកក៏សំខាន់ផងដែរដោយស្ត្រីវ័យក្មេងជាពិសេសទៅធ្វើការនៅរោងចក្រកាត់ដេរដែលមានទីតាំងនៅជុំវិញរាជធានីភ្នំពេញ និងបុរសស្វែងរកការងារធ្វើនៅក្នុងសំណង់នៅភ្នំពេញ។ ការធ្វើចំណាកស្រុកនៅក្រៅប្រទេសកម្ពុជា គឺមានសារសំខាន់ផងដែរ ជាចម្បងចំពោះប្រទេសថៃនិងប្រទេសឆ្ងាយៗ។

34. ដូចបានបញ្ជាក់នៅក្នុង ESP, ក្នុងគម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣ សមាជិកសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចប្រមាណ ១៤% នៃប្រជាជនសរុបនៃខេត្តគោលដៅ។ មានលើសពីពាក់កណ្តាលនៃគ្រួសារចំនួន៦៣គ្រួសារនៃឃុំ២៨៤ ក្នុងខេត្តគោលដៅ, នៅសល់ជាជនជាតិខ្មែរ។ នៅប្រទេសកម្ពុ

DRAFT

ជាទាំងមូលប្រហែល ៨% នៃចំនួនប្រជាជនត្រូវបានគេជឿថាជាជនជាតិវៀតណាម, ចិនរឺមកពីជនជាតិចាមដែលកាន់សាសនាឥស្លាម។ មិនមានមនុស្សច្រើនទេដែលរស់នៅក្នុងខេត្តភាគឥសានប៉ុន្តែមានជនជាតិភាគតិចនិយាយភាសាឡាវនៅខេត្តស្ទឹងត្រែង។ ផ្អែកលើទិន្នន័យ ID-Poor, ប្រមាណ ១៧% គ្រួសារមានភាពក្រីក្រដែលខុសគ្នាតិចតួចនៅទូទាំងខេត្ត។ អត្រាភាពក្រីក្រត្រូវបានរកឃើញខ្ពស់ជាងនៅតាមឃុំដែលមានចំនួនប្រជាជនជនជាតិដើមភាគតិចច្រើន ប៉ុន្តែទាបជាងនេះបើប្រៀបធៀបនឹងឃុំដែលមានដង់ស៊ីតេប្រជាជនទាប។

35. ដូចបានបង្ហាញក្នុងតារាងទី ២ ប្រជាជនភាគច្រើននៃខេត្តគោលដៅក្នុងការធ្វើកសិកម្ម។ ៦៤% នៃប្រជាជនពេញវ័យនៃខេត្តគោលដៅពឹងផ្អែកលើកសិកម្មនិង / ឬការទទួលបានធនធានធម្មជាតិជាការកាន់កាប់បឋមទោះបីជាមានលក្ខណៈធម្មជាតិក៏ដោយ ធនធាន (ការនេសាទការបរបាញ់ និងអនុផលព្រៃឈើ) ប្រើជាមុខរបរបឋមដែលមានអត្រាទាបប្រហែល ៣%។ នៅជាប់នឹងវិស័យកសិកម្មនិងធនធានធម្មជាតិគឺជាការងារផ្ទាល់ខ្លួនមានច្រើនលើសលុបជាទូទៅ ដោយមានប្រជាជនពេញវ័យ ៧% នៅក្នុងការងារផ្លូវការនៅក្នុងវិស័យឯកជនឬសាធារណៈ។ គួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍ថានៅក្នុងឃុំដែលមានប្រជាជនភាគច្រើន ជនជាតិដើមភាគតិច និងឃុំដែលមានដង់ស៊ីតេប្រជាជនទាប សមាមាត្រខ្ពស់ត្រូវបានចូលរួមនៅក្នុងវិស័យកសិកម្មនិងធនធានធម្មជាតិ ប៉ុន្តែស្ទើរតែគ្មានការងារផ្លូវការទេ។

តារាង 2៖ មុខរបរចិញ្ចឹមជីវិតតាមវិស័យគិតជាភាគរយនៃប្រជាជនពេញវ័យ

ខេត្ត	កសិកម្មនិងធនធានធម្មជាតិ	ការងារដោយខ្លួនឯង	ពលកម្មប្រាក់ឈ្នួល (កសិកម្មនិងសំណង់)	ការងារវិស័យឯកជន	វិស័យសាធារណៈ
កំពង់ធំ	៦១%	១៨%	៤%	៦%	២%
ក្រចេះ	៦២%	១៦%	១១%	៣%	២%
មណ្ឌលគិរី	៧១%	១៥%	១៨%	១%	៥%
ព្រះវិហារ	៧០%	១៣%	២%	១%	៥%
រតនគិរី	៧៤%	១៧%	៤%	១%	៣%
ស្ទឹងត្រែង	៦៦%	១៦%	៥%	១%	៤%
សរុប	**៦៤%**	**១៦%**	**៣%**	**៤%**	**៣%**
ជនជាតិដើមភាគតិច> ៥០% of គ្រួសារ	*៨១%*	*៧%*	*១%*	*0%*	*២%*
ប្រជាជនសរុប < ២០/គម²	*៧៨%*	*៨%*	*១%*	*0%*	*២%*

ប្រភព៖ ប្រព័ន្ធទិន្នន័យឃុំ (CDB), ២០១៨

36. ទាក់ទងទៅនឹងដីធ្លីភាពគ្មានដីនិងការទន្ទ្រានកាន់កាប់កម្មសិទ្ធិដីធ្លី និងសិទ្ធិទទួលបានដីនៅភាគឥសាននៃប្រទេសកម្ពុជាបានញាំញីដោយបញ្ហាមួយចំនួនដែលពាក់ព័ន្ធនឹងវិវាទនិងការទាមទារតវ៉ា។ រហូតដល់ឆ្នាំ ១៩៨៩ ការបែងចែកដីត្រូវបានគេចាត់ទុកថាស្មើភាពគ្នាទៅតាមគ្រួសារ។ ដីស្រែភាគច្រើននៅតាមបណ្តាខេត្តទំនាបនៃ

ប្រទេសកម្ពុជាគឺជាកម្មសិទ្ធិករពីសម័យកាលនេះ ហើយស្ទើរតែគ្មានទំនាស់ដីធ្លីណាមួយកើតឡើងដែរ។ ច្បាប់ភូមិបាលនៃ ២០០១ ទទួលស្គាល់សិទ្ធិជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិប្រសិនបើមនុស្សម្នាក់ស្ថិតនៅលើដីរយៈពេល ៥ ឆ្នាំមុនពេលការអនុម័តច្បាប់នេះ។ ប៉ុន្តែដីឡូត៍ជាច្រើនមិនបានទទួលប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិរឹងជាផ្លូវការពីក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ទេ លើកលែងប្លង់ទន់ដែលប្រជាជនបានមកពីអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន។ មិនដូចប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិឯកជនទេ ប្លង់រឹង ឬទន់ ដែលប្រជាជនមកពីដីខាងក្រោមមាន ជនជាតិដើមភាគតិច ជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពយោងទៅតាមទំនៀមទម្លាប់ប្រពៃណីដែលមានចែងនៅក្នុងច្បាប់ភូមិបាល។

37. ភាគឥសាននៃប្រទេសកម្ពុជាមានតំបន់ការពារសំខាន់ៗ រួមមានព្រៃឈើការពារនិងបម្រុងទុកសត្វព្រៃ។ ផ្នែកខ្លះនៃតំបន់ការពារត្រូវបានទទួលយកជាព្រៃសហគមន៍ (ក្រោមក្របខណ្ឌ រដ្ឋបាលជលផល ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ) ឬតំបន់ការពាររបស់សហគមន៍(ក្រោមក្រសួងបរិស្ថាន)។ការពិត តំបន់ការពារក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់ក្រសួងបរិស្ថាន និងត្រូវបានបែងចែកជាក្រុម ប៉ុន្តែព្រំប្រទល់នៃតំបន់ទាំងនេះអាចត្រួតស៊ីគ្នាជាមួយតំបន់សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចផ្តល់ដោយរដ្ឋាភិបាល និងតំបន់ទាមទារដោយជនជាតិដើមភាគតិច។ នៅដើមឆ្នាំ ២០១៧ រដ្ឋាភិបាល បានប្រកាសពីអនុក្រឹត្យថ្មី ដែលការពារដីចំនួន ១.៥ លានហិកតា ដីអភិរក្ស[13] និងមានករណីដែលជនជាតិដើមភាគតិចទាមទារផ្នែកនៃដីទាំងនេះជាដីដូនតាសម្រាប់ការដាក់បញ្ចូលក្នុងការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលជាបញ្ហាប្រឈម។

7. បទពិសោធន៍ និងតម្រូវការសម្រាប់ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច

38. រាជរដ្ឋាភិបាល បានទទួលស្គាល់សិទ្ធិរបស់ជនជាតិដើមភាគតិចក្នុងការប្រើប្រាស់ដោយផ្តល់ឱ្យពួកគេនូវការចុះឈ្មោះជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិសមូហភាពលើធនធានេះ តាមរយៈដំណើរការការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច (ICLT)។ការចុះបញ្ជីម្ចាស់កម្មសិទ្ធិសមូហភាពនៃដីសហគមន៍សំខាន់សម្រាប់ ជនជាតិដើមភាគតិច ដោយសារការចុះបញ្ជីផ្តល់ឱ្យពួកគេនូវសិទ្ធិកាន់កាប់ភាគច្រើននៃដីប្រពៃណីរបស់ពួកគេហើយដូច្នេះដើម្បីឱ្យពួកគេអាចគ្រប់គ្រងដីតាមរបៀបសហគមន៍ដែលពួកគេបានអនុវត្តជាយូរមកហើយ។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយដោយសារតែភាពងាយរងគ្រោះរបស់ពួកគេការយកចិត្តទុកដាក់គួរតែត្រូវបានបង្កើតឡើងដើម្បីបង្កើតវិធានការអនុវត្តច្បាប់ដែលសមស្រប គឺវិធានការការពារបណ្តោះអាសន្នដែលអំឡុងពេលដំណើរការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច និងក្រោយពេលការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដើម្បីការអនុវត្តប្រកបដោយប្រសិទ្ធិភាពនៃសិទ្ធិដីធ្លីរបស់ជនជាតិដើមភាគតិច ហើយនេះអាចរួមចំណែកយ៉ាងច្រើនទៅក្នុងនិរន្តរភាពនៃការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច។

[13] https://opendevelopmentcambodia.net/topics/protected-areas/

39. ដំណើរការការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច (ICLT) ដំណាក់កាលផ្សេងគ្នាជាច្រើនហើយត្រូវការរយៈពេលជាច្រើនឆ្នាំដើម្បីបញ្ចប់។ ដំណើរការអនុវត្តតាមកូនសៀវភៅណែនាំការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច រៀបចំដោយដោយការិយាល័យឧត្តមស្នងការទទួលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្សនៅកម្ពុជា ក្នុងកិច្ចពិគ្រោះយោបល់ជាមួយ ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ ក្រសួងមហាផ្ទៃ ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ ក្រសួងបរិស្ថាន ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងអង្គការសង្គមស៊ីវិល។ ចាប់ពីមានអនុក្រឹត្យលេខ ៨៣ ឆ្នាំ២០០៩, និង ការចេញប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពលើកដំបូងនៅចុងឆ្នាំ២០១០ ស្ថានភាពដូច ខែធ្នូ២០១៨ មានសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ១៤១ បានការទទួលស្គាល់ពីក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ (ដំណាក់កាល១)។ ក្នុងចំណោមសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ១២៨ ទទួលការទទួលស្គាល់ជានីតិបុគ្គលដោយ ក្រសួងមហាផ្ទៃ (ដំណាក់កាល២) និង ៦៨ សហគមន៍ បានដាក់ស្នើកម្មសិទ្ធិដី ដែលក្នុងនោះ ២៤ បានបញ្ចប់ដំណើរការ និងទទួលបានការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច (ក្រោម ដំណាក់កាល៣)។ ក្នុងសិក្ខាសាលាមួយរៀបចំដោយ ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ និងវេទិកាអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលកាលពីថ្ងៃទី១០ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៩, បច្ចុប្បន្នភាពនោះគឺមាន សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ១៥០ ទទួលបានការទទួលស្គាល់ពី ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ តាំងពីពេលនោះ (ដំណាក់កាល១) ១៣៧ សហគមន៍ទទួលការទទួលស្គាល់ជានីតិបុគ្គលដោយក្រសួងមហាផ្ទៃ (ដំណាក់កាល២) និង ២៥ សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចមានការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច។ ត្រឹមខែមករា ឆ្នាំ២០២០, មាន សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ៣០ ដែលបានទទួលការចុះបញ្ជីប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាព។ នេះមានការជ្រោមជ្រែងពីអង្គការសង្គមស៊ីវិលដូចជា អង្គការគាំទ្រសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច (ICSO), អង្គការអភិវឌ្ឍន៍និងភាពជាដៃគូក្នុងសកម្មភាព(DPA) អនុផលព្រៃឈើ (NTFP) សមាគមខ្មែរលើ(HA) និង UNOHCR ដែលបានគាំទ្រដល់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ក្នុងការទទួលបានការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ជាពិសេសអំឡុងពេលដំណាក់កាល១ និង ដំណាក់កាល២។ គម្រោង នឹងជួយដល់ដំណើរការផ្តល់ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដល់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចបន្ថែម នឹងការគាំទ្រដល់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលមានបណ្ណរួច។

តារាង 3៖ ការដាក់ពាក្យស្នើសុំ និងសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដែលទទួលបានបណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាព

ឈ្មោះខេត្ត	ចំនួននៃពាក្យស្នើសុំការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិដែលបានដាក់ស្នើ (ដំណាក់កាល២.៥ completed)	ចំនួនសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគដែលបានទទួល ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចs
រតនគីរី	៣៥	១៧
មណ្ឌលគីរី	២០	០៧
ក្រចេះ	០៦	០៤
ស្ទឹងត្រែង	០៥	០២
កំពង់ធំ	០២	០
សរុប	៦៨	៣០

DRAFT

ប្រភព៖ ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់

40. នៅប្រទេសកម្ពុជា សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ភាគច្រើនស្ថិតនៅក្នុងទីតាំងបច្ចុប្បន្នរបស់ពួកគេចាប់តាំងពីចុងឆ្នាំ១៩៧០។ មុនសម័យខ្មែរក្រហមភូមិទាំងមូលត្រូវបានផ្លាស់ប្តូរទីលំនៅជាញឹកញាប់ដោយសារតែការតាំងទីលំនៅតូចៗបែកខ្ញែកគ្នា។ ឧទាហរណ៍ សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចភាគច្រើននៅក្នុងខេត្តរតនគិរី បានបង្ហាញកាលបរិច្ឆេទនៃការបង្កើតឡើងពីឆ្នាំ ១៩៨០ ដល់ឆ្នាំ ២០១១ ចំណែកខ្លះនៅខេត្តមណ្ឌលគិរីពីឆ្នាំ ១៩៧៥-១៩៨៦ ។ ដោយសារតែពេលវេលានៃការកាត់ផ្តាច់ (ឆ្នាំ ១៩៧៩) នៅក្នុងច្បាប់ភូមិបាល សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច អាចទាមទារសិទ្ធិទំនៀមទម្លាប់ពិសេសចំពោះតំបន់តាំងទីលំនៅចាស់និងតំបន់ផលិតកម្មចាស់[14] ឬប្រសិនបើតំបន់ទាំងនោះស្ថិតក្នុងដីរបស់រដ្ឋដែលបានប្រគល់សិទ្ធិដោយក្រសួងបរិស្ថាននិង ក្រសួងកសិកម្មរុក្ខាប្រមាញ់និងនេសាទនោះពួកគេនៅតែអាចទទួលបានសិទ្ធិកាន់កាប់ប្រភេទផ្សេងទៀតដូចជាព្រៃឈើសហគមន៍ (CF) ឬតំបន់ការពារសហគមន៍ (CPA) ប្រសិនបើពួកគេចង់បាន។

41. ជាទូទៅសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចបានពិពណ៌នាថាអត្ថប្រយោជន៍ចម្បងរបស់ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ថាពួកគេអាចការពារការទន្រ្ទានយកដីឬធ្វើអាជីវកម្មដោយបុគ្គលមានឥទ្ធិពលឬអង្គភាពហើយតំបន់នោះបង្កើតជាមធ្យោបាយសម្រាប់កំណើនសេដ្ឋកិច្ចឬការចិញ្ចឹមជីវិតដោយខ្លួនឯងនិងការផ្តល់កម្មសិទ្ធិនោះ ហើយការទទួលបានកម្មសិទ្ធិនោះធ្វើឱ្យមានភាពស្របច្បាប់នូវវិធីប្រពៃណីនិងវប្បធម៌នៃការកាន់កាប់ទឹកដីបែបនេះក្រោមស្ថាប័ន និងបទបញ្ញាទំនៀមទម្លាប់។ ទោះយ៉ាងណាមិនមានភស្តុតាងណាមួយដែលបញ្ជាក់ពីបណ្ណកម្មសិទ្ធសហគមន៍ដែលបានលើកកម្ពស់ជីវភាពនិងផលិតកម្មកសិកម្មរបស់ពួកគេ។ វាត្រូវបានគេណែនាំថាវិធីសាស្រ្តរួមសម្រាប់ការផ្តល់កម្មសិទ្ធិដីធ្លី និងការអភិវឌ្ឍជីវភាពនឹងធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវសុខមាលភាពសង្គមនិងសេដ្ឋកិច្ចរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច។ ប៉ុន្តែវាជាការសំខាន់ណាស់ដែលសកម្មភាពចិញ្ចឹមជីវិតគួរតែត្រូវបានរៀបចំ អនុវត្ត និងវាយតម្លៃតាមរបៀបដែលសមស្របទៅនឹងកាលៈទេសៈតម្រូវការនិងអាទិភាពរបស់ជនជាតិដើមភាគតិចឬវាអាចជាផលអាក្រក់និងបំផ្លាញវប្បធម៌និងអង្គការសង្គមរបស់ពួកគេ។

42. ត្រូវបានចាត់ទុកថាជាជំរើសមួយក្នុងចំណោមជំរើសល្អបំផុតសម្រាប់ សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដើម្បីការពារដីទំនៀមទម្លាប់និងធនធានធម្មជាតិ។ ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិផ្តល់ការធានាដល់ពួកគេប្រសិនបើពួកគេត្រូវដាក់ពាក្យបណ្តឹងទៅតុលាការក្នុងករណីដែលពួកគេមានជម្លោះជាមួយអ្នករំលោភឬអ្នកនៅខាងក្រៅ។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយសហគមន៍ខ្លះនៅតែប្រឈមនឹងជំលោះដីធ្លី បន្ទាប់ពីពួកគេបានទទួលប័ណ្ណសមូហភាពដោយសារអ្នករំលោភដីធ្លីដែលនៅតែបន្តកាន់កាប់ដីធ្លីដែលមានប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិ ហើយការកាប់ឈើខុសច្បាប់ក៏នៅតែកើតមានជាពិសេសនៅតំបន់ធំៗ ដូចជាដីព្រៃអារក្សអ្នក ដីព្រៃបញ្ចុះសពនិងនៅលើដីបម្រុងពិសេស។[15] ប្រការនេះអំពាវនាវឱ្យ

[14] FAO and MRLG, *Challenges and opportunities of recognizing and protecting customary tenure systems in Cambodia*. Bangkok 2018, p. 7. License: CC BY-NC-SA 3.0 IGO.

[15] ibid.

DRAFT

មានវិធានការតឹងរឹង និងការពង្រឹងបន្ថែមទៀតពីភ្នាក់ងារដែលពាក់ព័ន្ធ និងការចូលរួមយ៉ាងសកម្មរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដើម្បីកាត់បន្ថយឧប្បត្តិហេតុបែបនេះ។

43. ពីទស្សនៈយេនឌ័រនិងអន្តរជំនាន់ កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងដើម្បីចូលរួមជាមួយក្រុមងាយរងគ្រោះ ដូចជាស្ត្រី យុវជន និងមនុស្សចាស់ ដើម្បីឱ្យពួកគេត្រូវបានរួមបញ្ចូលនៅក្នុងការធ្វើសេចក្ដីសម្រេចចិត្តលើអភិបាលកិច្ចដីធ្លីនិងធនធានធម្មជាតិ។ គេកត់សំគាល់ថាយុវជនជនជាតិដើមមានតួនាទីតិចតួចក្នុងសកម្មភាពផ្ដល់ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពហើយមិនមានស្ត្រីផងដែរ។ ហេតុដូច្នេះវាចាំបាច់ក្នុងការផ្ដល់កន្លែងទំនេរក្នុងដំណើរការពិគ្រោះយោបល់និងនៅក្នុងស្ថាប័នតំណាងមូលដ្ឋាន (ឧទាហរណ៍គណៈកម្មាធិការសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច) សម្រាប់ទាំងស្ត្រីនិងយុវជន។ នឹងជួយពង្រឹងសមត្ថភាពស្ត្រីជាពិសេសទាក់ទងជាមួយអ្នកខាងក្រៅនិងសមត្ថភាពរបស់ពួកគេនិងយុវជនជនជាតិដើមក្នុងការជួយសហគមន៍របស់ពួកគេ។ ការសិក្សាមួយទៀតបានសង្កត់ធ្ងន់ថាបញ្ហាយេនឌ័រជារឿយៗត្រូវបានដោះស្រាយមិនគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការបង្កើតវិធានផ្ទៃក្នុង និងតាមច្បាប់ការទទួលបានធនធានដីធ្លីដែលត្រូវបានគ្រប់គ្រងជាទូទៅច្រើនតែអនុវត្តតាមបែបប្រពៃណី ហើយពេលខ្លះមានការរើសអើងចំពោះស្ត្រីឬរារាំងស្ត្រីមិនឱ្យចូលរួមពេញលេញក្នុងការសម្រេចចិត្ត។[16] ផ្ទុយទៅវិញក្នុងដំណើរចុះដល់ទីវាលនោះគេសង្កេតឃើញថាស្ត្រីនិងព្រឹទ្ធាចារ្យចូលរួមយ៉ាងសកម្មក្នុងការពិភាក្សាជាមួយអ្នកខាងក្រៅអំពីដំណើរការ និងបញ្ហាប្រឈមរបស់ការផ្ដល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតដើមភាគតិច ប៉ុន្តែមានការចូលរួមពីយុវជនតិចតួច។ ដូច្នេះវាជាមធ្យោបាយទំនាក់ទំនងដ៏មានប្រសិទ្ធិភាពសំខាន់មួយជាមួយពួកគេនិងបង្កើតកន្លែងទំនេរដែលសមស្របសម្រាប់ពួកគេដើម្បីចែករំលែកការយល់ឃើញនិងបទពិសោធន៍។

8. បទពិសោធន៍ទទួលបានពីការអនុវត្តការផ្ដល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច

44. ខាងក្រោមនេះជាបទពិសោធន៍ទទួលបានពី ដំណាក់កាល៣ នៃការអនុវត្តការផ្ដល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ក្នុងការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយមន្ត្រីនៃក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់។ បទពិសោធន៍ទាំងនេះត្រូវបានប្រើប្រាស់ដើម្បីបញ្ជាក់ពីជំហាននានានៃដំណើរការផ្ដល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចនៅក្នុងឯកសារនេះ។

45. ជនជាតិដើមភាគតិចមានការយល់ដឹងតិចតួច អំពីដំណើរការផ្ដល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចទាំងមូល លើកលែងតែសមាជិកគណៈកម្មាធិការសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចមួយចំនួនដែលបានឆ្លងកាត់ការលើកកម្ពស់ការយល់ដឹង និងអន្តរកម្មជាមួយមន្ត្រីរដ្ឋាភិបាលនិងតំណាងអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលដែលមានបទពិសោធន៍ក្នុងដំណើរការនេះ។ ការពិតដែលថាដីការផ្ដល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចមិនអាចត្រូវបានប្រើប្រាស់សម្រាប់ជាការបញ្ចាំឬកម្ចីពីធនាគារ ឬ គ្រឹះស្ថានហិរញ្ញវត្ថុបង្អាក់ ជនជាតិដើមភាគតិចពីការចូលរួមការផ្ដល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច

[16] FAO and MRLG. 2019, p. 8.

DRAFT

ខណៈពេលដែលពួកគេមិនអើពើនឹងអត្ថប្រយោជន៍យូរអង្វែង នៃសន្តិសុខសិទ្ធិកាន់កាប់ដីធ្លីសម្រាប់សហគមន៍ទាំងមូលរបស់ពួកគេ។ ដូច្នេះការប្រាស្រ័យទាក់ទងដែលគួរឱ្យជឿជាក់ជាងនេះប្រហែលជាដោយអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលដែលមានបទពិសោធន៍យូរក្នុងការធ្វើការជាមួយជនជាតិដើមភាគតិច អំពីអត្ថប្រយោជន៍និងដំណើរការរបស់ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច និងផលប៉ះពាល់នៃសក្តានុពលនៃការទទួលយកកម្មសិទ្ធិឯកជនគួរតែត្រូវបានធ្វើឡើងជាពិសេសភាសាដែលសមស្របនឹងបរិបទ។

46. ទាក់ទងទៅនឹងការដាក់បញ្ចូលដីព្រៃនៅការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច, ក្រសួងបរិស្ថានមានផែនទីនៃតំបន់ការពារ (PA) និងច្រករបៀងនានាប៉ុន្តែព័ត៌មាននេះមិនត្រូវបានចែករំលែកជាមួយក្រសួងរៀបចំដែនដីឡើយ។ បញ្ហានៅត្រង់នេះគឺបន្ទាប់ពីការបង្ហាញជាសាធារណៈ ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ ត្រូវតែកំណត់ទីតាំងនៃដីសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដែលបានស្នើឡើងនិងថាតើវាត្រួតស៊ីគ្នាជាមួយតំបន់ការពារ និងតំបន់ច្រករបៀង។ ជាទូទៅវាត្រូវការពេលវេលាដើម្បីទទួលបានព័ត៌មានបែបនេះ។ មេរៀនសំខាន់នៅទីនេះគឺដើម្បីពន្លឿនដំណើរការមានតំរូវការបង្កើតយន្តការសម្របសម្រួលដែលព័ត៌មាននិងទិន្នន័យពាក់ព័ន្ធពីក្រសួងបរិស្ថាននិងក្រសួងកសិកម្មអាចចែករំលែកនិងពិភាក្សាបាន។ ទន្ទឹមនឹងនេះក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ ក៏អាចចែករំលែកដំណើរការនិងបទពិសោធន៍ដំណើរការការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ជាមួយក្រសួងបរិស្ថាន ដើម្បីផ្តល់ការយោគយល់និងគាំទ្រគ្នាទៅវិញទៅមក។

47. មន្ត្រីក្រសួងបរិស្ថាន ត្រូវបានជំទាស់នឹងការទទួលយកផ្ទៃដីធំ ៗ នៅក្នុងតំបន់ការពារដែលអាចជួយឱ្យសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច បន្តប្រើប្រាស់ដីកសិកម្មនិងការធ្វើអាជីវកម្មផលិតផលព្រៃឈើដែលជាផ្នែកមួយនៃការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដោយសារតែភាពមិនស៊ីគ្នាជាមួយនឹងគោលបំណងអភិរក្សរបស់ក្រសួងបរិស្ថាន។ យ៉ាងណាក៏ដោយ នៅពេលក្រសួងបរិស្ថានបែងចែកផ្ទៃដីមួយភាគតូចនៅក្នុងតំបន់ការពារក៏ត្រូវជំទាស់ដោយសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ។ រហូតមកដល់ពេលនេះការស្នើសុំដីតំបន់ការពារធម្មជាតិដោយសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចចំនួន៣ ត្រូវបានបដិសេធដោយក្រសួងបរិស្ថាន ប៉ុន្តែ ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ នៅតែធ្វើសំណើស្រដៀងគ្នានេះពីសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចសម្រាប់ការពិនិត្យ ៥ ផ្សេងទៀត និងអនុម័តរបស់ក្រសួងបរិស្ថាន។ ខណៈពេលដែលច្បាប់ស្តីពីតំបន់ការពារធម្មជាតិ (២០០៨) កំណត់តំបន់ការពារធម្មជាតិចំនួន ៤ ផ្សេងគ្នាគឺតំបន់សហគមន៍តំបន់ប្រើប្រាស់ប្រកបដោយនិរន្តរភាពតំបន់អភិរក្សនិងតំបន់ស្នូលដែលខុសគ្នាត្រង់លក្ខណៈនៃការប្រើប្រាស់ដីនិងលក្ខណៈគ្រប់គ្រងហើយដែលតំបន់ពីរត្រូវអនុញ្ញាតឱ្យ ការប្រើប្រាស់និងការស្នាក់នៅប្រកបដោយនិរន្តរភាពដោយសហគមន៍ជនជាតិដើម។ ទោះយ៉ាងណារហូតមកដល់ពេលនេះក្រសួងបរិស្ថានបានធ្វើការកំណត់តំបន់ការពារតែមួយប៉ុណ្ណោះ។ អង្គការ FAO (២០១៩) ក៏បានទទួលស្គាល់ផងដែរថាការធ្វើសមាហរណកម្មតំបន់និងការធ្វើផែនការប្រើប្រាស់ដីធ្លីពេញលេញនៃ

តំបន់ការពារទាំងអស់ចាំបាច់ត្រូវពន្លឿន។ តំបន់ទាំងអស់ចាំបាច់ត្រូវកំណត់និងគូសផែនទីឱ្យបានត្រឹមត្រូវដូចមានចែងក្នុងច្បាប់ស្តីពីតំបន់ការពារ។[17]

48. ក្នុងអំឡុងពេលដំណើរការការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល និងសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច បានធ្វើការរួមគ្នាដើម្បីបញ្ចប់ដំណាក់កាលគូសផែនទីបឋម (ដំណាក់កាលទី ២ ជំហានទី ២) ។ នេះមិនត្រឹមតែទាក់ទងនឹងការគូសវាសផែនទីដោយដៃប៉ុណ្ណោះទេប៉ុន្តែថែមទាំងធ្វើការដើម្បីកំណត់ព្រំដែន GPS និងបំលែងផែនទីបង្ហាញប្រភេទរូបភាពទៅជាផែនទីឌីជីថល។ វាគឺជាជំហានដ៏សំខាន់មួយនៅក្នុងដំណើរការនៃអាការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដើម្បីបង្កើតផែនទីត្រឹមត្រូវដែលគ្រប់ភាគីពាក់ព័ន្ធ ទាំងអ្នកដែលត្រូវបានបញ្ចូល និងអ្នកដែលត្រូវបានដកចេញពីតំបន់ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចបានស្នើ អាចយល់ព្រមមុនពេលពាក្យសុំចុះបញ្ជីការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច រួមជាមួយផែនទី ត្រូវបានបញ្ជូនទៅក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្មនិងសំណង់ ។ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយដោយគ្មានការចូលរួមពីមន្ត្រីសុរិយោដីការធ្វើផែនទីត្រូវបានគេរកឃើញថាជាកិច្ចការដ៏លំបាកមួយ។ ទោះបីច្បាប់និងគោលនយោបាយដែលមានស្រាប់មិនតម្រូវឱ្យមានការចូលរួមពីមន្ត្រីសុរិយោដីក្នុងការគូសផែនទីតំបន់ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ក៏ដោយការចូលរួមស្ថាបនាប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពជាមួយពួកគេដើម្បីផលិតផែនទីដែលចាំបាច់មានសារសំខាន់ណាស់ព្រោះមន្ត្រីទាំងនោះមានទាំងបច្ចេកទេសនិងព័ត៌មានពេញលេញអំពីការប្រើប្រាស់ដីធ្លី និងសិទ្ធិដីធ្លីដែលត្រូវជូនដំណឹងអំពីការធ្វើផែនទី។

9. ដំណើរការចុះបញ្ជីដីសហគមន៍

49. ដើម្បីលើកកម្ពស់ដំណើរការបញ្ចូលគ្នានៅក្នុងការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច គម្រោងនឹងអនុវត្តវិធីសាស្ត្រពិគ្រោះយោបល់ប្រកបដោយតម្លាភាពដើម្បីធានាថាអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ប្រកាន់ខ្ជាប់នូវស៊េរីវិធីសាស្ត្រដែលអនុលោមតាមបទប្បញ្ញត្តិច្បាប់ និងស្របតាមតម្រូវការក្របខណ្ឌបរិស្ថាន និងសង្គមរបស់ធនាគារពិភពលោក ។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយដោយពិចារណាលើបញ្ហានៃភាពជាម្ចាស់ និងនិរន្តរភាពវាមានសារសំខាន់បំផុតដែលវិធីសាស្ត្រមិនគួរប្រញាប់ប្រញាល់ដើម្បីទទួលបានលទ្ធផលនោះទេ ប៉ុន្តែផ្ទុយទៅវិញត្រូវអនុវត្តតាមល្បឿនរបស់ពួកគេផ្ទាល់ ដែលនឹងសម្រេចបាននូវគោលដៅភ្លោះនៃការកសាងសមត្ថភាព ឬបង្កើនការយល់ដឹងរបស់ពួកគេ។ អំពីច្បាប់និងនីតិវិធីពាក់ព័ន្ធធានាបាននូវការចូលរួមពេញលេញ និងទទួលបានលទ្ធផលដែលអាចមើលឃើញពីដំណើរការចេញប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិនិងការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ។ មធ្យោបាយគ្រប់បែបយ៉ាងក៏ត្រូវគិតគូរពីចំណាប់អារម្មណ៍របស់សមាជិកការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដែលបានធ្វើចំណាកស្រុកពីសហគមន៍ប្រហែលជាដោយសារកង្វះឱកាសសេដ្ឋកិច្ច។ ជនចំណាកស្រុកមួយចំនួនអាចនៅតែមានសមាជិកគ្រួសាររបស់ពួកគេជាអ្នកស្នាក់នៅ ខណៈពេលដែលអ្នកផ្សេងទៀតអាចធ្វើចំណាក

[17] FAO and MRLG 2019.

ស្រុកជាគ្រួសារ។ ប្រសិនបើអាចទៅដល់ពួកគេគួរតែត្រូវបានជូនដំណឹងអំពីដំណើរការការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដូច្នេះពួកគេអាចពិចារណាថាតើត្រូវវិលត្រឡប់ទៅសហគមន៍កំណើតរបស់ពួកគេដើម្បីបង្កើតសិទ្ធិរបស់ពួកគេ នៅក្នុងការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច និងទាញយកអត្ថប្រយោជន៍ពីឱកាសដែលបង្កើតដោយគម្រោង។

50. អនុក្រឹត្យលេខ ៨៣ ស្តីពីនីតិវិធីនៃការចុះបញ្ជីប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពកំណត់ដំណាក់កាល ៣ បន្តបន្ទាប់គ្នាសម្រាប់ជនជាតិដើមភាគតិចដើម្បីទទួលបានប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិសមូហភាព។ ដំណើរការចាប់ផ្តើម (ដំណាក់កាលទី ១) ជាមួយក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ ទទួលស្គាល់ក្រុមមនុស្សជាសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច។បន្ទាប់មកទៀតនៅដំណាក់កាលទី ២ ក្រសួងមហាផ្ទៃកំណត់ថាតើត្រូវចុះឈ្មោះសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ជានីតិបុគ្គលដែរឬទេ។ ដំណាក់កាលពីរចុងក្រោយទាក់ទងនឹងការចុះបញ្ជីដីធ្លីក្រោម ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់។ សកម្មភាពដំបូង (ដំណាក់កាលទី ២.៥) ពាក់ព័ន្ធនឹងការបង្កើតពាក្យសុំចុះឈ្មោះសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច។ ដោយមានជំនួយពីអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចរៀបចំវិធានផ្ទៃក្នុងស្តីពីការគ្រប់គ្រងដីធ្លីបង្កើតផែនទីបណ្តោះអាសន្នដែលហៅថា "ផែនទីបឋម" ដែលបង្ហាញពីដីដែលតុលាការបានទាមទារនិងបញ្ជូនពាក្យសុំទៅមន្ទីរខេត្តនៃក្រសួងរៀបចំដែនដីនគរូបនីយកម្មនិង សំណង់ ដើម្បីចុះឈ្មោះដីក្រោមប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិសហគមន៍សម្រាប់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច។ ទីបំផុតប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពត្រូវបានចេញឱ្យ សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច (សូមមើលឧបសម្ព័ន្ធ ១ សម្រាប់ព័ត៌មានលម្អិតស្តីពីដំណើរការនេះ)។

51. គម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣ នឹងគាំទ្រទាំង ១) សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដែលត្រៀមរួចជាស្រេចចាប់ពីជំហានទី ១ នៃដំណាក់កាលទី ៣, ដែលមានន័យថាពួកគេបានបញ្ចប់ដំណាក់កាលទី ១ រួចហើយនៅក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទដំណាក់កាលទី ២ នៅក្រសួងមហាផ្ទៃនិងដំណាក់កាលទី ២-៥ និង ២) សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដែលទទួលបានប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិរួចហើយប៉ុន្តែនៅតែទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍សម្រាប់ជំនួយអភិវឌ្ឍន៍ជីវភាព។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយការពិពណ៌នាអំពីដំណើរការដែលមានជាបន្តបន្ទាប់ផ្តល់នូវព័ត៌មានលម្អិតបន្ថែមទៀតពីដើមដំណាក់កាលទី ២.៥។

52. បន្ទាប់ពីប្រសិទ្ធភាពនៃគម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣ ប៉ុន្តែមុននឹងជួយគាំទ្រដល់ការផ្តល់ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិ និងសកម្មភាពចិញ្ចឹមជីវិតសម្រាប់ជនជាតិដើម វាជាគន្លឹះក្នុងការបង្កើតការយល់ដឹងល្អអំពីឱកាសនិងហានិភ័យដល់ជនជាតិដើមភាគតិច។ ដូច្នេះជាជំហានដំបូងក្នុងការអនុវត្តគម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣ សកម្មភាពដែលបានចុះបញ្ជីខាងក្រោមនឹងត្រូវបានអនុវត្តដែលនឹងនាំឱ្យមាន ក្របខណ្ឌរៀបចំផែនការជនជាតិដើមភាគតិច (IPPF) ដែលបានកែសម្រួលឡើងវិញជាមួយនឹងនីតិវិធីលម្អិតបន្ថែមទៀតសម្រាប់ការអនុវត្ត ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច និងការកែសម្រួលដំណើរការ ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគ

តិច (ICLT)។ ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ នឹងបង្កើតក្រុមការងារបច្ចេកទេសរួមទាំងមានការចូលរួមពីអង្គការជនជាតិដើមភាគតិចនិងគាំទ្រអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលដើម្បីចូលរួមក្នុងការវាយតម្លៃនេះ។

(a) ធ្វើការវាយតម្លៃលម្អិតបន្ថែមលើបទពិសោធន៍នានាដែលពាក់ព័ន្ធនឹងកាលានុវត្តភាពហានិភ័យនិងការរចនានិងលក្ខណៈពិសេសនៃការអនុវត្តសកម្មភាពការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដែលបានអនុវត្តដោយរដ្ឋាភិបាលរួចហើយ។ ការសិក្សានេះក៏គួរតែពិនិត្យលើបញ្ហាច្បាប់ទាក់ទងនឹងបណ្តឹងដែលមានវិវាទទាក់ទងនឹងការដាក់បញ្ចូលឬការដកដីព្រៃដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច និងក្រសួងបរិស្ថានរៀងៗខ្លួន (សូមមើលកថាខណ្ឌ ៤៨)។

(b) វាយតម្លៃប្រព័ន្ធនិងនីតិវិធី ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចបច្ចុប្បន្ន (ច្បាប់និងស្ថាប័ន) ដើម្បីកំណត់តំបន់សម្រាប់ភាពងាយស្រួលនិង / ឬការទទួលបាននូវប្រសិទ្ធិភាពនិងដើម្បីរួមបញ្ចូលបទប្បញ្ញត្តិនានាដើម្បីលើកកម្ពស់ការវាយតម្លៃសង្គមការពិគ្រោះយោបល់និងដំណើរការការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ ដោយគិតពីតម្រូវការជាតិ អន្តរជាតិនិង បទដ្ឋានបរិស្ថាន និងសង្គមទី៧។

(c) ការពិគ្រោះយោបល់និងសិក្ខាសាលាជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធពាក់ព័ន្ធនឹងការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលមានសក្តានុពលរួមទាំងអ្នកជំនាញនិងបទពិសោធន៍ពីប្រទេសផ្សេងៗ និង

(d) ស្វែងយល់ពីទម្រង់សង្គមនិងវប្បធម៌របស់សហគមន៍ ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដោយពិចារណាលើបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌រូបីនិងអរូបីយស្របតាមក្របខ័ណ្ឌការពារបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ (CHPF)។

DRAFT

9.1. ដំណាក់កាល១៖ ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ ការទទួលស្គាល់ក្រុមមនុស្សជាក់លាក់ជាសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច

53. គោលបំណងនៃដំណាក់កាលនេះ គឺដើម្បីទទួលបានលិខិតពីរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទដែលទទួលស្គាល់ថាបញ្ជីឈ្មោះប្រជាជនមកពីភូមិជាក់លាក់មួយបង្កើតបានជាសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលជាកម្មសិទ្ធិរបស់ក្រុមជនជាតិដើមដែលត្រូវបានគេទទួលស្គាល់។ សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ក៏ជ្រើសរើសគណៈកម្មាធិការសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច (IPCC) ។បញ្ជីឈ្មោះសមាជិកសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដែលត្រូវបានទទួលស្គាល់អាចមិនរាប់បញ្ចូលមនុស្សមួយចំនួនដែលមិនមែនជាជនជាតិដើមភាគតិច និងជនជាតិដើមភាគតិចខ្លះដែលមិនចង់ចូលរួមនៅក្នុងការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច។ នៅក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែង ដំណាក់កាលនេះបានទទួលការគាំទ្រផ្នែកបច្ចេកទេស និងហិរញ្ញវត្ថុពីអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលមួយឬច្រើន។

9.2. ដំណាក់កាល២៖ ក្រសួងមហាផ្ទៃ ផ្ដល់ឋានៈជានីតិបុគ្គល

54. ដំណាក់កាលនេះពាក់ព័ន្ធនឹងសកម្មភាពពីរ មួយគឺសេចក្ដីព្រាងនិងការអនុម័តលើច្បាប់ឬលក្ខន្តិកៈសម្រាប់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដែលនឹងត្រូវប្រើជាផ្នែកមួយនៃលក្ខខណ្ឌតម្រូវសម្រាប់ការទទួលបានឋានៈជានីតិបុគ្គលពីក្រសួងមហាផ្ទៃយោងតាមច្បាប់ស្ដីពីសមាគមនិងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលឆ្នាំ ២០១៥ ក្នុងមាត្រា ៦ ។ ក្រសួងមហាផ្ទៃរៀបចំទម្រង់បែបបទនៃច្បាប់ដែលមានសម្រាប់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដែលមានចំណាប់អារម្មណ៍អាចធ្វើការលើវា មុនពេលស្វែងរកឋានៈជានីតិបុគ្គល។ ច្បាប់នេះពិពណ៌នាអំពីតួនាទីនិងមុខងាររបស់សមាជិកសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច និងគណៈកម្មាធិការគ្រប់គ្រងកិច្ចប្រជុំនិងការកំណត់អត្តសញ្ញាណកម្មសិទ្ធិសហគមន៍ផងដែរ។

9.3. ដំណាក់កាល២.៥៖ ការរៀបចំនិងការដាក់ពាក្យស្នើសុំចុះបញ្ជីដីសមូហភាព

55. ដំណាក់កាលនេះពាក់ព័ន្ធនឹងការដាក់ឱ្យដំណើរការដោយសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចនៃការផ្ដល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច។ លទ្ធផលនៃដំណាក់កាលនេះអាចត្រូវបានចាត់ទុកថាជាកាលបរិច្ឆេទបញ្ចប់នៃការទាមទារទាក់ទងនឹងដីធ្លីដូចជំហានទី ៣ គឺនៅពេលដែលសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដាក់ស្នើ "ផែនទីបឋម" នៃតំបន់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលបានស្នើសុំរៀបចំដោយមានការចូលរួមពីប្រជាជនមកពីសហគមន៍ជិតខាង និងអង្គភាពពាក់ព័ន្ធដទៃទៀត។

56. ក្នុងដំណាក់កាលនេះមាន ៣ ជំហានសំខាន់ៗដូចមានចែងក្នុងតារាង ៤ ខាងក្រោម៖[18]

តារាង 4៖ ដំណាក់កាល២.៥ នៃដំណើរការការផ្ដល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច

ជំហាន	សេចក្ដីពិពណ៌នា	សកម្មភាព	ព័ត៌មានលម្អិតអំពីសកម្មភាពនិងភាគីពាក់ព័ន្ធ
ជំហាន ១.ក	ការប្រមូលទិន្នន័យនិងព្រាងផែនទីបង្ហាញប្រភេទរូបភាពនៃតំបនការផ្ដល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលបានស្នើ	គណៈកម្មាធិការសហគមន៍ (ដំណាក់កាល២ ជំហាន៣) ដោយមានការគាំទ្របច្ចេកទេសបានរៀបចំផែនទីគូរដោយដៃបង្ហាញពីព្រំប្រទល់នៃតំបន់ការផ្ដល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលបានស្នើ និងលក្ខណៈពិសេស – ឧ. តំបន់ព្រៃអារក្សអ្នកតា ដីសាធារណៈ ស្ទឹង ផ្លូវ។	ផែនទីបង្ហាញប្រភេទគំនូរដែលគូរដោយដៃនឹងត្រូវបានបង្កើត (ឧទាហរណ៍លើផ្ទាំងក្រដាសធំ) ដោយគណៈកម្មាធិការសហគមន៍ដោយមានការគាំទ្រពីអ្នកជំនាញបច្ចេកទេសក្នុងពេលតែមួយដែលវិធានផ្ទៃក្នុងត្រូវបានព្រាង។ មេភូមិព្រឹទ្ធាចារ្យភូមិ សមាជិកគណៈកម្មាធិការសហគមន៍ អ្នកតំណាងមកពីភូមិជិតខាង និងសមាជិកមកពីក្រុមប្រឹក្សាឃុំរួមទាំងមេឃុំផងគួរតែចូលរួមនៅដំណាក់កាលផ្សេងៗគ្នានៃសកម្មភាពនេះ។

[18] ព័ត៌មានទាំងនេះដកស្រង់ចេញពីឯកសារ OHCHR និងកិច្ចពិគ្រោះយោបល់ជាមួយមន្ត្រី LMUPC ។

		បន្ទាប់ពីផែនទីបង្ហាញរូបភាពត្រូវបានបញ្ចប់ មេឃុំ និងអភិបាលស្រុកដឹកនាំកិច្ចប្រជុំដើម្បីបង្ហាញផែនទីដល់អ្នកពាក់ព័ន្ធនិងកត់ត្រាការយល់ព្រមនិង / ឬការព្រួយបារម្ភរបស់ពួកគេ។	អ្នកចូលរួមរួមមានតំណាងភូមិជិតខាង អ្នកតំណាងមកពីក្រុមការងារដើរផ្លូវជួ សមាជិកគណៈកម្មាធិការសហគមន៍ ព្រឹទ្ធាចារ្យភូមិ សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ និងអាជ្ញាធរមូលដ្ឋានដទៃទៀត។ ដើម្បីផ្ទៀងផ្ទាត់ការយល់ព្រមរបស់ពួកគេលើផែនទីអ្នកចូលរួមនឹងចុះហត្ថលេខាឬផ្តិតមេដៃលើឯកសារ។
ជំហាន ១.៥	ការប្រមូលទិន្នន័យនិងអភិវឌ្ឍផែនទីបង្ហាញប្រភេទរូបភាពទៅជា 'ផែនទីបឋម' នៃតំបន់ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលបានស្នើ	ការប្រមូលទិន្នន័យនិងអភិវឌ្ឍផែនទីបង្ហាញប្រភេទរូបភាពទៅជាផែនទីឌីជីថល ឬហៅថា 'ផែនទីបឋម' សម្រាប់ការដាក់ស្នើការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច។	សកម្មភាពនេះ តម្រូវឲ្យ ក្រុម និងអ្នកពាក់ព័ន្ធផ្សេងៗគ្នារួមមានតំណាងមកពីក្រុមការងារដើរផ្លូវរបស់រដ្ឋស្រុក សមាជិកគណៈកម្មាធិការសហគមន៍ ព្រឹទ្ធាចារ្យភូមិ មេភូមិមកពីសហគមន៍ជិតខាង និងសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំទាំងអស់ចូលរួមក្នុងការស្ទង់មតិដីធ្លីនិងកត់ត្រាទិន្នន័យជីភីអេស។ ។ សកម្មភាពនេះទាមទារការបណ្តុះបណ្តាលពីមន្ត្រីសុរិយោដី ស្រុកនិងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ / អង្គការសង្គមស៊ីវិល។
		បន្ទាប់ពីការបញ្ចប់នៃការគូសផែនទីជីភីអេស ផែនទីឌីជីថល នឹងត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយមន្ត្រីសុរិយោដីជំនាញរួមជាមួយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍/ អង្គការសង្គមស៊ីវិល។ បន្ទាប់ពីនោះការប្រជុំមួយនឹងត្រូវរៀបចំឡើងដោយសហគមន៍ដើម្បីធ្វើឱ្យផែនទីឌីជីថលមានសុពលភាព។	អ្នកចូលរួមគួរតែមានសមាជិកគណៈកម្មាធិការសហគមន៍ទាំងអស់ ព្រឹទ្ធាចារ្យភូមិ មេភូមិមកពីសហគមន៍ជិតខាង សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ និងអ្នកតំណាងមកពីការិយាល័យសុរិយោដីស្រុកនិងក្រុមការងារដើរផ្លូវរបស់រដ្ឋស្រុក។ ផែនទីបឋមចុងក្រោយត្រូវផលិតដោយមន្ត្រីសុរិយោដីរួមជាមួយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ / អង្គការសង្គមស៊ីវិល។ឯកសារនេះនឹងត្រូវប្រគល់ជូនអ្នកពាក់ព័ន្ធដែលនឹងផ្ទៀងផ្ទាត់ ការយល់ព្រមរបស់ពួកគេតាមរយៈការចុះហត្ថលេខាឬស្នាមមេដៃ។
ជំហាន ២	សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច បង្កើតវិធានផ្ទៃក្នុង	អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ជួយ សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ក្នុងការរៀបចំវិធានផ្ទៃក្នុងរបស់ខ្លួន និងជួយសម្រួលដល់ខ្លឹមសារនៃវិធានទាំងនេះផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍សមធម៌ដល់សមាជិក សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ទាំងអស់។	ការរៀបចំវិធានផ្ទៃក្នុងនឹងត្រូវធ្វើឡើងតាមរយៈការប្រជុំរវាងគណៈកម្មាធិការសហគមន៍ (បង្កើតនៅដំណាក់កាល ២ និងជំហាន ១) និងព្រឹទ្ធាចារ្យសហគមន៍ ដែលបង្កើតសេចក្តីព្រាងដំបូងដោយមានវត្តមានមេភូមិ និងមេឃុំ។ នៅពេលដែលសេចក្តីព្រាងត្រូវបានត្រៀមរួចរាល់កិច្ចប្រជុំមួយទៀតសម្រាប់សមាជិកសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចទាំងអស់រួមទាំងស្ត្រី យុវជន និងគ្រួសារក្រីក្រត្រូវបានធ្វើឡើងដើម្បីពិនិត្យកែសម្រួលឡើងវិញបើចាំបាច់និងយល់ព្រមលើវិធានទាំងនេះ។ អ្នកចូលរួមក្នុងការប្រជុំនេះមានសិទ្ធិពេញលេញក្នុងការលើកឡើងនូវរាល់ការព្រួយបារម្ភនិងស្នើសុំឲ្យមានការកែប្រែវិធាននេះឡើងវិញ។ នៅពេលដែលសេចក្តីព្រាងនិងការកែប្រែដែលអាចធ្វើទៅបានត្រូវបានយល់ព្រមដោយសមាជិកសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច វានឹងមានការប្រជុំចុងក្រោយសម្រាប់ការពិនិត្យនិងកែចុងក្រោយនៅពេលចាំបាច់។

ជំហាន ៣	ការដាក់ស្នើពាក្យសុំការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ទៅកាន់ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគូរបនីយកម្ម និង សំណង់	ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ និងអង្គការសង្គមស៊ីវិលជួយគណៈកម្មាធិការសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដើម្បីបំពេញទម្រង់បែបបទនិងឯកសារពាក់ព័ន្ធដើម្បីបង្កើតពាក្យសុំដែលពេញលេញ។ ពាក្យស្នើសុំដែលមានផែនទីបឋមត្រូវបានដាក់ស្នើទៅកាន់ ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគូរបនីយកម្ម និងសំណង់ សម្រាប់ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច	នៅពេលដែលការព្រាងផែនទីបឋម និងវិធានផ្ទៃក្នុងត្រូវបានបញ្ចប់ សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច បានត្រៀមរួចរាល់ក្នុងការដាក់ពាក្យស្នើសុំ ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ទៅមន្ទីររៀបចំដែនដីនគូរបនីយកម្មសំណង់និងសុរិយោដីខេត្តតាមរយៈការិយាល័យសុរិយោដីស្រុក។ PDLMUPCC ពិនិត្យនិងផ្ទៀងផ្ទាត់ថាអ្វីៗបានបញ្ចប់ហើយបន្ទាប់មក PDLMUPCC រៀបចំផែនការសម្រាប់ការចុះបញ្ជីនិងការចេញប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាព។
		ការដាក់ចេញវិធានការការពារបណ្តោះអាសន្ន (IPM)	បន្ទាប់ពីទទួលបានពាក្យសុំចុះបញ្ជី ប្រធានមន្ទីរដែនដីខេត្តនឹងផ្ញើលិខិតមួយទៅអភិបាលខេត្តស្នើសុំការចេញ IPM ដែលនឹងការពារដីដែលសហគមន៍ជនជាតិដើមបានស្វែងរកប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិរួមដោយបង្កករាល់ការទិញលក់និង ការផ្ទេរសិទ្ធិដីធ្លី។ ការបញ្ចប់" ផែនទីបឋម" ដែលត្រូវបានយល់ព្រមដោយសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចនិងដោយតំណាងមកពីសហគមន៍ជិតខាងហើយដែលត្រូវបានផ្ទៀងផ្ទាត់ដោយមន្ទីររៀបចំដែនដី នគូរបនីយកម្ម និងសំណង់ បង្កើតកាលបរិច្ឆេទកាត់ផ្តាច់សម្រាប់សិទ្ធិទទួលបាន និងបណ្តឹងទាក់ទងនឹងការទទួលបានដី។ប្រសិនបើផលប៉ះពាល់នៃការទទួលបានដីត្រូវបានគេកំណត់អត្តសញ្ញាណនេះក៏ជាចំណុចចាប់ផ្តើមនៃការរៀបចំផែនការតាំងទីលំនៅថ្មី (RP) តាមតម្រូវការនៃក្របខណ្ឌគោលនយោបាយស្តីពីការតាំងទីលំនៅថ្មី (RPF) ។

57. បញ្ហាសំខាន់មួយនៅទីនេះ គឺថាអាចមានតំបន់រវាងការកំណត់អត្តសញ្ញាណ សម្រាប់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដែលត្រួតលើគ្នាជាមួយតំបន់ការពារឬច្រករបៀងអភិរក្ស។ ច្បាប់ស្តីពីតំបន់ការពារធម្មជាតិ (២០០៨) ចែងថាតំបន់មួយក្នុងចំណោមតំបន់ ៤ ក្នុងតំបន់ការពារដែលគេស្គាល់ថា" តំបន់សហគមន៍" គឺជាតំបន់គ្រប់គ្រងសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចសង្គមរបស់សហគមន៍មូលដ្ឋាននិងជនជាតិភាគតិចនិងតំបន់សហគមន៍បែបនេះ។ ដីអាចត្រូវបានប្រើរួចហើយសម្រាប់ដីលំនៅដ្ឋានវាលស្រែ សួនច្បារ ឬចម្ការ។ ដូច្នេះវាចាំបាច់ត្រូវមានកិច្ចព្រមព្រៀងជាមួយក្រសួងបរិស្ថានស្របតាមច្បាប់ភូមិបាលប្រសិនបើតំបន់នោះត្រូវបញ្ចូលទៅក្នុងតំបន់ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច។

9.4. ការដាក់ស្នើការចុះបញ្ជីដីសហគមន៍

DRAFT

58. យោងទៅតាមជំហានទី ៣ នៃដំណាក់កាលទី ២.៥ ប្រធានគណៈកម្មាធិការសហគមន៍នីមួយៗ ឬអាជ្ញាធរទំនៀមទម្លាប់ជនជាតិដើមត្រូវដាក់ពាក្យសុំចុះបញ្ជីដីធ្លីរបស់ខ្លួននៅការិយាល័យសុរិយោដីស្រុក។ បន្ទាប់ពីទទួលបានពាក្យសុំចុះឈ្មោះ ហើយប្រសិនបើទីតាំង ទំហំ និងព្រំប្រទល់នៃតំបន់ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដែលបានស្នើសុំត្រូវបានយល់ព្រមដោយអ្នកជិតខាងនិងអាជ្ញាធររដ្ឋបាល ហើយប្រសិនបើមិនមានទំនាស់ឬជម្លោះដែលមិនទាន់ដោះស្រាយទេ នោះប្រធានមន្ទីរដែនដីខេត្តនឹងបញ្ជូនលិខិតជូនអភិបាលខេត្តស្នើសុំលិខិតមួយដែលត្រូវបានគេស្គាល់ថាជា*វិធានការការពារបណ្តោះអាសន្ន (IPM) ការពារដីរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចសម្រាប់ការចេញប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិរួម* ដើម្បីបង្កការលក់ការទិញលក់និងផ្ទេរកម្មសិទ្ធិដីធ្លីនៅក្នុងតំបន់ដី ដែលបានស្នើសុំបានចុះបញ្ជីជាកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពជនជាតិដើមភាគតិច។ វិធានការការពារបណ្តោះអាសន្ន ក៏បានបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់ដល់អាជ្ញាធរក្រោមឱវាទថាពួកគេមិនគួរបញ្ជាក់លិខិតផ្ទេរប្រតិបត្តិការណាមួយលើដីឡូត៍ ឬក្បាលដីដែលបានស្នើសុំសម្រាប់ការចេញប័ណ្ណសមូហភាព និងដីនៅជាប់គ្នាផ្សេងទៀតហូតដល់ការធ្វើប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិសមូហភាពត្រូវបានធ្វើឡើង។ បន្ទាប់មកមន្ត្រីដែនដីស្រុកធ្វើការស្នើសុំទៅអភិបាលស្រុកឱ្យចេញសេចក្តីជូនដំណឹងជាសាធារណៈក្នុងរយៈពេលយ៉ាងតិច ២០ ថ្ងៃមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការកំណត់ព្រំប្រទល់ដីធ្លី ការវាស់វែងដីធ្លី និងការវិនិច្ឆ័យលើការផ្តល់ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិ[19]។ សេចក្តីជូនដំណឹងត្រូវតែបិទផ្សាយជាសាធារណៈនៅកន្លែងដែលងាយមើលឃើញៈ ដូចជាការិយាល័យភូមិការិយាល័យឃុំ និងទីតាំងដែលសហគមន៍ស្នើសុំ។ ប្រសិនបើក្រោយរយៈពេល ២០ ថ្ងៃនៃការប្រកាសមិនមានការជំទាស់ ឬការតវ៉ាណាមួយអាជ្ញាធររដ្ឋបាលត្រូវតែបន្តជំហានបន្ទាប់។

9.5. ដំណាក់កាល៣៖ ការចុះបញ្ជីដីសហគមន៍

59. មន្ទីរដែនដីខេត្តនឹងបញ្ជូនក្រុមការងារចុះវាស់វែង និងដាក់បង្គោលព្រំប្រទល់សម្គាល់ព្រំដីដែលស្នើសុំស្នើសុំប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាព។ មន្ត្រីដែនដីនឹងធ្វើការជាមួយសមាជិកសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដែលមានចំណេះដឹងស៊ីជម្រៅអំពីព្រំដែនដីរបស់ពួកគេក្នុងការកំណត់ព្រំដែន និងប្រមូលផ្តុំចំណុចកូអរដោនេដីកីអេសដើម្បីផលិតផែនទីសម្រាប់បង្ហាញជាសាធារណៈ។

60. បន្ទាប់ពីការបង្ហាញជាសាធារណៈ និងនៅពេលដែលអាជ្ញាធររដ្ឋាភិបាលបានសម្រេចនូវដីណាដែលនឹងត្រូវដាក់ផ្តល់កម្មសិទ្ធិទៅឱ្យសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច អនុក្រឹត្យត្រូវបានចេញ ធ្វើការបែងចែកពាល់ដីជាដីរដ្ឋ និងដីឯកជន[20]។ នេះត្រូវបានធ្វើទោះបីជាការពិតនៃដីចំនួនបីក្នុងចំណោមប្រាំប្រភេទ ដែលអាចនឹងត្រូវបានគេផ្តល់កម្ម

---

[19] ទម្រង់ ២០៖សេចក្តីជូនដំណឹងគំរូស្តីពីការកំណត់ព្រំដែន ការវាស់ និងការវិនិច្ឆ័យដីធ្លីសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច។

[20] ដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋជាទូទៅជាដីរបស់រដ្ឋដែលមានគោលបំណងផលប្រយោជន៍សាធារណៈច្បាស់លាស់ដូចជាផ្លូវរដ្ឋាភិបាល ភ្នំជាដើម។ ដីឯកជនរបស់រដ្ឋជាដីរដ្ឋទាំងអស់ដែលមិនមែនជាដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋ។ ដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋមិនអាចត្រូវបានលក់ ផ្លាស់ប្តូរ និងជួលរយៈពេលយូរទេ។ អ្វីៗទាំងអស់នេះអាចធ្វើទៅបាននៅក្នុងដីឯកជនរបស់រដ្ឋ។

សិទ្ធិទៅឱ្យសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ត្រូវបានកំណត់ជាសាធារណៈរបស់រដ្ឋនៅក្នុងអនុក្រឹត្យស្តីពីការចុះបញ្ជីដីជនជាតិដើមភាគតិច[21]។ ជនជាតិដើមភាគតិចខ្លះមានឱកាសទទួលបានប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីធ្លីឯកជនក្នុងអំឡុងពេល *យុទ្ធនាការផ្សព្វផ្សាយផ្ទាល់ ០១ របស់នាយករដ្ឋមន្ត្រី* ហេតុដូច្នេះហើយចាំបាច់ត្រូវចុះហត្ថលេខាលើលិខិតដកខ្លួនចេញពី សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច របស់គាត់។ ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ ផ្តល់នូវឱកាសសម្រាប់ប្រជាជនទាំងនេះដើម្បីប្រើកម្មសិទ្ធិដីធ្លីរបស់ពួកគេដើម្បីចូលរួមជាមួយ ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ប្រសិនបើពួកគេចង់ធ្វើដូច្នេះ ប៉ុន្តែមិនមានឧទាហរណ៍ណាមួយនៅពេលនេះទេ។

61. ក្នុងដំណាក់កាលនេះ សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ត្រូវពិនិត្យផែនទីដោយយកចិត្តទុកដាក់ក្នុងការបង្ហាញជាសាធារណៈ ហើយប្រសិនបើមានការជំទាស់ពួកគេត្រូវលើកឡើងក្នុងអំឡុងពេល ៣០ ថ្ងៃនៃការបង្ហាញជាសាធារណៈ។ នេះអនុវត្តដូចគ្នាចំពោះអ្នកជិតខាងនៃតំបន់ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលបានស្នើ។ សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច គួរតែថតរូបផែនទីនេះ ហើយត្រូវការប្រៀបធៀបផែនទីក្រៅផ្លូវការ ផែនទីបង្ហាញជាសាធារណៈ ផែនទីនៅក្នុងអនុក្រឹត្យធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ឡើងវិញ និងការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដែលត្រូវបានផ្តល់ទៅ សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដើម្បីរកមើលភាពខុសគ្នាដែលអាចកើតមាន។ សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ត្រូវការមើលថាតើក្បាលដីណាមួយនៅក្នុងអនុក្រឹត្យមិនត្រូវបានដាក់បញ្ចូលក្នុងការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដែលត្រូវបានផ្តល់ឱ្យសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច។

62. បន្ទាប់ពីការទទួលបាន និងត្រួតពិនិត្យពាក្យស្នើការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ពីសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច, ជំហានខាងក្រោមក្នុងតារាងទី ៥ នឹងត្រូវបានធ្វើឡើង៖

តារាង 5៖ ដំណាក់កាល៣ នៃដំណើរការការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច

ជំហាន	សេចក្តីពិពណ៌នា	សកម្មភាព និងដៃគូពាក់ព័ន្ធ	សេចក្តីលម្អិត
ជំហាន ១៖	ការវាស់វែង និងការប្រមូលទិន្នន័យព្រំដែននៃដីតាមប្រភេទនៃការប្រើប្រាស់ការកំណត់ព្រំដែននិងការកំណត់អត្តសញ្ញាណដីរបស់រដ្ឋ។	អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ចូលរួមក្នុងការត្រួតពិនិត្យដំណើរការនិងបញ្ហាប្រឈមដែលមានសក្តានុពលដែលអាចត្រូវដោះស្រាយ។ សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ពាក់ព័ន្ធនឹងត្រូវសកម្មនៅក្នុងដំណើរការ។ អ្នកតំណាងសហគមន៍ដែលនៅជាប់គ្នាចូលរួមដើម្បីធានាថាបញ្ហាទាក់ទងនឹងតំបន់	មន្ត្រីដែនដីធ្វើសំណើទៅអភិបាលស្រុកឱ្យចេញសេចក្តីជូនដំណឹងជាសាធារណៈក្នុងរយៈពេលយ៉ាងតិច ២០ ថ្ងៃមុនពេលចាប់ផ្តើមកំណត់ព្រំប្រទល់ដីធ្លីការវាស់វែងដីធ្លីនិងការវិនិច្ឆ័យ។ សេចក្តីជូនដំណឹងត្រូវតែបង្ហាញដល់សាធារណៈជននៅកន្លែងដែលអាចចូលដំណើរការបាន។ នៅពេលដែលរយៈពេលនៃការប្រកាសត្រូវបានបញ្ចប់ដោយមិនមានពាក្យបណ្តឹង មន្ត្រីនឹងបន្តទៅជំហានបន្ទាប់។

[21] Same as note above, article ៦.

DRAFT

		ត្រួតស៊ីគ្នាដែលមានសក្តានុពលត្រូវបានដោះស្រាយ។ ក្រុមការងារបច្ចេកទេសដែលត្រូវចុះបញ្ជីដីសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចនឹងធ្វើការកំណត់អត្តសញ្ញាណដីរបស់រដ្ឋកំណត់ព្រំដែននិងវាស់ដី។	នៅដំណាក់កាលនេះសហគមន៍រួមទាំងស្ត្រី ព្រឹទ្ធាចារ្យ គណៈកម្មការឃុំ/ជន និងគ្រួសារក្រីក្រគួរតែចូលរួមក្នុងការបង្ហាញទីតាំងព្រំដែននិងទំហំនៃប្រភេទដីផ្សេងៗគ្នាដែលកាន់កាប់និងប្រើប្រាស់ដោយក្រុមចុះបញ្ជីដីសហគមន៍ជនជាតិដើម។
ជំហាន ២៖	ការបង្ហាញដីសាធារណៈ	មន្ត្រីសុរិយោដីស្រុកកំពុងដាក់បង្ហាញដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងសំណួរដែលអាចលើកឡើងដោយ ជនជាតិដើមភាគតិច និងប្រជាជនមកពីសហគមន៍ដែលនៅជាប់តំបន់ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលបានដាក់ស្នើ។ មន្ទីររៀបចំដែនដីខេត្ត នឹងដាក់ស្នើទៅអភិបាលស្រុកដើម្បីចេញសេចក្តីជូនដំណឹងអំពីការបង្ហាញជាសាធារណៈ។ សមាជិកគណៈកម្មាធិការរៀបចំដែនដីខេត្តនឹងពិនិត្យដើម្បីកំណត់អត្តសញ្ញាណកំហុសណាមួយនៃការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលបានស្នើឡើង។	ចំពោះទិន្នន័យដែលប្រមូលបានមន្ទីររៀបចំដែនដីខេត្តនឹងសរសេរសំណើទៅអភិបាលស្រុកដែលបន្ទាប់មកនឹងចេញសេចក្តីជូនដំណឹងអំពីការបង្ហាញជាសាធារណៈនៃឯកសារវាយតម្លៃលើដីសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចរយៈពេល ៣០ ថ្ងៃដែលជារយៈពេលអនុញ្ញាតឱ្យម្ចាស់ដីសហគមន៍ពាក់ព័ន្ធ ស្ថាប័នសមាជិកគណៈកម្មាធិការរៀបចំដែនដីខេត្តនិងប្រជាជនមកពីសហគមន៍ដែលនៅជាប់នឹងតំបន់ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលបានស្នើដើម្បីពិនិត្យនិងអំពាវនាវក្នុងករណីមានកំហុសណាមួយ។
ជំហាន ៣៖	របាយការណ៍ស្តីពីលទ្ធផលនៃការបង្ហាញដីធ្លីសាធារណៈ	មន្ទីររៀបចំដែនដីនគរូបនីយកម្មសំណង់និងសុរិយោដីខេត្តសរសេររបាយការណ៍អំពីលទ្ធផលនៃការបង្ហាញជាសាធារណៈជូនអភិបាលខេត្ត។	បន្ទាប់ពីការបង្ហាញជាសាធារណៈនៃការវាយតម្លៃដីសហគមន៍ចប់រួចរាល់ មន្ទីររៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ នឹងធ្វើរបាយការណ៍អំពីលទ្ធផលនៃការបង្ហាញជាសាធារណៈជូនអភិបាលខេត្តដើម្បីពិនិត្យនិងសំរេច។ ដើម្បីសម្រេចចិត្ត អភិបាលខេត្តសរសេរទៅនាយករដ្ឋមន្ត្រី តាមរយៈក្រសួងរៀបចំដែនដីនគរូបនីយកម្មនិងសំណង់ ស្នើសុំធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ឡើងវិញសម្រាប់ការផ្តល់ដីលំនៅដ្ឋាននិងកសិកម្មដែលមានទីតាំងនៅលើដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋ។

DRAFT

ជំហាន ៤៖	សេចក្ដីសម្រេចលើលទ្ធផលនៃការបង្ហាញដីធ្លី និងស្នើសុំចេញប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីធ្លី	ការប្រជុំជាមួយគណៈកម្មការរៀបចំដែនដីរដ្ឋថ្នាក់ខេត្តកំណត់របាយការណ៍ស្ដីពីលទ្ធផលនៃការបង្ហាញជាសាធារណៈនិងដើម្បីរាយការណ៍អំពីបញ្ហានេះ។ ចំពោះការសម្រេចចិត្តអភិបាលខេត្តក្នុងនាមជាប្រធានគណៈកម្មការបានសរសេរលិខិតផ្ញើជូនលោកនាយករដ្ឋមន្ត្រីតាមរយៈក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ ស្នើសុំការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ឡើងវិញសម្រាប់ការផ្ដល់ដីលំនៅដ្ឋាននិងកសិកម្មដែលមានទីតាំងនៅលើដីការផ្ដល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច អភិបាលខេត្តស្នើសុំឱ្យ ក្រសួងរៀបចំដែនដីនគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ ចេញប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីធ្លីជូនសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច។	ក្នុងករណីមានទំនាស់ដីធ្លីជាមួយអ្នកជិតខាង ឬអាជ្ញាធរ នីតិវិធីគឺចាប់ផ្ដើមពីមន្ត្រីសុរិយោដីដែលនឹងផ្ញើលិខិតពីស្រុកទៅអភិបាលខេត្តដើម្បីសុំអន្តរាគមន៍។ ដូចគ្នានេះ ប្រសិនបើមានសមាជិកសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដែលអះអាងថាមានកំហុស ឬផ្ទុយនឹងឯកសារវាយតម្លៃ ដែលបានបង្ហាញបន្ទាប់មកពួកគេអាចដាក់ពាក្យបណ្ដឹងទៅក្រុមការងារបច្ចេកទេសដើម្បីធ្វើវិសោធនកម្មឬព្យួរការបង្ហាញជាសាធារណៈ។
ជំហាន ៥៖	លិខិតទៅកាន់ ក្រសួងបរិស្ថាន និង ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ សម្រាប់ការអនុម័តដីដែលពាក់ព័ន្ធ	ក្រសួងរៀបចំដែនដីចេញលិខិតទៅក្រសួងបរិស្ថាន និងក្រសួងកសិកម្មរុក្ខាប្រមាញ់និងនេសាទ ស្នើសុំការត្រួតពិនិត្យនិងការយល់ព្រមពីដីពាក់ព័ន្ធ។	
ជំហាន ៦៖	លិខិតទៅកាន់ទីស្ដីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រីសម្រាប់ការធ្វើបែងចែកដីធ្លី	បន្ទាប់ពីទទួលបានលិខិតស្នើសុំពីគណៈកម្មការរៀបចំដែនដីរដ្ឋខេត្តក្រសួងរៀបចំដែនដីបានចេញលិខិតមួយទៅទីស្ដីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រីស្នើសុំធ្វើប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីធ្លីឡើងវិញដើម្បីចុះបញ្ជីជាដីសមូហភាពស្របតាមសេចក្ដីសម្រេចរបស់ ក្រសួងបរិស្ថាន និងក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ។	ប្រភេទដីដែលអាចពាក់ព័ន្ធនឹងការស្នើសុំធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ឡើងវិញដោយក្រសួងបរិស្ថានរួមមានទីជម្រកសត្វព្រៃ តំបន់ការពារធម្មជាតិ ច្រករបៀងបរិស្ថាន ។ល។ ផ្ទុយទៅវិញប្រភេទដីដែលអាចពាក់ព័ន្ធនឹងសំណើសុំធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ឡើងវិញពីក្រសួងកសិកម្មរុក្ខាប្រមាញ់និងនេសាទ គឺជាដីកសិកម្មព្រៃសហគមន៍និងដីព្រៃគ្របដណ្ដប់ដោយច្បាប់ព្រៃឈើឆ្នាំ២០០២។ បេតិកភណ្ឌវប្បធម៌
ជំហាន ៧៖	ចេញប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពដល់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច	មន្ទីររៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ នឹងបោះពុម្ពប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាព ចុះហត្ថលេខាលើ និងផ្សព្វផ្សាយដល់សហគមន៍	ដីធ្លីសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចរួមមានឈ្មោះសហគមន៍ ទីតាំងសហគមន៍ លេខយោងទៅនឹងផែនការទូទៅ ដែលបង្ហាញអំពីទំហំ ព្រំដែននិងការសម្របសម្រួលនៃដីសមូហភាព បញ្ជាក់ពីប្រភេទនៃការប្រើប្រាស់ដីធ្លី និងការកត់សម្គាល់ផ្សេងទៀត។

10. ផលប៉ះពាល់ដែលមានសក្តានុពលលើសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច

63. គម្រោងការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច គម្រោងនឹងប្រកាន់ខ្ជាប់នូវគោលការណ៍នៃដំណើរការដែលមានការចូលរួមដូចដែលបានចង្អុលបង្ហាញនៅក្នុងការពិពណ៌នានៃដំណាក់កាលនីមួយៗខាងលើនិងវិធីសាស្រ្តដែលបង្ហាញពីការចូលរួមរបស់ភាគីពាក់ព័ន្ធដែលតាមរយៈនោះពាក្យបណ្តឹងទាមទារនៅក្នុងតំបន់ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចត្រូវបានកំណត់។ ដីដែលជាកម្មវត្ថុនៃបណ្តឹងតវ៉ាដែលមិនមានការដោះស្រាយណាមួយនឹងមិនត្រូវបានរាប់បញ្ចូលក្នុងការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច។ ខណៈពេលដែលការណែនាំផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច កំណត់កាលបរិច្ឆេទកាត់សម្រាប់ភាពមានសិទ្ធិទាមទារទាក់ទងនឹងដី ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដែលបានស្នើនោះវាត្រូវបានកំណត់ជាជំហានទី ៣ នៃជំហានទី ២ នៅពេលសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដាក់ពាក្យសុំធ្វើប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសហគមន៍ (CLT) ទៅឱ្យក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់។ មូលដ្ឋានសម្រាប់ការដាក់ពាក្យសុំគឺការបញ្ជប់" ផែនទីបឋម" ដែលត្រូវបានយល់ព្រមដោយសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចនិងដោយតំណាងមកពីសហគមន៍ជិតខាងហើយដែលត្រូវបានផ្ទៀងផ្ទាត់ដោយមន្ទីររៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់។ ប្រសិនបើផលប៉ះពាល់នៃលទ្ធកម្មដីត្រូវបានគេកំណត់អត្តសញ្ញាណ នេះក៏អាចជាចំណុចចាប់ផ្តើមនៃការរៀបចំផែនការតាំងទីលំនៅថ្មីតាមតម្រូវការនៃក្របខណ្ឌគោលនយោបាយស្តីពីការតាំងទីលំនៅថ្មី (RFP)។ ទោះយ៉ាងណាបុគ្គលនៅក្នុង ឬក្រៅតំបន់ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដែលបានស្នើឡើងក៏ដូចជាអង្គភាពនានាដូចជាដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ចដែលមានអាជ្ញាប័ណ្ណ អាចមានឱកាសធ្វើការទាមទារទាក់ទងនឹងផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានរហូតដល់ ៣០ ថ្ងៃបន្ទាប់ពីការបង្ហាញជាសាធារណៈនៃផែនទីចុងក្រោយនៃតំបន់ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចនៅជំហានទី ២ ដំណាក់កាលទី ៣។ ការអះអាងបែបនេះនឹងត្រូវបានវាយតម្លៃប្រឆាំងនឹងព័ត៌មានស្តីពីការកាន់កាប់ និងការប្រើប្រាស់ដីធ្លីនៅក្នុងនិងក្រៅតំបន់ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលបានស្នើសុំដោយផ្អែកលើ "ផែនទីបឋម" (ជំហានទី ៣ នៃជំហានទី ២.៥) ដើម្បីកំណត់ករណីនៃការរំលោភយកឱកាសដែលមិនមានសិទ្ធិទទួលបានសំណងឬជំនួយ ។

64. នៅក្នុងការអនុវត្តសម្បទានដីសង្គមកិច្ច អាចនឹងមានផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានលើដីការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច និងអ្នកដែលប៉ះពាល់ដូចជាសមាជិកសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដែលនៅតែអនុវត្តការគ្រប់គ្រងទំនៀមទម្លាប់ដីធ្លី នឹងត្រូវដោះស្រាយតាមក្របខណ្ឌគោលនយោបាយស្តីពីការតាំងទីលំនៅថ្មីនៃគម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣ និងដំណើរការចូលរួមការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ ដើម្បីឈានដល់កិច្ចព្រមព្រៀងសមស្របខាងវប្បធម៌ស្តីពីវិធីដោះស្រាយនិងកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមាន។ គួរកត់សម្គាល់ថាខណៈពេលដែលពាក្យ "ម្ចាស់កម្មសិទ្ធិតាមទំនៀមទម្លាប់" មិនត្រូវបានចែងយ៉ាងច្បាស់នៅក្នុងអនុក្រឹត្យ២២/SOP-LAR និងប្រភេទនៃម្ចាស់ដីជនជាតិ

DRAFT

ដើមភាគតិចដោយច្បាប់ភូមិបាលរបស់ច្បាប់ភូមិបាលឆ្នាំ២០០១ វាត្រូវបានបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់នៅក្នុងក្របខណ្ឌគោលនយោបាយស្តីពីការតាំងទីលំនៅថ្មី។ សម្រាប់គម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣ សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលទទួលរងផលប៉ះពាល់អាចរួមមាន (១) សហគមន៍ជនជាតិភាគតិចដែលត្រូវបានគេកំណត់គោលដៅដាក់លាក់ដោយមានការគាំទ្រសម្រាប់ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច និង សកម្មភាពអភិវឌ្ឍន៍ជនបទលើការផ្តល់ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដី; និង (២) សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចទោះបីមានការទទួលស្គាល់ឬមិនទទួលស្គាល់ដោយក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ ក៏ដោយក៏អាចមាននៅក្នុងតំបន់សម្បទានដីសង្គមកិច្ចត្រូវបានអនុវត្ត។ ក្នុងករណីណាក៏ដោយសហគមន៍ដែលរងផលប៉ះពាល់ជនជាតិដើមភាគតិចអាចរួមបញ្ចូលទាំងអ្នកទទួលផល (សមាជិកសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលទទួលបានការផ្តល់ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចនិងអ្នកទទួលដីនៅក្នុងដីសម្បទានដីសង្គមកិច្ច) និងប្រជាជននៃសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចផ្សេងទៀតនៅតំបន់នោះ ឬមិនបានទទួលកម្មសិទ្ធិ។ ប្រសិនបើរងផលប៉ះពាល់មិនល្អជនជាតិដើមភាគតិច និងគ្រួសារ នឹងមានសិទ្ធិដូចអ្នកដទៃទៀតក្នុងការដាក់ពាក្យបណ្តឹងតាមរយៈយន្តការដោះស្រាយបណ្តឹងតវ៉ារបស់គម្រោង។

65. គម្រោងនេះត្រូវបានគេរំពឹងថានឹងផ្តោតលើសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចចំនួន ៤៥ ដូចបានបង្ហាញក្នុងតារាងទី ៦ ខាងក្រោម។ បើនិយាយអំពីសិទ្ធិទទួលបានការគាំទ្រ គម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣ មានសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច សរុបចំនួន ៣០ ដែលសព្វថ្ងៃបានទទួលប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ពី ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ ហើយអ្នកទាំងនោះត្រូវបានគេពិចារណាសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនិងការគាំទ្រជីវភាព។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយមុនពេលពួកគេអាចទទួលបានការគាំទ្រនេះពួកគេនឹងត្រូវឆ្លងកាត់ដំណើរការនៃការត្រួតពិនិត្យ ហើយការវាយតម្លៃសង្គម និងបរិស្ថាននឹងត្រូវបានធ្វើឡើងដើម្បីស្វែងយល់ពីហានិភ័យ និងឱកាសសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដែលបានរំពឹងទុកនិងការគាំទ្រជីវភាពក៏ដូចជាតំបន់ដែល សមត្ថភាពសហគមន៍នឹងចាំបាច់ត្រូវពង្រឹងដើម្បីឆ្លើយតបទាំងហានិភ័យនិងឱកាស។ នៅក្នុងដំណើរការនេះគម្រោងនឹងរៀបចំយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាពដែលសមស្របតាមវប្បធម៌និងសេដ្ឋកិច្ចសមស្របសម្រាប់សហគមន៍ជាក់លាក់នីមួយៗ។
ចំពោះគោលដៅនៃការចុះឈ្មោះប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ក្នុងសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចចំនួន ១៥ ថ្មីនេះនឹងត្រូវបានជំរុញ។ ការជ្រើសរើសសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ចំនួន ១៥ នឹងត្រូវបានបង្កើតឡើងចេញពីចំនួនសរុបចំនួន ៦៨ ដែលបានដាក់ពាក្យស្នើសុំចុះបញ្ជី ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច រួចហើយនៅក្រសួងរៀបចំដែនដីនគរូបនីយកម្មនិងសំណង់ ហើយអ្នកដែលបានបញ្ចប់ដំណាក់កាល ២ ដំបូងនៃដំណើរការ ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច។

តារាង ៦៖ ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច និង សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលជាគោលដៅគម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣

	ការគាំទ្រជនជាតិដើមភាគតិច (ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច និង សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច)		
	ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដី	ការគាំទ្រអភិវឌ្ឍ	
	សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច(នឹងត្រូវបានជ្រើសរើសដើម្បីអនុវត្តដំណើរការការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច)	សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច (បន្ទាប់ពីបញ្ចប់ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដោយមានការគាំទ្រគម្រោង)	សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច (បានបញ្ចប់ដំណើរការចុះបណ្ណកម្មសិទ្ធិ)
	១៥		៣០
សរុប	៤៥		

66. គម្រោងត្រូវបានរំពឹងថានឹងផ្តល់ជាប្រយោជន៍ដល់ជនជាតិដើមភាគតិចតាមរយៈ(i)បានធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវសុវត្ថិភាពនៃការកាន់កាប់ដីធ្លីជាសមាជិកនៃសហគមន៍ ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច និងមានសក្តានុពលជាអ្នកទទួលសម្បទានដីសង្គមកិច្ច និង (ii) តាមរយៈអនុគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទដែលគាំទ្រហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងជីវភាពរស់នៅនៅតំបន់ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច និងសម្បទានដីសង្គមកិច្ច។ មានហានិភ័យមួយចំនួននៃផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានមានកំណត់ដែលត្រូវបានពិភាក្សានៅក្នុងផ្នែកខាងក្រោមរួមជាមួយវិធានការកាត់បន្ថយសមស្រប។

67. ការកែលម្អហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធគឺជាអាទិភាពកំពូលសម្រាប់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចនិងទាំងអ្នកដែលបានទទួលប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិសហគមន៍រួចហើយនិងអ្នកដែលកំពុងទទួលបានប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាព។ ស្ទើរតែទាំងអស់នៃសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចចំនួន ៣០ ដែលទទួលបានប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពបានបន្តប្រឈមមុខនឹងការលំបាកក្នុងការទទួលបានទីផ្សារការអប់រំនិងសេវាថែទាំសុខភាពដោយសារកង្វះខាតផ្លូវល្អនៅក្នុងភូមិនិងការតភ្ជាប់ផ្លូវ។

68. ការអប់រំរបស់កុមារគឺជាអាទិភាពមួយផ្សេងទៀតសម្រាប់ជនជាតិដើមភាគតិច ពីព្រោះពួកគេចង់ឲ្យកូនរបស់ពួកគេទទួលបានការអប់រំខ្ពស់។ ការចុះសិក្សាដល់ទីតាំងជាមួយសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចបានបង្ហាញថាគ្រួសារជនជាតិដើមភាគតិចជាច្រើនអាចបញ្ជូនកូនៗ របស់ពួកគេទៅសាលាបឋមសិក្សាបានព្រោះទាំងនេះមានតែអ្នកនៅ ឬក្បែរភូមិរបស់ពួកគេប៉ុណ្ណោះ។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយកុមារជាច្រើនបោះបង់ចោលសាលារៀនបន្ទាប់ពីពួកគេបានបញ្ចប់បឋមសិក្សា។ ហេតុផលសំខាន់មួយសម្រាប់បញ្ហានេះគឺថាពួកគេត្រូវធ្វើដំណើរឆ្ងាយពីភូមិដើម្បីទៅ

DRAFT

វិទ្យាល័យហើយការធ្វើដំណើរតាមផ្លូវពិបាកខ្លាំងណាស់នៅរដូវវស្សា។ បញ្ហាសុខភាពក៏ជាកង្វល់មួយផងដែរហើយសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចត្អូញត្អែរអំពីការចំណាយខ្ពស់ក្នុងការព្យាបាលរាល់ពេលពួកគេទៅមណ្ឌលសុខភាព ឬអ្នកអនុវត្តសុខភាពឯកជន។

69. ចុងបញ្ចប់ការគាំទ្រជីវភាពគឺជាអាទិភាពកំពូលមួយទៀតសម្រាប់ជនជាតិដើម។ ការសង្កេតតាមទីវាលក្នុងអំឡុងពេលរៀបចំគម្រោងនេះ និងគម្រោងផ្សេងទៀតបង្ហាញថាមានភាពប្រសើរឡើងជាវិជ្ជមាននៃជីវភាពរស់នៅរបស់ជនជាតិដើមភាគតិចនៅក្នុងសហគមន៍ដែលពួកគេទទួលបានប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាព។ បញ្ហានេះកើតឡើងដោយសារសុវត្ថិភាពនៃដីធ្លីរបស់ពួកគេនិងការវិនិយោគលើដំណាំកសិកម្មដូចជាស្វាយចន្ទី ដំឡូងមី និងដំណាំផ្សេងទៀតដែលត្រូវបានផលិតសម្រាប់ទីផ្សារទាំងនៅនឹងកន្លែង និងនៅតាមទីរួមខេត្ត។ ទោះយ៉ាងណាជនជាតិដើមភាគតិចត្រូវការការគាំទ្របន្ថែមជាពិសេសហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដូចជាផ្លូវថ្នល់និងប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្ររួមជាមួយជំនាញបច្ចេកទេសតម្លៃបន្ថែមនិងការផ្សារភ្ជាប់ដើម្បីបន្តលើកកម្ពស់ជីវភាពរស់នៅក៏ដូចជាការប្រែជាធន់នឹងអាកាសធាតុ។

11. ហានិភ័យ និងវិធានការកាត់បន្ថយ

70. ដូចដែលបានបង្ហាញនៅក្នុងតារាងទី ៧ ស្តីពីហានិភ័យនិងវិធានការកាត់បន្ថយ ដំណើរការរៀបចំគម្រោង (ការធ្វើទស្សនកិច្ច ការពិគ្រោះយោបល់) គួរតែវាយតម្លៃបន្ថែមទៀតថា តើហានិភ័យណាមួយដែលចាំបាច់ត្រូវយកមកពិចារណា និងដោះស្រាយក្នុងអំឡុងពេលអនុវត្តគម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣ ។ ហានិភ័យនីមួយៗត្រូវបានពិពណ៌នានិងសង្ខេបនៅក្នុងតារាងខាងក្រោម។

71. **ការធ្វើចំណាកស្រុកទៅតំបន់ជនជាតិដើមភាគតិច និងការបាត់បង់ដីធ្លី៖** កង្វល់ចម្បង គឺការបាត់បង់ការគ្រប់គ្រងរបស់ជនជាតិដើមភាគតិចលើទឹកដីប្រពៃណីនិងធនធានធម្មជាតិពាក់ព័ន្ធ។ នេះត្រូវបានលាតត្រដាងនៅក្នុងបរិបទនៃការបង្កើនការធ្វើចំណាកស្រុកដែលមិនមែនជាជនជាតិដើមភាគតិចចូលទៅក្នុងតំបន់ជនជាតិដើមភាគតិចនិងទំនោររបស់ជនជាតិដើមក្នុងការលក់ដីធ្លីសម្រាប់ជាសាច់ប្រាក់ដើម្បីទិញឧបករណ៍ទំនើប។ ឱកាសមានកំណត់របស់ជនជាតិដើមភាគតិចក្នុងការជះឥទ្ធិពលលើការសម្រេចចិត្ត ហើយកង្វះព័ត៌មានអំពីគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍គឺមានសារសំខាន់ណាស់ចំពោះការបាត់បង់ដីធ្លី និងជីវភាពរបស់ពួកគេហើយបានធ្វើឱ្យជនជាតិដើមភាគតិចក្លាយជាក្រុមមួយដែលងាយរងគ្រោះ និងជួបការលំបាកបំផុតនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ដែលពួកគេមានកម្រិតជីវភាពទាប។

72. មានករណីខ្លះដែលដី ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ត្រូវបានរំលោភដោយអ្នកខាងក្រៅ ឬផ្លាស់ប្តូរនៅក្នុងប្រតិបត្តិការក្រៅផ្លូវការ ដែលផ្ទុយនឹងច្បាប់ ក៏ដូចជាប្រឆាំងនឹងគោលបំណងនៃការផ្តល់សន្តិសុខដីធ្លីនិងការកែលម្អជីវភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច។ នេះតម្រូវឱ្យមានការពង្រឹងសមត្ថភាពសមាជិក គណៈកម្មាធិការសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ក្នុងការស្វែងយល់អំពីវិធាននិងបទប្បញ្ញត្តិនិងសកម្មភាពច្បាប់ដែលមានសក្តានុពលប្រឆាំងនឹងអ្នកដែលពាក់ព័ន្ធក្នុងប្រតិបត្តិការបែបនេះតាមរយៈការបណ្តុះបណ្តាលនិងការបង្ហាញបទពិសោធន៍ស្រដៀងគ្នា។

73. **ការរឹតត្បិតនៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិដែលកាត់បន្ថយសក្តានុពល នៃដីការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចៈ** ហានិភ័យមួយទៀតគឺការបាត់បង់សក្តានុពលនៃដីនិងលទ្ធភាពទទួលបានធនធានដែលមិនមានសិទ្ធិ ឬមិនរាប់បញ្ចូលក្នុងវិសាលភាព នៃការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ក្រោមក្របខណ្ឌច្បាប់និងបទប្បញ្ញត្តិបច្ចុប្បន្នដូចដែលបានរៀបរាប់ខាងលើនៅក្នុងផ្នែកទី ៣។ ឧទាហរណ៍តំបន់ព្រៃឈើដែលសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចធ្លាប់មានសិទ្ធិចូលប្រមូលផលអនុផលព្រៃឈើមិនត្រូវបានរាប់បញ្ចូលក្នុងការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាព របស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចប្រសិនបើរដ្ឋាភិបាលបានកំណត់តំបន់ទាំងនេះជាតំបន់ការពារ។ សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចអាចទទួលបានសិទ្ធិប្រើប្រាស់ជាថ្មីចំពោះតំបន់មួយចំនួន ប៉ុន្តែសន្តិសុខសិទ្ធិកាន់កាប់របស់ពួកគេនៅខ្សោយហើយការព្រួយបារម្ភនេះត្រូវបានបង្ហាញដោយអង្គការជនជាតិដើមភាគតិចដែលបានគាំទ្រវិធីសាស្ត្រមួយចំពោះការផ្តល់ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីធ្លីដែលនឹងរួមបញ្ចូលទាំងកម្មសិទ្ធិដីធ្លីនិងធនធានប្រើតំបន់ដែលសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចធ្លាប់ប្រើប្រាស់ជាប្រពៃណី។ ដូច្នេះវាត្រូវបានគេស្នើឱ្យមានការវិភាគបន្ថែមទៀតអំពីក្របខណ្ឌច្បាប់ និងស្ថាប័នដែលចាំបាច់ត្រូវធ្វើទាក់ទងនឹងសិទ្ធិកាន់កាប់ដីធ្លីសហគមន៍ព្រៃឈើ និងការគ្រប់គ្រងតំបន់ការពារសហគមន៍ហើយថាគម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣ ចាំបាច់ត្រូវគាំទ្រដល់ដំណើរការរៀបចំផែនការដែលមានការចូលរួមដែលអាចជួយឱ្យសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ទទួលបានការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះទេ តែក៏មានទម្រង់នៃការរៀបចំសិទ្ធិកាន់កាប់ផ្សេងទៀត។

74. ក្រសួងបរិស្ថាន មិនបានបញ្ចូលដីតំបន់ការពារធម្មជាតិ (PAL) នៅក្នុងការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច លើកលែងតែកិច្ចព្រមព្រៀងក្នុងការបញ្ចូលការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ក្នុងច្រករបៀងអភិរក្សជីវចម្រុះមួយចំនួនក្រោមការគ្រប់គ្រង[22]។ ដីតំបន់ការពារធម្មជាតិ អនុញ្ញាតឱ្យសហគមន៍បង្កើតតំបន់ការពារសហគមន៍ (CPAs) ដែលអាចរួមបញ្ចូលតំបន់ប្រើប្រាស់និងតំបន់សហគមន៍ប្រកបដោយនិរន្តរភាព ជាវេទិកាសម្រាប់ការចូលរួមរបស់សហគមន៍ ជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធដទៃទៀតក្នុងការការពារដីធ្លីនិងធនធាននៅក្នុងវាការអភិរក្សជីវៈចម្រុះរក្សាតម្លៃវប្បធម៌និងស្មារតី និងការគាំទ្រជីវភាពតាមរយៈទម្លាប់ ប៉ុន្តែមិនមែនសម្រាប់គោលបំណងពាណិជ្ជកម្មទេ។ សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ចង់ចុះបញ្ជីដីតំបន់ការពារជាដីសមូហភាពជំនួសឱ្យតំបន់ការពារសហគមន៍ ដែលមានតួនាទីនិងសិទ្ធិមានកំណត់ ហើយដូច្នេះជារឿយៗបដិសេធជម្រើសតំបន់ការពារសហគមន៍ ។ ការដោះស្រាយបញ្ហានៃការដាក់បញ្ចូលដីតំបន់ការពារ ដែលមានសក្តានុពលទៅក្នុងការផ្តល់ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីធ្លីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចទោះបីដីតំបន់ការពារ

[22] ការបង្កើតរបៀងអភិរក្សជីវចម្រុះប្រព័ន្ធតំបន់ការពារធម្មជាតិ, លេខ. ០៧ (២០១៧). មាត្រា ៣ ពន្យល់ថា "របៀងអភិរក្សជីវចម្រុះប្រព័ន្ធតំបន់ការពារធម្មជាតិ ជាតំបន់តភ្ជាប់តំបន់ការពារធម្មជាតិ ក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដែលមានជាអាទិ៍ តំបន់ឧទ្យានជាតិ តំបន់ដែនជម្រកសត្វព្រៃ តំបន់ការពារទេសភាព តំបន់ប្រើប្រាស់ច្រើនយ៉ាង តំបន់រ៉ាមសារ តំបន់បេតិកភណ្ឌធម្មជាតិ តំបន់ស្នូលបបនីយជីវមណ្ឌល និងតំបន់ឧទ្យានជាតិសមុទ្រ ដើម្បីទ្រទ្រង់សារព័នមជ្ឈដ្ឋានធម្មជាតិនៃតំបន់ប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី"។ គំនិតនេះគឺអនុញ្ញាតឱ្យសត្វព្រៃឆ្លងកាត់ដោយសេរីរវាងតំបន់ការពារ។ អនុក្រឹត្យនេះលើកឡើងថា BDCC មានផ្ទៃសរុប ១,៤២៧,៩៤០ ហិចតា។

DRAFT

មិនត្រូវបានដាក់ជាតំបន់ពេញលេញក៏ដោយគួរតែត្រូវបានស្វែងរកតាមរយៈដំណោះស្រាយស្ថាប័នមួយនៅក្នុងទម្រង់នៃយន្តការសម្របសម្រួលដែលព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធ ហើយទិន្នន័យពីក្រសួងបរិស្ថានអាចត្រូវបានចែករំលែកនិងពិភាក្សា។ ទន្ទឹមនឹងនេះដែរ ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ក៏អាចចែករំលែកការផ្តល់ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដំណើរការ និងបទពិសោធន៍ជាមួយក្រសួងបរិស្ថានដើម្បីលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងនិងការគាំទ្រពីអន្តរក្រសួង។ ទាក់ទងនឹងការដាក់បញ្ចូលដីព្រៃក្នុងការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច, ក្រសួងបរិស្ថានមានផែនទីតំបន់ការពារ និងច្រករបៀងប៉ុន្តែព័ត៌មាននេះមិនត្រូវបានចែករំលែកជាមួយក្រសួងរៀបចំដែនដីទេ។

75. **តម្រូវការហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ៖** ក្រៅពីហានិភ័យនិងបញ្ហាប្រឈមខាងលើសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចភាគច្រើននៅតាមតំបន់ជនបទដែលការចូលទៅកាន់ទីផ្សារ គឺពិបាកខ្លាំងណាស់។ សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចភាគច្រើនដែលទទួលបានសិទ្ធិកាន់កាប់ដីសមូហភាពបានជួបការលំបាកជាច្រើនក្នុងរដូវវស្សានៅពេលដែលផ្លូវថ្នល់ក្លាយជាភក់ហើយពិបាកក្នុងការនាំយកផលិតផលរបស់ពួកគេទៅកាន់ទីផ្សារ។ នៅតំបន់ដែលមានផ្លូវទៅកាន់ទីផ្សារល្អប្រសើរការធ្វើទីផ្សារផលិតផលកសិកម្មហាក់ដូចជាមានលក្ខណៈល្អប្រសើរ។ ដូច្នេះការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដូចជាផ្លូវថ្នល់ដែលភ្ជាប់ភូមិទៅផ្លូវធំ គឺជាលក្ខខណ្ឌដ៏សំខាន់មួយសម្រាប់ការតភ្ជាប់ទីផ្សារសម្រាប់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច។

76. ទីបំផុតដូចដែលបានរៀបរាប់ខាងលើលទ្ធភាពទទួលបានការអប់រំ និងការថែទាំសុខភាពនៅតែជាក្តីកង្វល់របស់ជនជាតិដើមភាគតិចដោយសារកង្វះខាតសាលារៀន និងសេវាថែទាំសុខភាពនៅក្នុងសហគមន៍របស់ពួកគេ។ ខណៈពេលដែលកូនៗ របស់ពួកគេបានចូលរៀននៅសាលាបឋមសិក្សានៅឬក្បែរភូមិក្បែរនោះការបន្តទៅកម្រិតបន្ទាប់នៅក្នុងទីរួមខេត្ត គឺជាបញ្ហាប្រឈមមួយជាពិសេសការចំណាយលើការស្នាក់នៅ និងការចំណាយផ្សេងៗទៀត។ ដូចគ្នានេះដែរការទទួលបានសេវាថែទាំសុខភាពដែលមានតម្លៃសមរម្យនិងចម្ងាយទៅកាន់កន្លែងថែទាំសុខភាពក៏ជាកង្វល់ផងដែរ។

77. **បញ្ហាសុខភាពនិងសុវត្ថិភាពក្នុងពេលសាងសង់ផ្លូវ៖** ជាផ្នែកមួយនៃការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដែលបានគ្រោងទុកសម្រាប់ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច វាអាចមានសកម្មភាពសាងសង់ផ្លូវជាច្រើនដែលអាចបង្កផលប៉ះពាល់ដល់បរិស្ថាន សុខភាព និងមានសក្តានុពលគ្រោះថ្នាក់សម្រាប់ជនជាតិដើមភាគតិចនៅក្នុងតំបន់នេះ។ វាជាការសំខាន់ណាស់ដែលថាក្នុងអំឡុងពេលសាងសង់តំឡើងផ្លាកសញ្ញាសុវត្ថិភាពផ្លូវ ដើម្បីជៀសវាងគ្រោះថ្នាក់ដែលអាចកើតមានក្នុងចំណោមអ្នកភូមិជាពិសេសកុមារនិងជូនដំណឹងដល់ពួកគេជាមុនអំពីតម្រូវការការពារខ្លួនពីផលប៉ះពាល់ផ្សេងៗដូចជាការបំពុលបរិស្ថាន។

78. **កាត់បន្ថយការយកដីពីឥស្សរជន និងពង្រឹងការដាក់បញ្ចូល៖** ក្នុងអំឡុងពេលពិគ្រោះយោបល់ មានហានិភ័យនៃការផាត់ចេញមនុស្សវ័យចំណាស់ ដោយសារការលំបាកក្នុងការស្វែងយល់ភាសាខ្មែរ។ មានតែការចូលរួម

មួយផ្នែកដោយស្ត្រី និងយុវជនដោយសារតែការត្រួតត្រារបស់បុរសក្នុងពេលពិភាក្សា និងមិនរាប់បញ្ចូលអង្គការជនជាតិដើមភាគតិចដែលមានស្រាប់។ វាត្រូវបានគេណែនាំថា គម្រោងអាចពិចារណាប្រើអ្នកបកប្រែក្នុងស្រុកដើម្បីជួយមនុស្សចាស់ដើម្បីឱ្យពួកគេអាចដឹងព័ត៌មាននិងមានឱកាសចូលរួមក្នុងការពិភាក្សា។ ដើម្បីអនុញ្ញាតឱ្យមានការចូលរួមរបស់ស្ត្រីនិងយុវជនរួមទាំងអ្នកក្រីក្រមកពីគ្រួសារក្រីក្រនិងជនពិការអាចមានកន្លែងដាច់ដោយឡែកពីក្រុមមនុស្សចាស់ឬក្រុមបុរសដើម្បីផ្តល់ឱ្យពួកគេនូវកន្លែងដើម្បីបញ្ចេញគំនិតរបស់ពួកគេនិងចូលរួមយ៉ាងពេញលេញនៅក្នុងការពិភាក្សា។ ក្នុងករណីខ្លះ គម្រោងអនុវត្តអាចទាក់ទងសមាជិកនៃសំណុំរងនៃសហគមន៍នីមួយៗដើម្បីស្តាប់រឿងរ៉ាវរបស់ពួកគេតម្រូវការនិងឧបសគ្គ។ សម្រាប់អង្គការរបស់ជនជាតិដើមភាគតិច អាចអញ្ជើញពួកគេឱ្យចូលរួមព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗឬសកម្មភាពដែលពាក់ព័ន្ធនឹងពួកគេ។

79. អត្ថប្រយោជន៍នៃការផ្តល់កម្មសិទ្ធិដីធ្លីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច មិនអាចត្រូវបានចែករំលែកដោយស្មើភាពគ្នាក្នុងចំណោមសមាជិកសហគមន៍ទាំងអស់ឡើយ។ នេះមានន័យថាអាចមានការប្រកួតប្រជែងគ្នានៅក្នុងសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដើម្បីកាន់កាប់ដីបម្រុងដែលជាដីមួយ ក្នុងចំណោមដីប្រាំប្រភេទដែលជាកម្មសិទ្ធិរបស់ពួកគេ។ គ្រួសារទាំងនោះដែលមានកម្លាំងពលកម្មសកម្មអាចនឹងខិតខំប្រឹងប្រែងដើម្បីទទួលបានដីធំៗ ខណៈពេលដែលទុកដីទំហំតូចជាងមុនសម្រាប់អ្នកដែលមិនមានកម្លាំងពលកម្មគ្រប់គ្រាន់។ ដូច្នេះដើម្បីពង្រឹងសមធម៌ ពួកគេគួរតែពិភាក្សាគ្នាដោយផ្អែកលើទំនៀមទំលាប់ប្រពៃណីរបស់ពួកគេ ដើម្បីឯកភាពលើគោលការណ៍នៃសមធម៌ក្នុងការបែងចែកដីបម្រុងក្នុងចំណោមពួកគេ។

80. ការធ្វើផែនការការប្រើប្រាស់ដីធ្លី អាចបណ្តាលឱ្យមានការរឹតត្បិតលើការប្រើប្រាស់ជនជាតិដើមភាគតិចដីដែលមិនឆ្លុះបញ្ចាំងពីតថភាពជាក់ស្តែងនៃប្រព័ន្ធជីវភាពរស់នៅសព្វថ្ងៃ។ ដំណើរការរៀបចំផែនការដីធ្លីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដំណើរការរៀបចំផែនការភាគតិចដោយប្រើអន្តរការីជំនាញដើម្បីជួយជនជាតិដើមភាគតិចដើម្បីកំណត់បញ្ហា ឈានដល់ការព្រមព្រៀងនិងធានាទស្សនៈរបស់សំណុំផ្សេងៗគ្នានៃសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច (ស្ត្រី យុវជន មនុស្សចាស់ ជនក្រីក្រ/ងាយរងគ្រោះ) ត្រូវបានពិចារណាទាំងស្រុងក្នុងការធ្វើផែនការផ្តល់សិទ្ធិធ្វើកម្មសិទ្ធិដីធ្លីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច។ នេះត្រូវធ្វើតាមគោលការណ៍ការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ (FPIC) គោលការណ៍ដែលបង្កើតការសន្ទនាដោយត្រង់រវាងរាជរដ្ឋាភិបាលនិងសហគមន៍ជនជាតិភាគតិចដើម្បីធានាថាផ្នែកទាំងអស់ត្រូវបានពិគ្រោះនិងតម្រូវការរបស់ពួកគេ។

81. **ការការពារបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌៖** ខណៈការផ្តល់សិទ្ធិកាន់កាប់ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ពិចារណាលើដី ៥ ប្រភេទដែលជាកម្មសិទ្ធិរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចណាមួយដែលរួមបញ្ចូលទាំងទីតាំងសំខាន់ៗផ្នែកវប្បធម៌ (ព្រៃអារក្សអ្នកតា និងដីបញ្ចុះសព) ការអនុវត្តសម្បទានដីសង្គមកិច្ចនៅតំបន់ដែលនៅជិតសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចអាចជះឥទ្ធិពលអាក្រក់ដល់ទីតាំងទាំងនេះ។

DRAFT

បន្ថែមពីលើនេះ វាអាចមានការប៉ះពាល់ចំណេះដឹងស្ថាប័នជនជាតិដើមភាគតិច ឬអង្គការសង្គមប្រសិនបើសកម្មភាពផ្ដល់ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិ និងជីវភាពរស់នៅមិនត្រូវបានរៀបចំ និងអនុវត្តឲ្យបានត្រឹមត្រូវនិងផ្អែកលើជនជាតិដើមភាគតិចកាលៈទេសៈតម្រូវការនិងអាទិភាព។ ដូច្នេះ, គម្រោង នឹងធានាបាននូវការកំណត់អត្តសញ្ញាណនិងការអភិរក្សតំបន់សំខាន់វប្បធម៌; និងជួលអ្នកជំនាញអន្តរការីឱ្យចូលរួមក្នុងការសន្ទនាគ្នាជាមួយសហគមន៍ជនជាតិដើមអំពីផលប៉ះពាល់សក្ដានុពលនៃការអភិវឌ្ឍន៍ដោយអនុលោមតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃក្របខ័ណ្ឌការពារបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ (ESS៨)។

តារាង 7៖ សេចក្ដីសង្ខេបនៃវិធានការហានិភ័យនិងវិធានការកាត់បន្ថយ

ហានិភ័យ	វិធានការកាត់បន្ថយ
បង្កើនការធ្វើចំណាកស្រុកដែលមិនមែនជាជនជាតិដើមភាគតិចចូលទៅក្នុងតំបន់ជនជាតិដើមភាគតិចនិងទំនោររបស់ជនជាតិដើមភាគតិចដែលលក់ដីរបស់ពួកគេជាសាច់ប្រាក់ដើម្បីទិញឧបករណ៍ទំនើប	គម្រោង ត្រូវផ្ដល់ឱ្យពួកគេនូវព័ត៌មានគ្រប់គ្រាន់ហើយពន្យល់ពួកគេឱ្យប្រុងប្រយ័ត្ននឹងការបាត់បង់ដីធ្លីនិងការរស់នៅក្រោមសម្ពាធពីខាងក្រៅសម្រាប់ការលក់ដីធ្លី។
តំបន់ធ្លាប់មានសិទ្ធិប្រើប្រាស់អនុផលព្រៃឈើនិងការប្រើប្រាស់តាមទម្លាប់ផ្សេងៗទៀតប៉ុន្តែមិនមានបញ្ចូលនៅក្នុងការផ្ដល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដោយសារតំបន់ការពារឬព្រៃសហគមន៍។	ការវិភាគបន្ថែមទៀតអំពីក្របខ័ណ្ឌច្បាប់និងស្ថាប័នសម្រាប់សិទ្ធិកាន់កាប់ដីធ្លីនិងសហគមន៍ព្រៃឈើនិងការគ្រប់គ្រងតំបន់ការពារសហគមន៍រួមជាមួយការគាំទ្រសម្រាប់ការធ្វើផែនទីដែលមានការចូលរួមសម្រាប់ការផ្ដល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច និងទម្រង់ផ្សេងទៀតនៃការរៀបចំកាន់កាប់។ ធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវការទំនាក់ទំនងនិងការសម្របសម្រួលរវាងក្រសួងបរិស្ថាននិងក្រសួងកសិកម្មទាក់ទងនឹងការធ្វើផែនទីនៃតំបន់ការពារ និងការដាក់បញ្ចូលសក្ដានុពលក្នុងការផ្ដល់ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច តាមតំបន់ឬតំបន់ ប្រើប្រាស់និរន្តរភាពតំបន់ការពារទាំងអស់ និងតំបន់សហគមន៍។
ក្រសួងបរិស្ថានមិនបានរួមបញ្ចូលដី PA ណាមួយក្នុងការផ្ដល់ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលសហគមន៍ជនជាតិភាគតិចចង់ចុះឈ្មោះដីនោះដូចជាដីសមូហភាពដែលផ្ទុយពី CPA ដែលមានតួនាទីនិងសិទ្ធិទទួលបាននៅមានកម្រិត។ ជាលទ្ធផលសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចភាគច្រើនបានបដិសេធការចុះឈ្មោះ CPA ដោយសារភាពមិនស្របគ្នាជាមួយនឹងគោលបំណងអភិរក្ស។	រៀបចំយន្តការសម្របសម្រួលរបស់ក្រសួងពាក់ព័ន្ធដើម្បីពិភាក្សាអំពីសក្ដានុពលនៃការដាក់បញ្ចូលប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចទោះបីតំបន់ការពារ មិនត្រូវបានដាក់ជាតំបន់ពេញលេញក៏ដោយ។
សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច គឺនៅតំបន់ជនបទដែលការចូលទៅកាន់ទីផ្សារគឺពិបាកខ្លាំងណាស់។ សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចភាគច្រើនដែលទទួលបានសិទ្ធិកាន់កាប់ដីសមូហភាពបានជួបប្រទះការលំបាកជាច្រើនក្នុងដរូវវស្សាជាពិសេសសម្រាប់ការផ្សារ។	ការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដូចជាផ្លូវថ្នល់ដែលភ្ជាប់ភូមិទៅនឹងផ្លូវធំៗ គឺជាគន្លឹះក្នុងការតភ្ជាប់ទីផ្សារនៅសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលពួកគេនៅតែប្រឈមនឹងបញ្ហាបែបនេះ។

DRAFT

ការផាត់ចេញមនុស្សចាស់ពីការពិគ្រោះយោបល់ដោយសារពួកគេពិបាកយល់ភាសាខ្មែរ។ ការចូលរួមដោយផ្នែកពីស្ត្រីនិងយុវជនក្នុងការពិគ្រោះយោបល់ដោយសារការត្រួតត្រារបស់បុរសក្នុងពេលពិភាក្សានិងការផាត់ចេញអង្គការជនជាតិដើមដែលមានស្រាប់ចេញពីដំណើរការពិគ្រោះយោបល់។	ប្រើអ្នកបកប្រែក្នុងស្រុកដើម្បីជួយមនុស្សចាស់។ បែងចែកស្ត្រីយុវជននិងជនពិការទៅជាក្រុមផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ពួកគេដើម្បីផ្តល់ឱ្យពួកគេនូវកន្លែងដើម្បីបញ្ចេញគំនិតរបស់ពួកគេ។ ដូចគ្នានេះផងដែរសូមទាក់ទងពួកគេម្នាក់ៗដើម្បីស្តាប់រឿងរ៉ាវរបស់ពួកគេ។ អញ្ជើញអង្គការជនជាតិដើមភាគតិចចូលរួមព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗទាក់ទងនឹងពួកគេ។
សកម្មភាពសាងសង់ផ្លូវដែលអាចបង្កផលប៉ះពាល់ដល់បរិស្ថានផលប៉ះពាល់ដល់សុខភាពនិងគ្រោះថ្នាក់ផ្សេងៗលើជនជាតិដើមភាគតិច.	ដាក់ផ្លាកសញ្ញាសុវត្ថិភាពចរាចរណ៍ក្នុងពេលសាងសង់ និងជូនដំណឹងដល់ជនជាតិដើមភាគតិចជាមុនអំពីតម្រូវការការពារខ្លួនពីផលប៉ះពាល់ផ្សេងៗដូចជាការបំពុលនិងគ្រោះថ្នាក់ចរាចរណ៍សម្រាប់កុមារ។
អត្ថប្រយោជន៍នៃការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច មិនអាចត្រូវបានចែករំលែកស្មើភាពគ្នាក្នុងចំណោមសមាជិកសហគមន៍ទាក់ទងនឹងការកាន់កាប់ដីបម្រុងនោះទេព្រោះគ្រួសារខ្លះមានកម្លាំងពលកម្មសកម្មឬធំជាងការងារដទៃទៀតដើម្បីឆ្ការដី។	រួមបញ្ចូលវិធានសមស្របនៅក្នុងច្បាប់សហគមន៍ និងអនុវត្តវិធានផ្ទៃក្នុងទាំងនេះឬប្រសិនបើបទប្បញ្ញត្តិទាំងនោះមិនត្រូវបានរាប់បញ្ចូលអនុវត្តតាមទំនៀមទម្លាប់ដែលយល់ព្រមលើគោលការណ៍សមធម៌ក្នុងការបែងចែកដីបម្រុងក្នុងចំណោមសមាជិកសហគមន៍។
ការអនុវត្តសម្បទានដីសង្គមកិច្ច អាចមានផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានដល់ទីតាំងសំខាន់ៗខាងវប្បធម៌ (ព្រៃអារក្សអ្នកតា និងដីបញ្ចុះសព) ។ ដូចគ្នានេះផងដែរទាំងសម្បទានដីជំនួញ និងការផ្តល់ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចអាចធ្វើឱ្យខូចខាតដល់ចំណេះដឹងស្ថាប័ន ឬអង្គការជនជាតិដើមភាគតិចប្រសិនបើការផ្តល់ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិ និងសកម្មភាពចិញ្ចឹមជីវិតមិនត្រូវបានរៀបចំបង្កើតនិងអនុវត្តត្រឹមត្រូវ។	ជានាបាននូវការកំណត់អត្តសញ្ញាណនិងការអភិរក្សទីតាំងសំខាន់ៗខាងវប្បធម៌។ និងជួលអ្នកជំនាញអន្តរការីឱ្យចូលរួមក្នុងការសន្ទនាគ្នាជាមួយសហគមន៍ជនជាតិដើមអំពីផលប៉ះពាល់សក្តានុពលនៃការអភិវឌ្ឍន៍ដោយអនុលោមតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃក្របខ័ណ្ឌការពារបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌។
ការធ្វើផែនការការប្រើប្រាស់ដីធ្លីអាចបណ្តាលឱ្យមានការរឹតត្បិតលើការប្រើប្រាស់ជនជាតិដើមដីភាគតិចដែលមិនឆ្លុះបញ្ចាំងពីភាពពិតនៃប្រព័ន្ធជីវភាពរស់នៅសព្វថ្ងៃ។	កំណត់និងកាត់បន្ថយហានិភ័យនៃការទទួលបានដីដោយអ្នកអន្តរការីជំនាញដើម្បីជួយជនជាតិដើមភាគតិចដើម្បីកំណត់បញ្ហាឈានដល់ការព្រមព្រៀងនិងធានាថាទស្សនៈរបស់ពួកគេត្រូវបានពិចារណាពេញលេញក្នុងការធ្វើផែនការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច។
ករណីមានសក្តានុពលដែលការផ្តល់ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដីអាចត្រូវបានរំលោភដោយអ្នកខាងក្រៅឬនៅក្នុងប្រតិបត្តិការក្រៅផ្លូវការឬការដោះដូរដែលផ្ទុយនឹងច្បាប់ក៏ដូចជាប្រឆាំងនឹងគោលបំណងនៃការផ្តល់សន្តិសុខដីធ្លី និងការកែលំអជីវភាពរស់នៅរបស់ជនជាតិដើមភាគតិច។	ពង្រឹងសមត្ថភាពសមាជិក គណៈកម្មាធិការសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ក្នុងការស្វែងយល់អំពីវិធាននិងបទប្បញ្ញត្តិនិងសកម្មភាពច្បាប់ដែលអាចកើតមានចំពោះអ្នកដែលពាក់ព័ន្ធនឹងប្រតិបត្តិការតាមរយៈការបណ្តុះបណ្តាលនិងការបង្ហាញបទពិសោធន៍ស្រដៀងគ្នា។

DRAFT

12. ការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ

82. គោលនយោបាយធនាគារពិភពលោក ស្តីពី ជនជាតិដើមភាគតិច (បទដ្ឋានបរិស្ថាន និងសង្គមទី៧) ទាមទារឱ្យមានការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ ដែលនាំឱ្យមានការគាំទ្រជាសមូហភាពដល់ជនជាតិដើមភាគតិចដែលប៉ះពាល់ដោយសកម្មភាពគម្រោង។ គោលការណ៍ការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ ត្រូវបានអនុវត្តក្នុងករណីដែលគម្រោង យោងតាមបទដ្ឋានបរិស្ថាន និងសង្គមទី៧ (កថាខណ្ឌ២៤) នឹង (១) មានផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានលើដីធ្លីនិងធនធានធម្មជាតិដែលជាកម្មសិទ្ធិសមូហភាពឬស្ថិតក្រោមការប្រើប្រាស់ឬការកាន់កាប់តាមទម្លាប់ (២) ធ្វើឱ្យមានការតាំងទីលំនៅថ្មីរបស់ជនជាតិដើមភាគតិច ឬ (៣) មានឥទ្ធិពលគួរឱ្យកត់សម្គាល់លើបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌របស់ជនជាតិដើមភាគតិច។ ការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ ពង្រីកលើលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃការពិគ្រោះយោបល់ប្រកបដោយអត្ថន័យ (បទដ្ឋានបរិស្ថាន និងសង្គមទី៧ កថាខណ្ឌ២៣) ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការវិភាគរបស់ភាគីពាក់ព័ន្ធនិងការធ្វើផែនការចូលរួមការបង្ហាញព័ត៌មាន និងការពិគ្រោះយោបល់ប្រកបដោយអត្ថន័យក្នុងន័យសមស្របតាមវប្បធម៌ និងមានបរិយាបន្នយេនឌ័រ និងអន្តរជំនាន់។ ចាប់ពីករណីគម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣ គោលដៅគម្រោង គឺដើម្បីផ្តល់សិទ្ធិទទួលបានដីនិងសេវាកម្មបច្ចេកទេសប្រកបដោយនិរន្តរភាពដែលរួមមានហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនិងការចិញ្ចឹមជីវិតដល់សហគមន៍ផ្សេងៗគ្នារួមទាំងសហគមន៍ជនជាតិដើម សកម្មភាពគម្រោងរួមមានការកំណត់ព្រំប្រទល់សម្រាប់ ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច និងការអនុវត្តហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធអាចធ្វើឱ្យ ជនជាតិដើមភាគតិចប៉ះពាល់មួយឬច្រើនដូចរៀបរាប់នៅក្នុងបទដ្ឋានបរិស្ថាន និងសង្គមទី៧ កថាខណ្ឌ២៤[23]។ សម្រាប់ហេតុផលនេះ វាត្រូវបានចាត់ទុកថាសមរម្យដើម្បីអនុវត្តការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ សម្រាប់ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច។ លើសពីនេះ សកម្មភាពសម្បទានដីសង្គមកិច្ចដែលបានប៉ះពាល់ជនជាតិដើមភាគតិចស្របតាម កថាខណ្ឌ២៤ ទាមទារឱ្យមាន ការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ។

DRAFT

83. ស្រដៀងគ្នា សេចក្តីប្រកាសរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ស្តីពីសិទ្ធិជនជាតិដើមភាគតិចឆ្នាំ២០០៧ (UNDRIP) លើកឡើងរដ្ឋមានករណីយកិច្ចពិភាក្សាជាមួយជនជាតិដើមភាគតិច មុនពេលព្រមព្រៀងលើគម្រោងដែលជះឥទ្ធិពលអាក្រក់ដល់ទឹកដីនិងធនធានផ្សេងទៀត (UN General Assembly, ២០០៧) [24]។ ការអនុវត្ត ការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ នឹងត្រូវបានសម្រេចដូចខាងក្រោម៖

---

[23] FPIC តម្រូវឱ្យមាននៅគម្រោងផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដោយធនាគារមាន៖ (a) ផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានលើដី និងធនធានធម្មជាតិដែលជាកម្មសិទ្ធិសមូហភាព ឬក្រោមការប្រើប្រាស់ ឬការកាន់កាប់តាមទម្លាប់; (b) បង្កឱ្យមានការផ្លាស់ទីលំនៅរបស់ជនជាតិដើមភាគតិចពីដីធ្លី និងធនធានធម្មជាតិក្រោមកម្មសិទ្ធិសមូហភាព ឬស្ថិតក្រោមការប្រើប្រាស់ ឬការកាន់កាប់តាមទម្លាប់; ឬ (c) មានផលប៉ះពាល់គួរឱ្យកត់សម្គាល់លើបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌របស់ជនជាតិដើមភាគតិចដែលជាសញ្ញាណសម្រាប់អត្តសញ្ញាណនិង / ឬវប្បធម៌ពិធី ឬពាក់ព័ន្ធនឹងវិញ្ញាណនៃជនជាតិដើមភាគតិចដែលរងផលប៉ះពាល់។

[24] Free, prior and informed consent: how to rectify the devastating consequences of harmful mining for indigenous peoples' Angus MacInnes, Marcus Colchester & Andrew Whitmore (2017)

(a) អវត្តមាននៃការបង្ខិតបង្ខំការបំភិតបំភ័យឬឧបាយកល(**សេរី**)

(b) ការពិគ្រោះយោបល់ដំបូងជាមួយពេលវេលាគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ដំណើរការធ្វើសេចក្ដីសម្រេចចិត្តក្នុងមូលដ្ឋាន (**ជាមុន**)

(c) ការទទួលបានព័ត៌មានគ្រប់គ្រាន់និងសមស្របសម្រាប់ជម្រើសដែលបានពិចារណា ឧ.លើធម្មជាតិនៃសកម្មភាព - ទំហំ, ល្បឿន, ភាពអាចត្រឡប់វិញបាន វិសាលភាព សនិទានភាព រយៈពេល ទីតាំង - និងផលប៉ះពាល់ដែលទំនងជាមាន (**ផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ**) និង

(d) សិទ្ធិក្នុង**ការយល់ព្រម**ឬបដិសេធការយល់ព្រមដោយផ្អែកលើស្ថាប័នទំនៀមទម្លាប់ ភេទ និងអាយុ។

84. ជារួមការអនុវត្ត ការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវនឹងត្រូវបានធ្វើឡើងៈ

(a) វិសាលភាពនៃការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ នឹងត្រូវអនុវត្តចំពោះការរចនាសម្រាប់សកម្មភាពអនុគម្រោងជាក់លាក់ដែលរួមមានការផ្ដល់សិទ្ធិធ្វើកម្មសិទ្ធិដីធ្លីសមូហភាពរបស់ជនជាតិដើមភាគតិចរួមជាមួយហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនិងជីវភាពរស់នៅ។ ការរៀបចំ ការប្រតិបត្តិនិងចំពោះលទ្ធផលរំពឹងទុករបស់ពួកគេទាក់ទងនឹងហានិភ័យនិងផលប៉ះពាល់លើជនជាតិដើមភាគតិចដែលរងផលប៉ះពាល់។

(b) ការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ នឹងបង្កើតនិងពង្រីកដំណើរការការពិគ្រោះយោបល់ប្រកបដោយអត្ថន័យ ដូចរៀបរាប់ខាងលើ ហើយនឹងត្រូវបានបង្កើតឡើងតាមរយៈការចរចារដោយត្រង់រវាងឥណទាន (រាជរដ្ឋាភិបាល) និងជនជាតិដើមភាគតិច។

(c) ឥណវន្តនឹងចងក្រងឯកសារ (i) ដំណើរការដែលបានព្រមព្រៀងគ្នាទៅវិញទៅមកដើម្បីអនុវត្តការចរចាប្រកបដោយភាពស្មោះត្រង់ដូចដែលបានព្រមព្រៀងគ្នារវាងអ្នកខ្ចី (រដ្ឋាភិបាល) និងជនជាតិដើមភាគតិចរួមទាំងកិច្ចព្រមព្រៀងទាំងអស់ដែលបានឈានដល់ក៏ដូចជាទស្សនៈមិនចុះសម្រុងគ្នា។

(d) ការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវមិនតម្រូវឱ្យមានជាឯកច្ឆន្ទនិងអាចទទួលបានបើទោះបីជាបុគ្គលឬក្រុមនៅក្នុងឬក្នុងចំណោមសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលរងផលប៉ះពាល់ដោយការកំណត់ព្រំដែននៃតំបន់សម្រាប់ សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលរងផលប៉ះពាល់ តាមការកំណត់ព្រំដែនសម្រាប់ការផ្ដល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច និងការអនុវត្តហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ (ឬអ្នកជិតខាងជនជាតិដើមភាគតិចរបស់ពួកគេ, ប្រសិនបើមាន) ដែលមិនយល់ស្រប។ យ៉ាងណា ការសម្រេចការយល់ព្រមដោយសេរីជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ តម្រូវឱ្យមានឯកសារដោយប្រុងប្រយ័ត្នទាំងដំណើរការនិងលទ្ធផលនៃការចរចាដូច្នេះកំណត់ត្រាត្រូវបានបង្កើតឡើងនៃកិច្ចព្រមព្រៀងដែលបានឈានដល់និងទស្សនៈមិនចុះសម្រុងគ្នា។

85. ការជាប់ទាក់ទងដាក់ស្តែងនៃចំនុចដែលបានរៀបរាប់ខាងលើគឺការរៀបចំកិច្ចពិគ្រោះយោបល់និងការចរចារគួរតែត្រូវបានគិតពិចារណាដោយយកចិត្តទុកដាក់និងសមស្របទៅតាមបរិបទអនុគម្រោង។ នេះតម្រូវឱ្យមានការប្រើប្រាស់ភាសាជនជាតិភាគតិច នៅពេលចាំបាច់ការផ្តល់ពេលវេលាដឹកនាំគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីធានាថាសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលរងផលប៉ះពាល់ទាំងអស់ អាចចូលរួមក្នុងការពិគ្រោះយោបល់ និងត្រូវបានជូនដំណឹងយ៉ាងពេញលេញអំពីក្រុមរងនិង ការចូលរួមនិងការចូលរួមរបស់សំណុំសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដូចជាស្ត្រីយុវជនមនុស្សចាស់ជរានិងជនក្រីក្រនិងងាយរងគ្រោះ។ វិធីសាស្ត្រពិគ្រោះយោបល់អាចរួមមានៈ

- ប្រជុំសហគមន៍ទាំងសហគមន៍ទាំងមូលនិងជាមួយក្រុមតូចៗនិងការពិភាក្សាជាក្រុម និងការធ្វើផែនការដែលមានការចូលរួម។
- •ការចែកចាយព័ត៌មានបែបទ្រង់ទ្រាយទាំងទ្រង់ទ្រាយ (ឯកសារគម្រោង របាយការណ៍វាយតម្លៃ ។ល។) ទ្រង់ទ្រាយសាមញ្ញដូចជាផ្ទាំងរូបភាពនិងខិត្តប័ណ្ណ និងសម្ភារសំឡេងដោយប្រើភាសាក្នុងស្រុក។
- ការកំណត់អត្តសញ្ញាណអ្នកដែលទាក់ទងនៅក្នុងសហគមន៍ (ការបណ្តុះបណ្តាលខ្លះអាចសមស្របដើម្បីបង្កើនសមត្ថភាពរបស់ពួកគេក្នុងការចូលរួមប្រកបដោយអត្ថន័យនៅក្នុងដំណើរការពិគ្រោះយោបល់) និង
- ការចូលរួមរបស់សហគមន៍ដែលរងផលប៉ះពាល់សហគមន៍ជនជាតិភាគតិចជនជាតិដើមភាគតិច អង្គការជនជាតិដើមភាគតិច (IPO) ប្រសិនបើមាននិងអង្គការសង្គមស៊ីវិលក្នុងស្រុកផ្សេងទៀតដែលត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណដោយជនជាតិដើមភាគតិចដែលរងផលប៉ះពាល់។

86. ជនជាតិដើមភាគតិច ចាំបាច់ត្រូវមានព័ត៌មានពេញលេញអំពីវិសាលភាព និងផលប៉ះពាល់នៃសកម្មភាពអភិវឌ្ឍន៍អនុគម្រោងដែលបានស្នើឡើងដែលនឹងជះឥទ្ធិពលដល់ធនធាន ដីធ្លី សេដ្ឋកិច្ចនិងវប្បធម៌ និងសុខុមាលភាពរបស់ពួកគេ។ ដំណើរការការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវដូចបានរៀបរាប់ខាងលើអាចនាំឲ្យ មានសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចមួយភាគធំមិនឯកភាពលើជំរើសក្នុងមូលដ្ឋានដលទាក់ទងនឹងការកំណត់ព្រំដែនសម្រាប់ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច និងការគាំទ្រអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងមុខរបរចិញ្ចឹមជីវិតពាក់ព័ន្ធ។

13. ការអនុវត្តការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ ក្នុងគម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និង ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣

87. គម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣ កំពុងផ្តល់ការគាំទ្រសម្រាប់ទាំងការផ្តល់កម្មសិទ្ធសម្បទានដីសង្គមកិច្ច និងការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច រួមជាមួយជំនួយជាបន្តបន្ទាប់រួមមានហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនិងជីវភាពរស់នៅដល់សហគមន៍មួយចំនួន ហើយ

DRAFT

ដោយសារវាក៏កំពុងផ្តល់នូវការគាំទ្រហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនិងជីវភាពរស់នៅដល់សហគមន៍ដទៃទៀតដែលបានបញ្ចប់ដំណើរការផ្តល់ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិរួចហើយ, បរិបទសម្រាប់ការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវនៅក្នុងស្ថានការណ៍ដែលអាចប៉ះពាល់ដល់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចប្រែប្រួលគួរឱ្យកត់សម្គាល់, និងភាពខុសគ្នាទាំងនេះជះឥទ្ធិពលលើវិសាលភាពនៃអ្វីដែលអនុលោមតាមការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ នឹងមានក្នុងការអនុវត្តនេះ។ គម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣ នឹងមានបរិបទបួនសម្រាប់ការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ ដូចខាងក្រោម៖

តារាង ៨៖ បរិបទសម្រាប់ការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមក្នុង គម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣

សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច		សហគមន៍ខ្មែរ	
សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចចំនួន ១៥ ទទួលការគាំទ្រសម្រាប់ដំណើរការ ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដែលចាប់ផ្តើមនៅដំណាក់កាល៣.១ បន្តដោយការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនិងជីវភាព	សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ចំនួន ៣០ បានបញ្ចប់ដំណើរការការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ទទួលបានការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនិងការអភិវឌ្ឍជីវភាព	សហគមន៍ចំនួន ១២ ទទួលការគាំទ្រសម្រាប់ដំណើរការសម្បទានដីសង្គមកិច្ចទាំងមូល បន្តដោយការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនិងជីវភាព	សហគមន៍ចំនួន ១៤ បានបញ្ចប់ដំណើរការកផ្តល់កម្មសិទ្ធិសម្បទានដីសង្គមកិច្ច ក្រោមគម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី២ ទទួលបានការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនិង ជីវភាព
បរិបទការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ៖ • ការវាយតម្លៃត្រួតពិនិត្យភាពត្រឹមត្រូវនៃការពិគ្រោះយោបល់ និងលទ្ធផលនៃការចូលរួម អំឡុងពេលការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដំណាក់កាល១, ២ និង ២.៥; • បង្កើតការចូលរួម ការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ អំឡុងពេលដំណើរការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដំណាក់កាល៣,	បរិបទការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ៖ • ការវាយតម្លៃត្រួតពិនិត្យភាពត្រឹមត្រូវនៃការពិគ្រោះយោបល់ និងលទ្ធផលនៃការចូលរួម អំឡុងពេលការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច • បង្កើតការចូលរួមការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ ដើម្បីជានាសមធម៌ក្នុងការធ្វើផែនការទាក់ទងនឹងការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនិងជីវភាព។ • បង្កើតការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹម	បរិបទការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ៖ • ការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ តម្រូវឱ្យមានសម្បទានដីសង្គមកិច្ច (ការធ្វើផែនទី) និង/ឬ ការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនិងមុខរបរចិញ្ចឹមជីវិតជាបន្តបន្ទាប់ដែលនឹងមានផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចជិតខាង ក្នុងន័យលទ្ធកម្មដី ឬទាក់ទងនឹងបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌	បរិបទការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ៖ • ការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ តម្រូវឱ្យមានសម្បទានដីសង្គមកិច្ច (ការធ្វើផែនទី) និង/ឬ ការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងមុខរបរចិញ្ចឹមជីវិតជាបន្តបន្ទាប់ដែលនឹងមានផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានសហគមន៍ជនជាតិ

DRAFT

ទាក់ទងនឹងការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនិងជីវភាព។ • បង្កើត ការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ ប្រសិនបើប៉ះពាល់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចក្នុងន័យលទ្ធកម្មដី ឬទាក់ទងនឹងបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌	ត្រូវ ក្នុងន័យលទ្ធកម្មដី ឬ ទាក់ទងនឹងបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌		ដើមភាគតិចជិតខាង ក្នុងន័យលទ្ធកម្មដី ឬ ទាក់ទងនឹង បេតិកភណ្ឌវប្បធម៌

88. ការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ ដំណើរការដែលបានគូសបញ្ជាក់ខាងក្រោម ផ្តល់នូវជំហានជាមូលដ្ឋានទាក់ទងនឹង ការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ ដែលអនុគម្រោងគួរពិចារណាតាមរយៈការរៀបចំនិងវដ្តនៃការអនុវត្ត។[25] ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយដូចដែលបានចែងនៅក្នុងតារាងទី ៨ ខាងលើការគាំទ្រដែលផ្តល់ដោយគម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣ បង្កើតបរិបទ ៤ ផ្សេងគ្នានៅដែលការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ ហើយមានតែមួយក្នុងចំណោមទាំងនេះមានការរៀបចំនិងវដ្តនៃការអនុវត្តអនុគម្រោងទាំងមូល។

13.1 ការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ នៅក្នុងបរិបទនៃជំនួយដល់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច

89. ដូចដែលបានបង្ហាញខាងលើនៅក្នុងតារាងទី ៨ គម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣ នឹងជួយ សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ក្នុងបរិបទ២រួមមាន (i) សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ចំនួន ១៥ ដែលនឹងទទួលបានការគាំទ្រសម្រាប់ដំណើរការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចពួកគេចាប់ផ្តើមនៅដំណាក់កាល៣ និងបន្តដោយការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនិងជីវភាព និង (ii) ៣០ សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដែលបានបញ្ចប់រួចរាល់នូវការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច និងឥឡូវនេះនឹងទទួលបានការគាំទ្រទាក់ទងនឹងការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងជីវភាព។

90. សម្រាប់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចចំនួន១៥ដែលនឹងទទួលបានការគាំទ្រសម្រាប់ដំណើរការការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចរបស់ពួកគេ វិសាលភាពសម្រាប់ការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវដូចដែលបានពិពណ៌នាខាងលើនៅក្នុងផ្នែកទី ១០ នឹងចាប់ផ្តើមនៅដំណាក់កាលទី ២.៥ នៅពេលការគម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣

[25] FAO៖ *Free Prior and Informed Consent៖ An indigenous peoples' right and a good practice for local communities, Manual for Project Practitioners*, UN 2016

DRAFT

ចាប់ផ្តើម។ ទោះយ៉ាងណាការពិគ្រោះយោបល់តំណាងនិងការចរចាបានកើតឡើងក្នុងអំឡុងពេល ៣ ដំណាក់កាលមុននៃដំណើរការការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដែល សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដែលត្រូវបានជ្រើសរើសជា គណៈកម្មាធិការសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច និងព្រាងច្បាប់សហគមន៍ (Community By-Laws) ដើម្បីអនុវត្ត ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចនាពេលអនាគត, និងរៀបចំផែនទី និងដាក់ស្នើទៅក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់។ ព្រឹត្តិការណ៍ទាំងនេះនឹងជះឥទ្ធិពលយ៉ាងខ្លាំងទៅលើអ្វីដែលអាចកើតឡើងបន្ទាប់ពីការគាំទ្រ គម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣ ចាប់ផ្តើមនៅដំណាក់កាលទី ៣ និងបន្តទៅមុខទៀតតាមរយៈដំណើរការផ្តល់ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិនិងការរៀបចំផែនការហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនិងជំនួយជីវភាព។ បរិបទនេះសម្រាប់ការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ ត្រូវការៈ

(a) ការវាយតម្លៃនៃការពិគ្រោះយោបល់ក្នុងដំណាក់កាលទី ១ ទី ២ និងទី ២.៥ទាក់ទងនឹងភាពគ្រប់គ្រាន់របស់វាទាក់ទងទៅនឹងលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃបទដ្ឋានបរិស្ថាន និងសង្គមទី៧។ ការវាយតម្លៃភាពត្រឹមត្រូវនេះមិនគួរផ្តោតលើដំណើរការដោយខ្លួនវាផ្ទាល់ (ដែលប្រហែលជាត្រូវបានលាតត្រដាងក្នុងរយៈពេលជាច្រើនឆ្នាំហើយសម្រាប់ព័ត៌មានណាដែលមិនមាន) ប៉ុន្តែផ្អែកលើលទ្ធផលរបស់វា។ នោះគឺ (i) ថាតើសមាសភាពនៃ គណៈកម្មាធិការសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច មានបរិយាបន្ននិងតំណាងឱ្យសមាសភាពសង្គម និងយេនឌ័រ (ii) ថាតើច្បាប់សហគមន៍អាចទទួលបានផលប្រយោជន៍ពីបណ្តុំនៃសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច រួមទាំងស្ត្រីយុវជនមនុស្សចាស់និង សមាជិកសហគមន៍ក្រីក្រនិង (iii) ថាតើផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានត្រូវបានគេបញ្ចៀស និងផលប្រយោជន៍ចំពោះ សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច មាននិរន្តរភាព និងសមស្របតាមវប្បធម៌ ៥. ការគ្របដណ្តប់សមរម្យនៃតំបន់ដីធ្លីរបស់ពួកគេ។

(b) ក្នុងករណីដែលរកឃើញថា គណៈកម្មាធិការសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច មិនមានតំណាងគ្រប់គ្រាន់និងដាក់បញ្ចូលសំណុំរងផ្សេងៗគ្នានៃ សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច និង/ឬច្បាប់សហគមន៍មិនសមស្របនឹងផលប្រយោជន៍របស់សមាជិកខ្សោយនៃ សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច, ជំហានត្រូវធ្វើឡើងដោយគម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣ ដើម្បីសម្របសម្រួលដំណើរការផ្អែកលើគោលការណ៍ការយល់ព្រមដោយសេរីជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ (សូមមើលផ្នែក ១០ ខាងលើ) ដែលនឹងកែតម្រូវចំណុចខ្វះខាតទាំងនេះនៅពេលចាប់ផ្តើមការគាំទ្រគម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច នៅដំណាក់កាល៣។ ការវាយតម្លៃអំពីបញ្ហានេះគួរតែចូលរួម និងស្វែងរកយោបល់របស់សំណុំរងផ្សេងៗគ្នានៃ សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ចំពោះភេទ យេនឌ័រ អន្តរជំនាន់ និងការបែងចែកទ្រព្យសម្បត្តិ / អំណាច។

(c) ការរៀបចំផែនការ និងការអនុវត្តសកម្មភាពពិគ្រោះយោបល់ និងការចូលរួមដែលចាប់ផ្តើមពីដំណាក់កាលទី ៣ និងរហូតដល់ដំណាក់កាលទី ៣ ហើយការរៀបចំផែនការហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងសកម្មភាព

ជីវភាពគួរតែអនុវត្តតាមគោលការណ៍នៃការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ ដូចមានក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ៦។ ប្រសិនបើមានសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ជិតខាងដែលបានគ្រោងទុកការផ្តល់ជូននូវកម្មសិទ្ធិបណ្ណកម្មសិទ្ធិសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ពួកគេក៏ត្រូវតែចូលរួមនៅក្នុងការយល់ព្រមមួយ បញ្ចៀសឬកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមាន។ ផលប៉ះពាល់ទាំងនេះអាចពាក់ព័ន្ធនឹងលទ្ធកម្មដី ដែលមិនអាចបញ្ចៀសបានហើយនឹងត្រូវបន្ធូរបន្ថយតាមរយៈផែនការតាំងទីលំនៅថ្មី ឬពួកគេអាចជាប់ទាក់ទងនឹងផលប៉ះពាល់លើបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ដែលត្រូវគ្រប់គ្រងនិងជៀសវាងដោយអនុលោមតាមក្របខណ្ឌការពារបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ (CHPF)។

91. សម្រាប់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចចំនួន ៣០ ដែលបានបញ្ចប់ដំណើរការការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច របស់ពួកគេហើយនឹងទទួលបានការគាំទ្រពីការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងមុខរបរចិញ្ចឹមជីវិត មានករណីខុសគ្នាដែលទាមទារ ការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវដូចតទៅ៖

(a) នៅទីនេះផងដែរការវាយភាពត្រឹមត្រូវនៃលទ្ធផលនៃការពិគ្រោះយោបល់ និងការចូលរួមក្នុងអំឡុងពេលដំណើរការការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចគួរតែត្រូវបានអនុវត្តដោយផ្តោតលើសមាសភាពនៃគណៈកម្មាធិការសហគមន៍ទាក់ទងនឹងបរិយាបន្ន និងភាពជាតំណាងនិង (ii) ថាតើច្បាប់សហគមន៍អាចទទួលបានផលប្រយោជន៍ពីសំណុំរងផ្សេងៗនៃសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចឬទេ។

(b) ក្នុងករណីដែលរកឃើញថា គណៈកម្មាធិការសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច មិនមានតំណាងគ្រប់គ្រាន់ និងដាក់បញ្ចូលសំណុំរងផ្សេងៗគ្នានៃ សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច និង/ឬច្បាប់សហគមន៍មិនសមស្របនឹងផលប្រយោជន៍របស់សមាជិកខ្សោយនៃ សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច, ជំហានត្រូវធ្វើឡើងដោយគម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣ ដើម្បីសម្របសម្រួលដំណើរការផ្អែកលើគោលការណ៍ការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ (សូមមើលផ្នែក ១០ ខាងលើ) ដែលនឹងកែតម្រូវចំណុចខ្វះខាតទាំងនេះនៅពេលចាប់ផ្តើមការគាំទ្រគម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច នៅដំណាក់កាល៣។ ការវាយតម្លៃអំពីបញ្ហានេះគួរតែចូលរួមនិងស្វែងរកយោបល់របស់សំណុំរងផ្សេងៗគ្នានៃ សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ចំពោះភេទ យេនឌ័រ អន្តរជំនាន់ និងការបែងចែកទ្រព្យសម្បត្តិ/អំណាច។

(c) ការរៀបចំផែនការ និងការអនុវត្តសកម្មភាពពិគ្រោះយោបល់ និងការចូលរួមដែលចាប់ផ្តើមពីដំណាក់កាលទី ៣ និងរហូតដល់ដំណាក់កាលទី ៣ ហើយការរៀបចំផែនការហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងសកម្មភាពជីវភាពគួរតែអនុវត្តតាមគោលការណ៍នៃការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ

DRAFT

DRAFT

ដូចមានក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ៦។ ប្រសិនបើមានសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ជិតខាងដែលបានគ្រោងទុកការផ្តល់ជូននូវកម្មសិទ្ធិបណ្ណកម្មសិទ្ធិសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ពួកគេក៏ត្រូវតែចូលរួមនៅក្នុងការយល់ព្រមមួយ បញ្ចៀសឬកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមាន។ ផលប៉ះពាល់ទាំងនេះអាចពាក់ព័ន្ធនឹងលទ្ធកម្មដី ដែលមិនអាចបញ្ចៀសបានហើយនឹងត្រូវបន្ធូរបន្ថយតាមរយៈផែនការតាំងទីលំនៅថ្មី ឬពួកគេអាចជាប់ទាក់ទងនឹងផលប៉ះពាល់លើបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ដែលត្រូវគ្រប់គ្រងនិងចៀសវាងដោយអនុលោមតាមក្របខណ្ឌការពារបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ (CHPF)។

13.2 ការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ នៅក្នុងបរិបទនៃជំនួយដល់ឃុំជនជាតិខ្មែរ

92. **សម្រាប់សហគមន៍ចំនួន ១២ ដែលនឹងទទួលបានការគាំទ្រក្រោមគម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣ សម្រាប់ដំណើរសម្បទានដីសង្គមកិច្ចទាំងមូល** បន្តដោយការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងមុខរបរចិញ្ចឹមជីវិត ការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ នឹងត្រូវមានប្រសិនបើដំណើរការសម្បទានដីសង្គមកិច្ច (ការធ្វើផែនទីតំបន់សម្បទានដីសង្គមកិច្ច) និង/ឬ ការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងមុខរបរចិញ្ចឹមជីវិតជាបន្តបន្ទាប់នឹងមានផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានសម្រាប់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចជិតខាង។ប្រសិនបើផលប៉ះពាល់ទាំងនោះមិនអាចបញ្ចៀសបាន សមាជិកនៅក្នុងបរិបទនៃជំនួយដល់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលរងផលប៉ះពាល់ គួរតែត្រូវបានចូលរួមនៅក្នុងការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ ក្នុងបរិបទការធ្វើផែនការផែនការនៅក្នុងបរិបទនៃជំនួយដល់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដោយអនុលោមតាមក្របខណ្ឌគោលនយោបាយស្តីពីការតាំងទីលំនៅថ្មី។ ផលប៉ះពាល់ណាមួយលើបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌នឹងត្រូវគ្រប់គ្រង និងបញ្ចៀសដោយអនុលោមតាមក្របខណ្ឌបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌។

93. **សម្រាប់ឃុំចំនួន ១៤ ដែលបានបញ្ចប់ការផ្តល់កម្មសិទ្ធិសម្បទានដីសង្គមកិច្ចក្រោមគម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ២ (LASED II)** នឹងទទួលបានការគាំទ្រពីគម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣ សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័នធ និងមុខរបរចិញ្ចឹមជីវិត។ ការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ នឹងត្រូវមានប្រសិនបើដំណើរការសម្បទានដីសង្គមកិច្ច (ការធ្វើផែនទីតំបន់សម្បទានដីសង្គមកិច្ច) និង/ឬ ការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងមុខរបរចិញ្ចឹមជីវិតជាបន្តបន្ទាប់នឹងមានផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានសម្រាប់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចជិតខាង។ ប្រសិនបើផលប៉ះពាល់ទាំងនោះ មិនអាចបញ្ចៀសបាន សមាជិកនៅក្នុងបរិបទនៃជំនួយដល់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលរងផលប៉ះពាល់ គួរតែត្រូវបានចូលរួមនៅក្នុងការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ ក្នុងបរិបទការធ្វើផែនការផែនការនៅក្នុងបរិបទនៃជំនួយដល់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដោយអនុលោមតាមក្របខណ្ឌគោលនយោបាយស្តីពីការតាំងទីលំនៅថ្មី។ ផលប៉ះពាល់ណាមួយលើបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌នឹងត្រូវគ្រប់គ្រង និងបញ្ចៀសដោយអនុលោមតាមក្របខណ្ឌបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌។

14. ការពិនិត្យបឋម, ការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់សង្គម, and ផែនការជនជាតិដើមភាគតិច

94. ដំណើរការត្រួតពិនិត្យភាពត្រឹមត្រូវទាក់ទងនឹងសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ក្នុងគម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣ តំបន់អនុគម្រោងនឹងរួមបញ្ចូល (១) a ការពិនិត្យបឋម ទាក់ទងនឹងវត្តមានរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចក្នុងតំបន់អនុគម្រោងនីមួយៗ, (២) តាមដែលត្រូវការ, ការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់សង្គមកម្រិតអនុគម្រោងនៃលក្ខណៈ និងទំហំផលប៉ះពាល់លើសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច, and (៣) ការរៀបចំផែនការសម្រាប់ជនជាតិដើមភាគតិច (IPP) ដែលរួមបញ្ចូលការដំណើរការចូលរួមការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ ទាក់ទងនឹងការអនុវត្តរៀបចំអនុគម្រោង ក្នុងបរិបទគម្រោងមូលដ្ឋានជាក់លាក់នៃផលប៉ះពាល់ និងហានិភ័យដែលបានកំណត់។

14.1. ការពិនិត្យបឋម

95. ការពិនិត្យបឋម ទាក់ទងនឹងវត្តមានសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចនឹងត្រូវធ្វើឡើងនៅពេលចាប់ផ្តើមគម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣ ដែលមានការចូលរួមក្នុងតំបន់អនុគម្រោងរួមមានឃុំចូលរួមដំណើរការ ឬ សកម្មភាពអភិវឌ្ឍន៍ជាបន្តបន្ទាប់, និងក្នុងតំបន់ដែល សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ចូលរួមក្នុងដំណើរការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ឬ សកម្មភាពអភិវឌ្ឍន៍ជាបន្តបន្ទាប់។ គ្រប់បរិបទអនុគម្រោងទាំងអស់ ការពិនិត្យបឋមនឹងផ្តោតសំខាន់ក្នុងខាងក្រោម ៖

- (a) ឈ្មោះក្រុម ជនជាតិដើមភាគតិចក្នុងតំបន់
- (b) ចំនួនក្រុមជនជាតិដើមភាគតិចសរុបនៅក្នុងតំបន់នេះ
- (c) ភាគរយនៃជនជាតិដើមភាគតិចនៅតំបន់នោះ និង
- (d) ចំនួន និងភាគរយនៃគ្រួសារជនជាតិដើមភាគតិចដែលទំនងជារងផលប៉ះពាល់ទាំងអ្នកទទួលផល និងអ្នកមានផលលំបាកពីអនុគម្រោង។

96. ប្រសិនបើការពិនិត្យបឋម បង្ហាញថាជនជាតិដើមភាគតិច នឹងត្រូវប៉ះពាល់ដោយអនុគម្រោង, បញ្ជីការពិនិត្យបឋមជនជាតិដើមភាគតិច នឹងត្រូវរៀបចំ។ (ទម្រង់បញ្ជីសម្រាប់ការពិនិត្យបឋម នៃជនជាតិដើមភាគមានក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ៣)។ ប្រសិនបើលទ្ធផលនៃការពិនិត្យបឋម បង្ហាញ,មានគ្រួសារជនជាតិដើមភាគតិច នៅក្នុងតំបន់អនុគម្រោងដែលបានស្នើ ឬ, ការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់សង្គម (SIA) នឹងត្រូវបានធ្វើឡើងដើម្បីយល់ថាបញ្ហាដែលនឹងជះឥទ្ធិពលនិង/ឬមានការព្រួយបារម្ភចំពោះសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច នៅក្នុងតំបន់ ទាំងអ្នកទទួលផល និងអ្នកមានផលលំបាកពីអនុគម្រោង។

DRAFT

14.2. ការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់សង្គមកម្រិតអនុគម្រោង

97. ការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់សង្គម (SIA) ពាក់ព័ន្ធនឹងការស្ទង់មតិតាមទីវាលនឹងត្រូវបានធ្វើឡើងដោយអ្នកពិគ្រោះយោបល់ខាងក្រៅសម្រាប់អនុគម្រោងនីមួយៗ ដែលប៉ះពាល់ (វិជ្ជមាន ឬអវិជ្ជមាន) លើសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច។ ការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់សង្គម នឹងត្រូវបានធ្វើឡើងដោយពិគ្រោះយោបល់ជាមួយសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដោយអនុវត្តវិធីសាស្ត្របរិយាបន្នយេនឌ័រនិងអន្តរជំនាន់ និងកំណត់ជនជាតិដើមភាគតិចដែលរងផលប៉ះពាល់ដោយគម្រោង, ផលប៉ះពាល់សក្តានុពល, ធម្មជាតិនៃផលប៉ះពាល់ទាំងនេះហើយក្នុងករណីមានផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានដល់ភាពធ្ងន់ធ្ងររបស់ពួកគេទៅលើសំណុំរងផ្សេងៗគ្នានៃជនជាតិដើមភាគតិច។ ការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់សង្គមកម្រិតអនុគម្រោង នឹងនិយាយពីបញ្ហាដែលតម្រូវដោយ បទដ្ឋានបរិស្ថាន និងសង្គមទី៧ ឧបសម្ព័ន្ធ ក ដូចតទៅ៖

(a) ទិន្នន័យមូលដ្ឋានស្តីពីលក្ខណៈប្រជាសាស្ត្រសង្គមវប្បធម៌និងនយោបាយរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ឬសហគមន៍ដីនិងទឹកដីដែលពួកគេមានជាកម្មសិទ្ធិឬប្រើប្រាស់ជាប្រពៃណីឬកាន់កាប់តាមទម្លាប់ដែលពួកគេកាន់កាប់និងប្រើប្រាស់បច្ចុប្បន្ន និងធនធានធម្មជាតិដែលពួកគេពឹងផ្អែក។

(b) ការកំណត់អត្តសញ្ញាណនៃភាគីដែលមានផលប៉ះពាល់ដោយគម្រោង (ទាំងអ្នកទទួលផលនិងផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមាន) និងការបង្ហាញពីដំណើរការសមស្របខាងវប្បធម៌សម្រាប់ការចូលរួមនិងពិគ្រោះយោបល់ជាមួយជនជាតិដើមភាគតិចនៅដំណាក់កាលនីមួយៗនៃការរៀបចំនិងការអនុវត្តអនុគម្រោងដែលនឹងទទួលបានការយល់ព្រមដោយសេរីជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ ទាក់ទងនឹងអភិក្រមទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ការជៀសវាងផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានឬបើចៀសមិនរួចវិធានការកាត់បន្ថយឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់។

(c) ការវាយតម្លៃផ្អែកលើការពិគ្រោះយោបល់ប្រកបដោយអត្ថន័យ ដែលរៀបចំឡើងស្រាប់ ជនជាតិដើមភាគតិច និងរួមដោយ ការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវនៃសក្តានុពលនៃការកំណត់អត្តសញ្ញាណអវិជ្ជមាននិងវិជ្ជមាននៃផលប៉ះពាល់នៃគម្រោង។ ការប្តេជ្ញាចិត្តនៃផលប៉ះពាល់សក្តានុពលគឺការវិភាគអំពីភាពងាយរងគ្រោះនិងហានិភ័យចំពោះជនជាតិដើមភាគតិចដែលរងផលប៉ះពាល់ដោយសារកាលៈទេសៈខុសគ្នានិងទំនាក់ទំនងជិតស្និទ្ធនឹងដីនិងធនធានធម្មជាតិក៏ដូចជាកង្វះសក្តានុពលរបស់ពួកគេ។ ឱកាសទាក់ទងនឹងក្រុមសង្គមផ្សេងទៀតនៅក្នុងសហគមន៍និងតំបន់ដែលពួកគេរស់នៅ។ ការវាយតម្លៃគួរតែពិចារណាពីផលប៉ះពាល់យេនឌ័រខុសគ្នានៃសកម្មភាពនិងផលប៉ះពាល់លើក្រុមដែលងាយរងគ្រោះឬក្រុមងាយរងគ្រោះនៅក្នុងសហគមន៍ជនជាតិដើម។

(d) ការកំណត់អត្តសញ្ញាណនិងវាយតម្លៃវិធានការចាំបាច់ដើម្បីធានាថា (i) ជនជាតិដើមភាគតិច ទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍សមស្របតាមវប្បធម៌ក្រោមគម្រោង និងលទ្ធភាពទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ទាំងនេះគឺស្មើភាពនៅក្នុងសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចទទួលផល និង (ii) ផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានត្រូវបានជៀសវាងឬប្រសិនបើវិធានការបែបនេះមិនអាចធ្វើទៅបានវិធានការដើម្បីកាត់បន្ថយកាត់បន្ថយឬ

ទូទាត់សងសម្រាប់ផលប៉ះពាល់ទាំងនោះត្រូវបានកំណត់។ វិធានការដែលត្រូវអនុម័តដោយអនុគម្រោងទាក់ទងនឹងទាំង (i) និង (ii) គួរតែទៅដល់តាមយោបល់យោបល់តាមរយៈការពិគ្រោះយោបល់ប្រកបដោយអត្ថន័យ និងការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ។

98. ប្រភពព័ត៌មានសំខាន់សម្រាប់ការការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់សង្គម ជាបទសម្ភាសន៍ផ្ទាល់ជាមួយគ្រួសារជនជាតិជនជាតិដើមភាគតិចដែលរងផលប៉ះពាល់, ក្រៅពីការប្រជុំក្រុមដាច់ដោយឡែកជាមួយសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចរួមទាំងអ្នកដឹកនាំយុវជននិងបុរសនិងស្ត្រីនិងក្រុមដែលបាត់បង់ឱកាសផ្សេងទៀត។ ក្រៅពីបទសម្ភាសន៍នីមួយៗនឹងមានការពិភាក្សាជាក្រុមផ្តោតលើផលប៉ះពាល់វិជ្ជមាននិងអវិជ្ជមាននៃអនុគម្រោង និងអនុសាសន៍របស់ក្រុមជនជាតិដើមភាគតិចលើការរចនាសមាសភាគគម្រោង។

14.3. ផែនការសម្រាប់ជនជាតិដើមភាគតិច

99. យោងតាមបទដ្ឋានបរិស្ថាន និងសង្គមទី៧ផែនការសម្រាប់ជនជាតិដើមភាគតិច (IPP), ដែលត្រូវបានដាក់បញ្ចូលជាផ្នែកមួយនៃផែនការគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន និងសង្គម (ESMP) ត្រូវបានអភិវឌ្ឍក្នុងការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយជនជាតិដើមភាគតិច ឱ្យមានពេលវេលាជាក់លាក់សម្រាប់ការអនុវត្ត។ ប៉ុន្តែសម្រាប់សម្បទានដីសង្គមកិច្ចជាមួយសហគមន៍ប្រជាជនជនជាតិដើមភាគដែលរងការប៉ះពាល់, ផែនការសម្រាប់ជនជាតិដើមភាគតិចដាច់តែឯងត្រូវបានអភិវឌ្ឍក្នុងការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយសហគមន៍ប្រជាជនជនជាតិដើមភាគតិច បន្ទាប់ពីការធ្វើផែនការ និងការកំណត់ការប្រើប្រាស់ដីនៃអនុគម្រោងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងមុខរបរចិញ្ចឹមជីវិតត្រូវបានបញ្ចប់។ អនុគម្រោងផែនការសម្រាប់ជនជាតិដើមភាគតិច ត្រូវការរៀបចំឱ្យសមស្របទៅនឹងតម្រូវការ ហានិភ័យ និងផលប៉ះពាល់ជាក់លាក់នៃសហគមន៍ផ្សេងៗដូចបានពិភាក្សាខាងលើនៅក្នុងផ្នែក១១ និងដូចដែលបានកំណត់នៅក្នុង ការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់សង្គម ដូចបានរៀបរាប់នៅក្នុងផ្នែក ១២.២ ខាងលើ។ អនុគម្រោងផែនការសម្រាប់ជនជាតិដើមភាគតិច នឹងរួមមាន៖

(a) សង្ខេបនៃអនុគម្រោងការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់សង្គម រួមទាំងក្របខណ្ឌច្បាប់និងស្ថាប័ននិងទិន្នន័យមូលដ្ឋាន។
(b) សង្ខេបនៃលទ្ធផលការពិគ្រោះយោបល់ប្រកបដោយអត្ថន័យ ដែលត្រូវបានរៀបចំសម្រាប់ជនជាតិដើមភាគតិច, និងលទ្ធផលនៃដំណើរការការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ ដែលបានធ្វើឡើងជាមួយជនជាតិដើមភាគតិច អំឡុងពេលរៀបចំគម្រោង។
(c) ក្របខណ្ឌសម្រាប់ការពិគ្រោះយោបល់ប្រកបដោយអត្ថន័យ និង ការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ ត្រូវបានរៀបចំឱ្យបន្សីទៅនឹងជនជាតិដើមភាគតិចអំឡុងពេលអនុវត្តន៍គម្រោង។

DRAFT

(d) វិធានការសម្រាប់ធានាថាជនជាតិដើមភាគតិចទទួលបាននូវអត្ថប្រយោជន៍ខាងសង្គម និងសេដ្ឋកិច្ច ដែលសមស្របតាមវប្បធម៌ និងយេនឌ័រ ក៏ដូចជាជាជំហានសម្រាប់អនុវត្តន៍។ បើចាំបាច់ វាអាចអំពាវនាវឱ្យមានវិធានការដើម្បីបង្កើនសមត្ថភាពរបស់ភ្នាក់ងារអនុវត្តន៍គម្រោង។

(e) វិធានការដើម្បីបញ្ចៀស កាត់បន្ថយជាអប្បបរមា កាត់បន្ថយ ឬផ្តល់សំណងដល់ជនជាតិដើមភាគតិច ចំពោះផលប៉ះពាល់ជាសក្តានុពលដែលត្រូវបានកំណត់នៅក្នុងការវាយតម្លៃសង្គម និងជំហានសម្រាប់ការអនុវត្ត (វាទាញចេញពីលទ្ធកម្មដី ដោយអនុលោមតាមអនុគម្រោងគោលនយោបាយស្តីពីការតាំងទីលំនៅថ្មី)។

(f) ការប៉ាន់ប្រមាណថ្លៃដើម ផែនការហិរញ្ញវត្ថុ កាលវិភាគ និងតួនាទីនិងទំនួលខុស ត្រូវសម្រាប់ការអនុវត្តផែនការសម្រាប់ជនជាតិដើមភាគតិច។

(g) នីតិវិធីអាចទទួលយកបានសមស្របទៅនឹងគម្រោងដើម្បីដោះស្រាយបណ្តឹងតវ៉ារបស់ជនជាតិដើមភាគតិចដែលរងផលប៉ះពាល់ដោយការអនុវត្តគម្រោង ដូចបានរៀបរាប់នៅក្នុងផែនការជំរុញការចូលរួមរបស់ភាគីពាក់ព័ន្ធ។

(h) យន្តការ និងលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យសមស្របសម្រាប់គម្រោងពិនិត្យតាមដាន វាយតម្លៃ និងរាយការណ៍អំពីការអនុវត្តផែនការសម្រាប់ជនជាតិដើមភាគតិច រួមទាំងវិធីដើម្បីពិចារណាធាតុចូលពីជនជាតិភាគតិចដែលរងផលប៉ះពាល់គម្រោងនៅក្នុងយន្តការបែបនេះ។

15. ការរៀបចំផ្សព្វផ្សាយ ក្របខណ្ឌរៀបចំផែនការជនជាតិដើមភាគតិច និង ផែនការសម្រាប់ជនជាតិដើមភាគតិចតាមទីតាំង

100. ក្របខណ្ឌរៀបចំផែនការជនជាតិដើមភាគតិច និងអនុគម្រោងផែនការសម្រាប់ជនជាតិដើមភាគតិច ត្រូវបានផ្សព្វផ្សាយជាភាសាអង់គ្លេស និងជាភាសាខ្មែរនៅវេបសាយរបស់ភ្នាក់ងារប្រតិបត្តិ និងធនាគារពិភពលោក និងជាភាសាខ្មែរនៅការិយាល័យឃុំសង្កាត់ បន្ទាប់មានការអនុម័តដោយ **ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់** និងមិនជំទាស់ពីធនាគារពិភពលោក។

101. ព័ត៌មានទូទៅដែលផ្សព្វផ្សាយនៅក្នុងទីតាំងអនុគម្រោងរួមមាន៖ (i) សារបានគម្រោង និងទីតាំង (ផែនទីនៃតំបន់នៃការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ឬ សម្បទានដីសង្គមកិច្ច) (ii) គោលបំណងគម្រោង វិធីសាស្រ្ត និងអត្ថប្រយោជន៍សក្តានុពល (iii) ផែនការជនជាតិដើមភាគតិច ឬសេចក្តីសង្ខេបនៃព័ត៌មានដែលមានអំពីកិច្ចព្រមព្រៀងដែលបានធ្វើតាមរយៈដំណើរការការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ និង (iv) យន្តការដោះស្រាយបណ្តឹងតវ៉ា។ ប្រសិនបើ អនុគម្រោងមានលទ្ធកម្មដី ព័ត៌មានក៏នឹងមានផ្សាយទាក់ទងនឹង ឯកសារ (v) ទំហំនៃលទ្ធកម្មដី និងផលប៉ះពាល់ដែលអាចមាន (vi) ព័ត៌មានទូទៅស្តីពីគោលនយោបាយសំណងនិងលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យសិទ្ធិទទួលបាន (vii) វិធីសាស្រ្តសម្រាប់ការគណនាអត្រាសំណង

(តាមរយៈការសិក្សាតម្លៃជំនួស- RCS) និង (viii) អ្នកទំនាក់ទំនងនៅក្នុងក្រុមការងារគណៈកម្មាធិការតាំងទីលំនៅថ្មីអន្តរក្រសួង (IRC-WG) ។

102. កូនសៀវភៅព័ត៌មានគម្រោង (PIB) ចំនួន២ នឹងត្រូវបានរៀបចំ និងចែកចាយ។ កូនសៀវភៅព័ត៌មានគម្រោងទី១ នឹងផ្តល់នូវព័ត៌មានទូទៅអំពីគម្រោង អនុគម្រោង(ខាងលើ)។ ក្នុងករណី អនុគម្រោងរួមមាន លទ្ធកម្មដី នោះកូនសៀវភៅព័ត៌មានគម្រោងទី២ ដែលមានព័ត៌មានលម្អិត នឹងបង្ហាញព័ត៌មានជាក់លាក់ អំពី (i) សិទ្ធិ និងសំណង (ii) ការតាំងទីលំនៅថ្មី និងទីតាំងដែលមាន និង (iii) យន្តការដោះស្រាយបណ្តឹងតវ៉ា ។ កូនសៀវភៅព័ត៌មានគម្រោងដែលត្រូវបានធ្វើបច្ចុប្បន្ននឹងត្រូវបានចែករំលែកនិងផ្សព្វផ្សាយដល់សហគមន៍ដែលរងផលប៉ះពាល់មុនពេលចាប់ផ្តើមនៃការស្ទង់មតិវាស់វែងលម្អិត ។

103. ការផ្សព្វផ្សាយនិងចែកចាយឯកសារជាភាសាខ្មែរនឹងមិនគ្រប់គ្រាន់ទេនៅពេលដែល ជនជាតិដើមភាគតិចរួមមានមនុស្សដែលមិនចេះអក្សរ និងមនុស្សដែលភាសាទីមួយមិនមែនជាភាសាខ្មែរដូចជានៅក្នុងសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច។ គម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣ នឹងផ្តល់ការគាំទ្របន្ថែមដើម្បីធានាថាជនជាតិដើមភាគតិចអាចទទួលបានដំបូន្មាន និងការពន្យល់អំពីឯកសារដែលត្រូវបានផ្សព្វផ្សាយ ជាភាសារបស់ពួកគេ។ វិធានការបន្ថែមនឹងរួមមាន (១) ការរៀបចំនិងចែកចាយសម្ភារសោតទស្សន៍ជាភាសាមូលដ្ឋាន និង (២) ការប្រើប្រាស់ធនធានមនុស្សដែលនឹងសិក្សានិងស្វែងយល់ឱ្យបានហ្មត់ចត់នូវឯកសារដែលបានផ្សព្វផ្សាយ និងបង្ហាញនិងពន្យល់ខ្លឹមសារនៃឯកសារនៅក្នុងការប្រជុំភូមិ។ គម្រោងនេះនឹងបណ្តុះបណ្តាលអ្នកសម្របសម្រួលភាសាខ្មែរពីក្នុងសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដែលនឹងជួយដល់អ្នកដែលរងផលប៉ះពាល់គម្រោងដែលចង់ពិនិត្យមើលឯកសារបន្ថែម។ សមត្ថភាពក្នុងការគាំទ្រដល់ការងារទាំងនេះនឹងត្រូវបានកៀងគរពី អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលដែលមានសមត្ថភាពសមស្រប ឧទាហរណ៍អង្គការអភិរក្សភាសាជនជាតិដើមភាគតិច (CIPL) ដែលមានមូលដ្ឋាននៅខេត្តរតនគិរី ប៉ុន្តែក៏មានដំណើរការនៅខេត្តផ្សេងៗ ដែលជំនាញក្នុងផលិតកម្មផ្សព្វផ្សាយ៖ CIPL អាចចូលរួមក្នុងការផលិតក្នុងទម្រង់ជា CD ឬ VCD ក្នុងគ្រាមភាសារបស់ជនជាតិដើមភាគតិចដែលពាក់ព័ន្ធ និងផ្តល់ធនធានមនុស្សឯកទេសភាសា ឬពីមន្ទីរព័ត៌មានខេត្ត (PDI) ជាពិសេសមន្ទីរព័ត៌មានខេត្តរតនគិរី មានសមត្ថភាពផលិតសម្ភារសោតទស្សន៍និងចាក់ផ្សាយជាគ្រាមភាសាដែលពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងកម្មវិធីវិទ្យុធម្មតាដែលអាចផ្សាយដល់អ្នកស្តាប់ជាសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចកាន់តែប្រសើរ។

16. ការរៀបចំស្ថាប័ន

104. ក្រោមការតម្រង់ទិសរបស់ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ សមាសភាគនៃការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច សម្រាប់គម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣ នឹងដឹកនាំបច្ចេកទេសដោយអគ្គនាយកដ្ឋានសុរិយោដីនិងភូមិសាស្ត្រនៃក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ ដែលមានតួនាទីកៀងគរ និងដោះស្រាយរាល់ទិដ្ឋភាពបច្ចេកទេស និង

ច្បាប់ដែលតាមភាពចាំបាច់ទាក់ទងនឹងអន្តរាគមន៍ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច។ បន្ថែមពីលើនេះ នឹងមានក្រុមការងារគម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣ ដើម្បីគាំទ្រការងារការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច នៃគម្រោង និងត្រូវបានចាត់តាំងដោយអភិបាលខេត្តនីមួយៗ ក្រោមការណែនាំរបស់រដ្ឋមន្ត្រីនៃក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់។ គម្រោងនឹងជួលអ្នកពិគ្រោះយោបល់ថ្នាក់ជាតិ និងជំនួការបច្ចេកទេស ដូច្នេះវាមិនគួរមានបញ្ហាណាមួយទាក់ទងនឹងបុគ្គលិកនិងធនធានដែលត្រូវការ ដើម្បីអនុវត្តការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចនោះទេ។ បុគ្គលិកការពារសុវត្ថិភាព និងអ្នកជំនាញទំនាក់ទំនងដែលបានកំណត់នឹងត្រូវធានាថានីតិវិធីអនុវត្តគម្រោងត្រូវបានយល់ និងអនុវត្តដោយត្រឹមត្រូវ។ ក្រុមទំនាក់ទំនងគម្រោងនឹងធានាថាការចែករំលែកព័ត៌មាន និងការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានផ្ទៃក្នុង និងខាងក្រៅនឹងទៅដល់អ្នកទទួលផលនិងអ្នកពាក់ព័ន្ធដទៃទៀតតាមរយៈមធ្យោបាយទំនាក់ទំនងជាក់លាក់តាមក្រុមគោលដៅ។ ការកសាងសមត្ថភាពនិងជំនួយតាមរយៈអ្នកផ្តល់សេវាខាងក្រៅ (អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល អ្នកពិគ្រោះយោបល់) ត្រូវបានពិចារណា។

105. បទពិសោធន៍របស់ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ ទាក់ទងនឹងការចុះបញ្ជីកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពសម្រាប់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចចំនួន ៣០ ធ្វើឱ្យក្រុមនេះមានសមាសភាពមន្ត្រីចាប់ពីថ្នាក់ជាតិដល់ថ្នាក់ស្រុកដែលមានបំពាក់យ៉ាងពេញលេញដើម្បីគ្រប់គ្រងគម្រោងស្របតាមគោលបំណង និងវិធីសាស្ត្ររបស់ខ្លួន។ បច្ចុប្បន្នមានបុគ្គលិកប្រមាណ ១០ នៅថ្នាក់ជាតិ និង ៣០ នៅថ្នាក់ក្រោមជាតិជាមួយនឹងអ្នកពិគ្រោះយោបល់ និងជំនួយការដែលបានចូលរួមនៅក្នុងការអនុវត្តការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច អស់រយៈពេលជាច្រើនឆ្នាំ, និងបន្តដើរតួសំខាន់នៅក្នុងគម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣។ យ៉ាងណាមិញ បុគ្គលិកត្រូវយល់អំពីឧបករណ៍ក្របខណ្ឌបរិស្ថាន និងសង្គមដែលគម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣ នឹងណែនាំ (ឧ. ក្របខណ្ឌរៀបចំផែនការជនជាតិដើមភាគតិច, ក្របខណ្ឌគោលនយោបាយស្តីពីការតាំងទីលំនៅថ្មី ផែនការជំរុញការចូលរួមរបស់ភាគីពាក់ព័ន្ធ ក្របខណ្ឌគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន និងសង្គម) ហើយវាជាការសំខាន់ណាស់ដែលវគ្គបណ្តុះបណ្តាល និងការកសាងសមត្ថភាពនឹងត្រូវរៀបចំឡើងក្រោមគម្រោងនេះដើម្បីតម្រង់ទិសបុគ្គលិកលើឧបករណ៍ទាំងនេះ ដើម្បីឱ្យពួកគេអាចរៀនអំពីដំណើរការ និងជំហានផ្សេងៗជា ពិសេសលើហានិភ័យនិងយុទ្ធសាស្ត្រកាត់បន្ថយក៏ដូចជាលើការពិគ្រោះយោបល់ដែលមានអត្ថន័យ និងដំណើរការការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ។

106. ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ជាស្ថាប័នអនុវត្តន៍ទទួលបន្ទុកលើការអនុវត្តសកម្មភាពកសិកម្ម និងមុខរបរចិញ្ចឹមជីវិតដែលពាក់ព័ន្ធនឹងកសិកម្ម (សមាសភាគ ៣), និងនាយកដ្ឋានបច្ចេកទេសជាពិសេស អគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម (GDA) នៅថ្នាក់ជាតិ និងខេត្ត នឹងផ្តល់ការគាំទ្រផ្នែកកសិកម្មនិងសេវាកម្មពង្រីកទាំងមាតិកានិងការចែកចាយ ដែលមិនត្រឹមតែមានលក្ខណៈបច្ចេកទេសប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែថែមទាំងមានភាពសមស្របតាមសង្គមនិងវប្បធម៌ផងដែរ។ សេវាកម្មនេះនឹងមានធ្វើឡើងផ្អែកតាមការជំរុញនៃតម្រូវការ និងទីផ្សារហើយក៏នឹងពិចារណាលើតម្រូវការអាហារូបត្ថម្ភ និងផលប៉ះពាល់សម្រាប់ប្រជាជនដែលទទួលផលផងដែរ។ វិធីសាស្ត្រចែកចាយនឹងរួមបញ្ចូលប

បច្ចេកវិទ្យាគមនាគមន៍ព័ត៌មានវិទ្យា (ICT) សម្រាប់ការផ្សព្វផ្សាយនិងបណ្តុះបណ្តាលដែលត្រូវនឹងប្រធានបទនិងក្រុមគោលដៅ។ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ នឹងត្រូវបានផ្តល់ជូននូវធនធានហិរញ្ញវត្ថុដើម្បីចូលរួមជាមួយអ្នកពិគ្រោះយោបល់ដែលមានបទពិសោធន៍ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ឬអ្នកផ្តល់សេវាផ្សេងៗនៅក្នុងការអនុវត្ត។

17. យន្តការដោះស្រាយបណ្តឹងតវ៉ា

107. ឥណាវន្តនឹងត្រូវធានាថាយន្តការដោះស្រាយបណ្តឹងតវ៉ា ត្រូវបានបង្កើតឡើងសម្រាប់គម្រោង ដូចបានរៀបរាប់នៅក្នុង ផែនការជំរុញការចូលរួមរបស់អ្នកពាក់ព័ន្ធ (SEP) និងនៅក្នុងក្របខណ្ឌគោលនយោបាយស្តីពីការតាំងទីលំនៅថ្មី, ដែលសមស្របតាមវប្បធម៌ និងអាចចូលដំណើរការបានសម្រាប់ជនជាតិដើមភាគតិចដែលរងផលប៉ះពាល់។ នីតិវិធីក្នុងការដាក់ពាក្យបណ្តឹង និងស្វែងរកដំណោះ គួរតែមានលក្ខណៈសាមញ្ញនិងអាចយល់បានសម្រាប់ប្រជាជនដែលរងផលប៉ះពាល់ពីគម្រោង។ យន្តការនេះនឹងពិចារណាលើគោលការណ៍នៃការបើកចំហ តម្លាភាព យុត្តិធម៌ភាព លទ្ធភាពទទួលបាន ការឆ្លើយតប ប្រសិទ្ធភាព និងការសម្ងាត់។

108. វាជាការសំខាន់ដែលយន្តការដោះស្រាយបណ្តឹងតវ៉ា ត្រូវបានគេស្គាល់ដល់អ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ហើយព័ត៌មា នគឺស្ថិតនៅក្នុងទម្រង់ដែលអាចចូលប្រើប្រាស់បានដែលអាចត្រូវបានផ្សព្វផ្សាយនៅក្នុងឯកសារ តំបន់សម្បទានដីសង្គមកិច្ច និងការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច និងរួមបញ្ចូល (i) របៀបនៃការដាក់ស្នើបណ្តឹងតវ៉ា (សូម ឧបសម្ព័ន្ធ ៣) (ii) ដំណើរការសម្រាប់ការដោះស្រាយបណ្តឹងតវ៉ា (iii) ពេលវេលាដែលត្រូវបានអនុញ្ញាតសម្រាប់ដំណើរការពាក្យបណ្តឹងតវ៉ា (iv) សិទ្ធិអនាមិក និង (v) សិទ្ធិក្នុងការស្វែងរកដំណោះស្រាយតាមរយៈបណ្តាញផ្សេងទៀត។ ព័ត៌មានគួរតែបញ្ជាក់ឱ្យច្បាស់ថាភាគីពាក់ព័ន្ធនឹងមិនត្រូវបានស្នើសុំឱ្យបង់ប្រាក់ដើម្បីឱ្យមានការទទួលយកនូវបណ្តឹងតវ៉ារបស់ពួកគេឡើយ។ ព័ត៌មានលម្អិតបន្ថែមស្តីពីការរៀបចំស្ថាប័ននិងដំណើរការនៃការតវ៉ាគឺមាននៅក្នុងផែនការជំរុញការចូលរួមរបស់អ្នកពាក់ព័ន្ធ ផ្នែកទី ៦។

17.1 **សេវាកម្មដោះស្រាយបណ្តឹងតវ៉ារបស់ធនាគារពិភពលោក**

109. សហគមន៍ និងបុគ្គលដែលជឿជាក់ថាពួកគេរងឥទ្ធិពលអាក្រក់ពីគម្រោងគាំទ្រដោយធនាគារពិភពលោក (WB)- អាចដាក់ពាក្យបណ្តឹងទៅយន្តការដោះស្រាយបណ្តឹងតវ៉ា និងសេវាកម្មដោះស្រាយបណ្តឹងតវ៉ារបស់ធនាគារពិភពលោក (GRS) កម្រិតគម្រោងដែលមានស្រាប់។ សេវាកម្មដោះស្រាយបណ្តឹងតវ៉ា ធានាថាបណ្តឹងដែលបានទទួលត្រូវបានពិនិត្យឡើងវិញយ៉ាងឆាប់រហ័សដើម្បីដោះស្រាយក្តីកង្វល់ទាក់ទងនឹងគម្រោង។ សហគមន៍និងបុគ្គលដែលរងផលប៉ះពាល់ពីគម្រោងអាចដាក់ពាក្យបណ្តឹងរបស់ខ្លួនទៅគណៈត្រួតពិនិត្យឯករាជ្យរបស់ធនាគារពិភពលោក ដែលកំណត់ថាតើគ្រោះថ្នាក់បានកើតឡើង ឬអាចកើតឡើងដោយសារភាពមិនអនុលោមតាមគោលរបស់ធនាគារពិភពលោកទៅនឹងគោលនយោបាយ និងនីតិវិធី ។ពាក្យបណ្តឹងអាចត្រូវបានដាក់នៅពេលណាមួយបន្ទាប់ពី

ការព្រួយបារម្ភត្រូវបានដាក់ស្នើដោយផ្ទាល់ដល់ធនាគារពិភពលោក ហើយការគណៈគ្រប់គ្រងធនាគារត្រូវបានផ្តល់ឱកាសដើម្បីឆ្លើយតប។[26]

18. ការរៀបចំការពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃ

18.1. ការរៀបចំការពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃ(M&E)

110. ការពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃរបស់គម្រោងនឹងគ្របដណ្តប់នូវពីរកម្រិតៈ (ក) ទិន្នន័យស្តីពីស្ថានភាពអនុវត្តនិងធាតុចេញ រួមទាំងស្ថានភាពរូបវន្ត និងហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់គម្រោងរងនីមួយៗ និងរបាយការណ៍វឌ្ឍនភាពសរុបសម្រាប់គម្រោងទាំងមូល។ និង (ខ) សមិទ្ធិផលនៃលទ្ធផលយោងទៅតាមសូចនាករដែលបានបញ្ជាក់នៅក្នុងក្របខណ្ឌលទ្ធផលរបស់គម្រោង (សូមមើលឧបសម្ព័ន្ធ ៦ ជាមួយម៉ាទ្រីសរបាយការណ៍ធាតុចេញ និងលទ្ធផល)។ ទិដ្ឋភាពទីមួយផ្តោតលើការបញ្ចប់ផែនការនិងគោលដៅហើយចាំបាច់ត្រូវតាមដានដើម្បីពិនិត្យមើលថាតើសកម្មភាពដែលបានគ្រោងទុកត្រូវបានអនុវត្តតាមការគ្រោងទុកនិងក្នុងពេលវេលាដែលបានកំណត់ដែរឬទេ។ ទិដ្ឋភាពទី ២ គឺពិនិត្យមើលលទ្ធផលឬជោគជ័យរបស់គម្រោងនិងស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ច សង្គម និងស្ថានភាពរបស់អ្នកទទួលផលពីគម្រោង និងជួយវាយតម្លៃពីទំនាក់ទំនងដែលសមិទ្ធិផល ដែលអាចត្រូវបានសន្មតថាជាអន្តរាគមន៍របស់គម្រោងដែលនឹងត្រូវអនុវត្តដោយ ស្ថាប័នឯករាជ្យសម្រាប់គម្រោងពាក់កណ្តាលអាណត្តិ និងការបញ្ចប់គម្រោង។ សម្រាប់ទិដ្ឋភាពទី ២ នេះវាមានសារសំខាន់ណាស់ក្នុងការរៀបចំសូចនាករលទ្ធផល និងមានទិន្នន័យមូលដ្ឋានដែលចាំបាច់ត្រូវធ្វើនៅពេលចាប់ផ្តើមអនុវត្តគម្រោង។ ព័ត៌មានលម្អិតអំពីរបៀបនិងរយៈពេលដែលត្រូវធ្វើនឹងត្រូវបានបញ្ជាក់នៅក្នុងឯកសារសៀវភៅណែនាំស្តីពីការអនុវត្តគម្រោង។

111. ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ នឹងដាក់ស្នើរបាយការណ៍វឌ្ឍនភាពជាក់លាក់នៃអនុគម្រោងដោយសង្ខេបសម្រាប់រយៈពេលមួយត្រីមាស និងរបាយការណ៍វឌ្ឍនភាពរួមមួយ។ របាយការណ៍នេះនឹងត្រូវបានចែករំលែកជាមួយនឹងកម្រិតថ្នាក់ដឹកនាំនៃ អគ្គនាយកដ្ឋានលំនៅដ្ឋាននៃក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ និងអគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្មនៃក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ សម្រាប់ការពិនិត្យ។ បន្ទាប់មកកំណែចុងក្រោយដែលត្រូវចែករំលែកជាមួយធនាគារពិភពលោក និងប្រធានក្រុមការងារធនាគារពិភពលោក ក៏នឹងត្រូវធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពជាប្រចាំលើការអនុវត្តអនុគម្រោងនិងបញ្ហាដែលជួបប្រទះ។

112. បន្ថែមពីលើការរៀបចំការពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃគម្រោងដូចបានរៀបរាប់នៅក្នុងកថាខណ្ឌមុនគម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣ នឹងចូលរួមជាមួយអ្នកពិគ្រោះ

DRAFT

[26] សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែមពីរបៀបដាក់ស្នើបណ្តឹងតវ៉ាទៅកាន់សេវាកម្មដោះស្រាយបណ្តឹងតវ៉ារបស់ធនាគារពិភពលោក សូមចូលទៅកាន់ http៖//www.worldbank.org/en/គម្រោងs-operations/products-and-services/grievance-redress-service. សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែមពីរបៀបដាក់ស្នើបណ្តឹងតវ៉ាទៅកាន់គណៈត្រួតពិនិត្យរបស់ធនាគារពិភពលោក សូមចូលទៅកាន់ www.inspectionpanel.org។

យោបល់ខាងក្រៅដែលមិនមានតួនាទីអនុវត្តគំរោង ដែលនឹងធ្វើការត្រួតពិនិត្យឯករាជ្យជាប្រចាំលើការអនុវត្តក្របខណ្ឌរៀបចំផែនការជនជាតិដើមភាគតិច។ អ្នកពិគ្រោះយោបល់ពិនិត្យតាមដានក្របខណ្ឌរៀបចំផែនការជនជាតិដើមភាគតិច នឹងជាអ្នកជំនាញខាងបញ្ហាជនជាតិដើមភាគតិចហើយនឹងរាយការណ៍នៅចន្លោះពេលប្រាំមួយខែម្តងដល់ប្រធានគម្រោង ដោយមានរបាយការណ៍ត្រូវចម្លងទៅធនាគារពិភពលោក។ អ្នកពិគ្រោះយោបល់ពិនិត្យតាមដានក្របខណ្ឌរៀបចំផែនការជនជាតិដើមភាគតិចនឹងផ្តល់ធាតុចូលទៅអង្គភាពត្រួតពិនិត្យឯករាជ្យទូទៅរួមទាំងអង្គភាពសវនកម្មបរិស្ថាន និងសង្គមនៃគម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ៣ ដែលនឹងត្រូវធ្វើឡើងមុន ការត្រួតពិនិត្យពាក់កណ្តាលអាណត្តិ(សូមមើល ក្របខណ្ឌគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន និងសង្គម)។

18.2. ការរៀបចំស្ថាប័ននិងការប្រើប្រាស់ការពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃ

113. ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ក្នុងនាមជាភ្នាក់ងារប្រតិបត្តិ នឹងទទួលខុសត្រូវ សម្រាប់ការធ្វើផែនការ និងការសម្របសម្រួលសកម្មភាព ពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃរបស់គម្រោង ដោយមានការគាំទ្រ និងធាតុចូលពីភ្នាក់ងារអនុវត្តន៍ (ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ)។ ការពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃគម្រោងដែលបានស្នើឡើងនឹងជាការទទួលខុសត្រូវរបស់ក្រុមគ្រប់គ្រងគម្រោង ដែលមានទីតាំងនៅតាមក្រសួងរៀងៗខ្លួន។ ការរៀបចំនិងការត្រួតពិនិត្យការអនុវត្តផែនការការងារនិងថវិកាប្រចាំឆ្នាំរបស់គម្រោង (AWPB) នឹងត្រូវអនុវត្តដោយក្រុមការងារគម្រោងទៅតាមកម្រិតខុសគ្នានៃលទ្ធផលរំពឹងទុក។

114. តម្រូវការរបាយការណ៍សម្រាប់ការត្រួតពិនិត្យវឌ្ឍនភាពជាក់ស្តែង ការគ្រប់គ្រងលទ្ធកម្មផ្អែកលើកិច្ចសន្យា និងរបាយការណ៍គ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុនឹងត្រូវអនុវត្តដោយក្រុមការងារគ្រប់គ្រងគម្រោងនៃភ្នាក់ងារប្រតិបត្តិ ដោយមានធាតុចូលពីភ្នាក់ងារអនុវត្តន៍។ ការត្រួតពិនិត្យការអនុវត្តតាមខេត្តនីមួយៗប្រចាំត្រីមាសនឹងត្រូវធ្វើឡើងដើម្បីវាយតម្លៃវឌ្ឍនភាព និងលទ្ធផលហិរញ្ញវត្ថុដោយផ្អែកលើផែនការការងារនិងថវិកាប្រចាំឆ្នាំ (AWPB) និងដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហានិងឧបសគ្គក្នុងការអនុវត្តនិងការគ្រប់គ្រង។ របាយការណ៍ការពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃពាក់កណ្តាលឆ្នាំនឹងត្រូវបញ្ជូនទៅសមាគមអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិ តាមកាលបរិច្ឆេទដែលបានព្រមព្រៀងជាធម្មតានៅក្នុងពេលវេលាសម្រាប់បេសកកម្មគាំទ្រការអនុវត្ត។

115. ប្រព័ន្ធពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃរបស់គម្រោងនឹងត្រូវបានគាំទ្រដោយប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងព័ត៌មានតាមប្រព័ន្ធកុំព្យូទ័រ (MIS) ដែលត្រូវបានគាំទ្រដោយប្រព័ន្ធទិន្នន័យ សុហ្វវៀរគ្រប់គ្រងទិន្នន័យ និងមន្ត្រីពិនិត្យតាមដាននិងវាយតម្លៃថ្នាក់ជាតិនិងខេត្ត។ វិធីសាស្ត្រផ្អែកលើសហគមន៍នឹងត្រូវបានប្រើនៅគ្រប់ទីកន្លែងដែលអាចធ្វើទៅបានដើម្បីជួយពង្រឹងតម្លាភាពភាពជាម្ចាស់ភាពប្រសិទ្ធភាពនិងគណនេយ្យភាព។ ការពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃនឹងត្រូវបានប្រើដើម្បីជូនដំណឹងដល់ការគ្រប់គ្រងនៃការអនុវត្តគម្រោងការណែនាំអំពីការបែងចែកថវិកា ការរៀបចំផែនការនិងការសម្រេចចិត្ត។

19. និរន្តរភាព

116. ការបង្រួបបង្រួមការចម្លងការធ្វើមាត្រដ្ឋាននិងការផ្តោតអារម្មណ៍កាន់តែខ្លាំងលើជីវភាពកសិកម្មនឹងបើកផ្លូវឆ្ពោះទៅរកនិរន្តរភាពនៃជីវភាពរស់នៅរបស់សហគមន៍និងគ្រួសារនីមួយៗ។ ដោយពិចារណាលើកត្តានិងលក្ខខណ្ឌទាំងអស់នៅក្នុងទីតាំងគម្រោងនិងការផ្លាស់ប្តូរអាកប្បកិរិយាដែលត្រូវការដើម្បីសំរេចជាស្ថាពរគម្រោងរយៈពេលប្រាំមួយឆ្នាំដែលបានស្នើសុំនឹងជាពេលវេលាសមស្របដើម្បីសម្រេចបាននូវនិរន្តរភាពរបស់គម្រោង។ ខាងក្រោមនេះគឺជាវិធានការណ៍និរន្តរភាពសំខាន់ៗដែលគម្រោងនឹងអនុម័តៈគម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច (LASED) និងគម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ២ (LASED II)។ ការបង្រួបបង្រួម ការចម្លងការធ្វើមាត្រដ្ឋាន និងការផ្តោតអារម្មណ៍កាន់តែខ្លាំងលើជីវភាពកសិកម្មនឹងបើកផ្លូវឆ្ពោះទៅរកនិរន្តរភាពនៃជីវភាពរស់នៅរបស់សហគមន៍និងគ្រួសារនីមួយៗ។ ដោយពិចារណាលើកត្តានិងលក្ខខណ្ឌទាំងអស់នៅក្នុងទីតាំងគម្រោងនិងការផ្លាស់ប្តូរអាកប្បកិរិយាដែលត្រូវការដើម្បីសម្រេចជាស្ថាពរគម្រោងរយៈពេលប្រាំមួយឆ្នាំ ដែលបានស្នើសុំនឹងជាពេលវេលាសមស្របដើម្បីសម្រេចបាននូវនិរន្តរភាពរបស់គម្រោង។ ខាងក្រោមនេះគឺជាវិធានការណ៍និរន្តរភាពសំខាន់ៗដែលគម្រោងនឹងអនុម័តៈ

(a) ការផ្តល់កម្មសិទ្ធិដីធ្លី បទពិសោធន៍នៃការអនុវត្តការសាកល្បងគម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច (LASED) និងគម្រោងបែងចែកដីដើម្បីសង្គមកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដំណាក់កាលទី ២ (LASED II) បានបង្ហាញថា អ្នកទទួលដីទាំងអស់ទទួលបានបណ្ណកម្មសិទ្ធិរបស់ពួកគេនៅពេលពួកគេបំពេញលក្ខន្តិកៈពាក់ព័ន្ធរួមមានការរស់នៅលើដីរយៈពេល ៥ ឆ្នាំ។ ដោយសារតែមានចំពោះការឃ្លាំមើលយ៉ាងជិតស្និទ្ធនៃសកម្មភាពរបស់អ្នកទទួលដី ឯកសារត្រឹមត្រូវត្រូវបានទទួលដើម្បីបង្កើតសិទ្ធិទទួលបានអ្នកទទួលដីធ្លីនៅពេលពួកគេបំពេញតាមតម្រូវការ។ ការឃ្លាំមើលយ៉ាងជិតស្និទ្ធបែបនេះនឹងត្រូវបានរក្សាទុកក្នុងអំឡុងពេលអនុវត្តគម្រោង ដើម្បីធានាថាការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីធ្លីមានប្រសិទ្ធភាព។ ក្នុងតំបន់ផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចជាច្រើន នឹងបន្តទទួលសម្ពាធពីខាងក្រៅ និងការរំលោភបំពាន និងនឹងតម្រូវឱ្យមានការពង្រឹងការអនុវត្តដោយសហគមន៍មូលដ្ឋានក្នុងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាននិងកិច្ចសន្ទនាបន្តជាមួយក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និង ក្រសួងបរិស្ថានt ដើម្បីលើកឡើងពីផ្នែកនៃទំនួលខុសត្រូវដែលជាន់គ្នា។ លើសពីនេះទៅទៀត ការលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងក្នុងចំណោមអ្នកដឹកនាំជនជាតិដើមភាគតិចស្តីពីគោលនយោបាយពាក់ព័ន្ធនានានៅទីបំផុតនឹងត្រូវបានចែករំលែកដោយសហគមន៍ទាំងមូលរបស់ពួកគេ។

(b) ការទទួលបាន (និងតម្រូវការ) ហិរញ្ញវត្ថុ បង្កើនអាយុកាលគម្រោង។ រហូតមកដល់ពេលនេះលទ្ធភាពទទួលបានហិរញ្ញវត្ថុមិនមែនជាបញ្ហាធំទេពីព្រោះសកម្មភាពធ្វើកសិកម្មដោយអ្នកទទួលដីភាគច្រើនជាផលចំណេញទាបនៃទិន្នផល។ នៅពេលអ្នកទទួលដីចាប់ផ្តើមផ្លាស់ប្តូរពីអតីតកម្មករកសិកម្មទៅជាកសិករដែលបានបង្កើតឡើងយ៉ាងពេញលេញចូលរួមក្នុងប្រព័ន្ធដាំដំណាំចម្រុះតម្រូវការរបស់ពួកគេ

DRAFT

ក្នុងការផ្តល់ឥណទានដើម្បីផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដល់ការចំណាយលើកសិដ្ឋាន (ទាំងការវិនិយោគនិងប្រតិបត្តិការ) កាន់តែច្រើន។ ក្នុងពេលដំណាលគ្នាជាមួយនឹងបណ្ណកម្មសិទ្ធិដីធ្លីរបស់ពួកគេ (បន្ទាប់ពី ៥ ឆ្នាំ) សម្រាប់អ្នកដែលជាមុខសញ្ញាទទួលបានដីធ្លីសម្បទានដីសង្គមកិច្ច សមត្ថភាពរបស់ពួកគេក្នុងការផ្តល់ប្រាតិភោគសម្រាប់ប្រាក់កម្ចីមានភាពខ្លាំងក្លាជាងមុន ដូច្នេះលទ្ធភាពទទួលបានហិរញ្ញវត្ថុរបស់ពួកគេនឹងត្រូវបានជានាយ៉ាងទូលំទូលាយ។

(c) <u>ការផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យា (តាមរយៈការពង្រីក និងការគាំទ្រផ្តល់យោបល់).</u> ការរៀបចំ និងការអនុវត្តនូវយុទ្ធសាស្ត្រពង្រីកទូលំទូលាយ ដែលមិនត្រូវបានកំណត់ចំពោះមុខនៃការពង្រីកសេវាកម្មប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែការប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានវិទ្យាត្រូវបានគេរំពឹងថានឹងបង្កើតសេវាកម្មបច្ចេកទេសដែលមានប្រសិទ្ធិភាព និងចំណាយតិចដល់ក្រុមអ្នកទទួលដីផ្សេងៗគ្នា។

(d) <u>កិច្ចប្រតិបត្តិ និងថែទាំហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ (O&M).</u> នៅក្រោមគោលនយោបាយរបស់រដ្ឋាភិបាលក្នុងការផ្តោតអារម្មណ៍លើការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុនិងការគ្រប់គ្រងការបង្កើនគណនេយ្យភាពសម្រាប់ការផ្តល់សេវាសាធារណៈត្រូវបានប្រគល់ទៅឱ្យថ្នាក់ក្រោមជាតិរបស់រដ្ឋាភិបាល ហើយមូលនិធិត្រូវបានផ្តល់ជាទម្រង់នៃជំនួយឥតលក្ខខណ្ឌពីថវិការដ្ឋាភិបាលមជ្ឈការ។ នីតិវិធីត្រូវបានបង្កើតឡើងដែលអនុញ្ញាតឱ្យក្រុមប្រឹក្សាស្រុក និងក្រុង (DM) ចូលរួមជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ និងសង្គមស៊ីវិល និងដើម្បីលើកកម្ពស់ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចមូលដ្ឋាន។ ដូច្នេះក្របខណ្ឌគតិយុត្តអាចជួយទ្រទ្រង់ដល់ការថែរក្សាទ្រព្យសម្បត្តិហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនៅថ្នាក់មូលដ្ឋានប្រកបដោយនិរន្តភាព។

(e) <u>ការផ្សារភ្ជាប់ទៅនឹងទីផ្សារ.</u> ការអភិវឌ្ឍដែលរំពឹងទុករបស់អង្គការកសិករដែលគម្រោងនេះនឹងផ្តល់ការគាំទ្រខ្លាំងគឺជាកត្តាដែលអាចជួយបាន។ នេះអាចជួយកាត់បន្ថយថ្លៃដើមប្រតិបត្តិការពាណិជ្ជកម្មនិងជួយសម្រួលដល់ការទំនាក់ទំនងជាមួយពាណិជ្ជករក្នុងវិស័យឯកជននិងអ្នកនាំចេញទាំងនៅក្នុងទីផ្សារបញ្ចូលនិងទីផ្សារ។ ការចូលទៅក្នុងអង្គការដែលមានស្រាប់ដែលបានបង្កើតទំនាក់ទំនងទីផ្សាររឹងមាំគួរតែជាចំណុចចូលនៃការរៀនសូត្រនិងការផ្លាស់ប្តូររបស់ពួកគេ។

(f) <u>ការគ្រប់គ្រងទឹក.</u> គម្រោងបានផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់លើការរចនាបច្ចេកទេសនៃហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធធារាសាស្ត្រដើម្បីធានាថាវាត្រូវបានកម្រិតទំហំតាមខ្នាតត្រឹមត្រូវទៅនឹងតម្រូវការរបស់ប្រជាកសិករហើយប្រតិបត្តិការប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។ លើសពីនេះទៀតយុទ្ធសាស្ត្រពង្រីកដែលបានគ្រោងទុកនឹងផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាល និងជំនួយត្រឹមត្រូវដល់អ្នកផលិតប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រសម្រាប់ប្រតិបត្តិការនិងថែទាំគ្រោងការណ៍។ គួរតែមានមធ្យោបាយដែលធនធានក្នុងស្រុកអាចត្រូវបានកៀងគរដើម្បីធានាបាននូវការប្រើប្រាស់ទឹកប្រកបដោយនិរន្តរភាពសម្រាប់ការប្រើប្រាស់និងផលិតកម្ម។

DRAFT

ឧបសម្ព័ន្ធ១៖ ដំណើរការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច

ដំណាក់កាល ១	ដំណាក់កាល ២	ដំណាក់កាល ២.៥	ដំណាក់កាល ៣
ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ៖ ដំណើរការកំណត់អត្តសញ្ញាណសហគមន៍សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច	ក្រសួងមហាផ្ទៃ៖ ការចុះឈ្មោះជាផ្លូវការនៃសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចជា “នីតិបុគ្គល ”	សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច៖ការបើកដំណើរការការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ពាក្យសុំទៅក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់	ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់៖ ការវាស់ស្ទង់ ការបង្ហាញជាសាធារណៈ ការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ឡើងវិញ និង ការចេញផ្សាយ ឮការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចមួយទៅសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចមួយ
ជំហាន ១៖ ផ្សព្វផ្សាយការយល់ដឹងក្នុងចំណោមអាជ្ញាធរខេត្ត (មន្ទីរពាក់ព័ន្ធ) និង អាជ្ញាធរនៅថ្នាក់ស្រុក ឃុំនិងភូមិ និង សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ។	ជំហាន ១៖ សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដើម្បីពង្រាងច្បាប់សហគមន៍ក៏ដូចជាការបង្កើតគណៈកម្មាធិការតំណាងសហគមន៍	ជំហាន ១៖ ប្រមូលទិន្នន័យ និងបង្កើតផែនទីបឋមដោយកំណត់ព្រំដែននៃប្រភេទដីសហគមន៍ដែលមានការចូលរួមពីម្ចាស់ដីទាំងអស់	ជំហាន ១៖ ការវាស់វែង និងការប្រមូលទិន្នន័យព្រំដែននៃដីតាមប្រភេទនៃការប្រើប្រាស់ការកំណត់ព្រំដែននិងការកំណត់អត្តសញ្ញាណដីរបស់រដ្ឋ
ជំហាន ២៖ សហគមន៍ជនជាតិដើមបង្ហាញពីឆន្ទៈរបស់ពួកគេក្នុងការផ្តួចផ្តើមដំណើរការកំណត់អត្តសញ្ញាណរបស់ជនជាតិដើមភាគតិច	ជំហាន ២៖ ពិនិត្យមើលការប្តេជ្ញាចិត្ត និងគោលបំណង របស់សមាជិកសហគមន៍	ជំហាន ២៖ សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចបង្កើតវិធានផ្ទៃក្នុងរបស់ខ្លួនសម្របសម្រួលដោយអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល (ព្រាងដោយក្រសួងមហាផ្ទៃ)	ជំហាន ២៖ ការបង្ហាញជាសាធារណៈនូវឯកសារវាយតម្លៃដីធ្លី + បណ្តឹង
ជំហាន ៣៖ បង្កើនការយល់ដឹងអំពីដំណើរការក្នុងចំណោមសហគមន៍គោលដៅ	ជំហាន ៣៖ សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដើម្បីរៀបចំសមាជសហគមន៍ដើម្បីអនុម័តជាផ្លូវ	ជំហាន ៣៖ សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដាក់ពាក្យសុំប្លង់ដីសហគមន៍ទៅក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់	ជំហាន ៣៖ របាយការណ៍ស្តីពីលទ្ធផលនៃការបង្ហាញឯកសារវាយតម្លៃដីធ្លី

DRAFT

ដំណាក់កាល ១	ដំណាក់កាល ២	ដំណាក់កាល ២.៥	ដំណាក់កាល ៣
ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ៖ ដំណើរការកំណត់អត្តសញ្ញាណសហគមន៍សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច	ក្រសួងមហាផ្ទៃ៖ ការចុះឈ្មោះជាផ្លូវការនៃសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចជា “នីតិបុគ្គល ”	សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច៖ការបើកដំណើរការការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ពាក្យសុំទៅក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់	ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់៖ ការវាស់ស្ទង់ ការបង្ហាញជាសាធារណៈ ការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ឡើងវិញ និងការចេញផ្សាយ ឮការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចមួយទៅសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចមួយ
	ការនូវ “ ច្បាប់សហគមន៍” និង “ គណៈកម្មាធិការសហគមន៍”		
ជំហាន ៤៖ សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដើម្បីជ្រើសរើសតំណាងសហគមន៍សហគមន៍និងកំណត់ខ្លួនឯងថាជាជនជាតិដើម។	ជំហាន ៤៖ សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដើម្បីដាក់ពាក្យស្នើសុំចុះបញ្ជីអង្គភាពស្របច្បាប់ទៅក្រសួងមហាផ្ទៃ		ជំហានទី ៤: ការប្រជុំជាមួយសមាគមន៍សម្បទានដីសង្គមកិច្ចដើម្បីសម្រេចលើបាយការណ៍ស្តីពីលទ្ធផលនៃការបង្ហាញជាសាធារណៈនៃការវាយតម្លៃដីធ្លីនិងស្នើសុំឲ្យ ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ ចេញប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីធ្លីជូន សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច.
ជំហាន ៥៖ ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទចេញវិញ្ញាបនប័ត្របញ្ជាក់អត្តសញ្ញាណដល់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច	*ជំហាន ៥៖ ក្រសួងមហាផ្ទៃដើម្បីចុះបញ្ជីជនជាតិដើមភាគតិចជា “នីតិបុគ្គល”*		ជំហាន ៥៖ ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ ចេញលិខិតមួយច្បាប់ទៅក្រសួងបរិស្ថាន និងក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខា

ដំណាក់កាល ១	ដំណាក់កាល ២	ដំណាក់កាល ២.៥	ដំណាក់កាល ៣
ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ៖ ដំណើរការកំណត់អត្តសញ្ញាណសហគមន៍សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច	ក្រសួងមហាផ្ទៃ៖ ការចុះឈ្មោះជាផ្លូវការនៃសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចជា "នីតិបុគ្គល"	សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច៖ការបើកដំណើរការការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ពាក្យសុំទៅក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់	ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់៖ ការវាស់ស្ទង់ ការបង្ហាញជាសាធារណៈ ការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ឡើងវិញ និងការចេញផ្សាយ ឮការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចមួយទៅសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចមួយ
			ប្រមាញ់ និងនេសាទ ស្នើសុំការត្រួតពិនិត្យនិងការយល់ព្រមពីដីដែលពាក់ព័ន្ធ
			ជំហាន ៦៖ ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ ចេញលិខិតមួយច្បាប់ទៅគណៈរដ្ឋមន្ត្រី ដើម្បីស្នើសុំចុះបញ្ជីដីធ្លីឡើងវិញជាដីសមូហភាពស្របតាមសេចក្តីសម្រេចរបស់ក្រសួងបរិស្ថាន និងក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ. សមូហភាពស្របតាមសេចក្តីសម្រេចរបស់ក្រសួងបរិស្ថាន និងក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ.
			ជំហាន ៧៖ ចេញប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាព

DRAFT

ដំណាក់កាល ១	ដំណាក់កាល ២	ដំណាក់កាល ២.៥	ដំណាក់កាល ៣
ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ៖ ដំណើរការកំណត់អត្តសញ្ញាណសហគមន៍សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច	ក្រសួងមហាផ្ទៃ៖ ការចុះឈ្មោះជាផ្លូវការនៃសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចជា “នីតិបុគ្គល ”	សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច៖ការបើកដំណើរការការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ពាក្យសុំទៅក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់	ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់៖ ការវាស់ស្ទង់ ការបង្ហាញជាសាធារណៈ ការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ឡើងវិញ និងការចេញផ្សាយ ឮការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចមួយទៅសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចមួយ
			ដល់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច។

ឧបសម្ព័ន្ធ២៖ ទម្រង់របាយការណ៍វឌ្ឍនភាព

រយៈពេលរាយការណ៍៖

រាយការណ៍ដោយ៖

ឈ្មោះគម្រោង៖

គោលបំណងអភិវឌ្ឍន៍ (គោលដៅ)៖
ទិន្នផល / លទ្ធផល / សូចនាករផលប៉ះពាល់៖

ការពិពណ៌នាសង្ខេបនៃកម្មវិធី / សកម្មភាពនិងសូចនាករគម្រោង ក្នុងអំឡុងពេលប្រតិបត្តិការ៖
ការពិពណ៌នាសង្ខេបនៃក្រុមគោលដៅរបស់អ្នកនិងតំបន់ភូមិសាស្ត្រដែលបានឈានដល់ក្នុងអំឡុងពេលប្រតិបត្តិការ៖

សូមពិពណ៌នាអំពីកម្មវិធី / គម្រោង / (លទ្ធផល) របស់អ្នក (ផលប៉ះពាល់ លទ្ធផល រួមទាំងទិន្នផល)៖

ភាពពាក់ព័ន្ធ - ការវិភាគ៖តើយើងចូលរួមក្នុងការផ្លាស់ប្តូរជីវិតមនុស្សក្រុមគោលដៅទេ?)

បណ្តាញនិងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ៖ (សូមរៀបរាប់អំពីលទ្ធផលឬសកម្មភាពបណ្តាញសំខាន់បំផុតរបស់អ្នក (ជាតិនិងអន្តរជាតិ) ដែលអ្នកបានចូលរួម)

ការគ្រប់គ្រងហានិភ័យនិងបញ្ហាប្រឈម៖ (ហានិភ័យនិងបញ្ហាផ្ទៃក្នុងរបស់អង្គភាពរបស់អ្នកនិងហានិភ័យនិងបញ្ហាប្រឈមខាងក្រៅក្នុងបរិបទដែលប៉ះពាល់ដល់កម្មវិធី / គម្រោង)

មេរៀនដែលបានរៀននិងអនុសាសន៍ពីការអនុវត្តកម្មវិធី / គម្រោង ៖

សកម្មភាពនិងស្ថានភាពរូបថត

	សកម្មភាពអន្តរាគមន៍	សកម្មភាពអនុវត្ត	ស្ថានភាព

លទ្ធផល និងទិន្នផល		**ខែកក្កដា**	**ខែសីហា**	**ខែកញ្ញា**	(ហេតុផលប្រសិនបើមិនមាន)

សំគាល់៖ ស្ថានភាព៖ (√) = បានអនុវត្ត, (x) = មិនទាន់បានអនុវត្ត

DRAFT

ក. សេចក្តីផ្តើម

គម្រោង / អនុគម្រោង / សមាសធាតុនីមួយៗចាំបាច់ត្រូវត្រួតពិនិត្យផលប៉ះពាល់របស់ជនជាតិដើមភាគតិចដែលនឹងកើតឡើងឬបានកើតឡើងរួចហើយ។ ការត្រួតពិនិត្យនេះកំណត់នូវសកម្មភាពចាំបាច់ដែលត្រូវអនុវត្តដោយក្រុមគំរោង។

ខ. ព័ត៌មានស្តីពីគម្រោង / អនុគម្រោង / សមាសភាគ៖

ក. ឈ្មោះស្រុក / រដ្ឋបាល៖ ______________________________

ខ. ទីតាំង (គីឡូម៉ែត្រ)៖ ____

គ. កាលបរិច្ឆេទការងារស៊ីវិល (បានស្នើសុំ)៖ ______________________________

ឃ. ការពិពណ៌នាបច្ចេកទេស៖ ______

គ. សំណួរត្រួតពិនិត្យសម្រាប់ផលប៉ះពាល់របស់ជនជាតិដើមភាគតិច

ការព្រួយបារម្ភសំខាន់ៗ	មាន	មិនមាន	មិនដឹង	សម្គាល់
ក. ការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនជាតិដើមភាគតិច				
១. តើមានក្រុមសង្គមវប្បធម៌មានវត្តមានឬប្រើប្រាស់តំបន់គំរោងដែលអាចត្រូវបានគេចាត់ទុកថាជា “កុលសម្ព័ន្ធ” (កុលសម្ព័ន្ធភ្នំ កុលសម្ព័ន្ធដែលបានគ្រោងទុក ជនជាតិកុលសម្ព័ន) “ជនជាតិភាគតិច” (ជនជាតិភាគតិច ឬ ជនជាតិភាគតិចជាតិ) ឬ "សហគមន៍ជនជាតិដើម"?				
៤. តើក្រុមទាំងនេះរក្សាការភ្ជាប់ជាសមូហភាពទៅនឹងជម្រកឬដែនដីដូនតានិង / ឬធនធានធម្មជាតិនៅក្នុងជម្រកនិងទឹកដីទាំងនេះដែរឬទេ?				
៥. តើក្រុមទាំងនេះរក្សាស្ថាប័នវប្បធម៌ សេដ្ឋកិច្ច សង្គមនិងនយោបាយខុសគ្នាពីសង្គមនិងវប្បធម៌លេចធ្លោទេ?				
៦. តើក្រុមបែបនេះនិយាយភាសាឬគ្រាមភាសាខុសគ្នាទេ?				

DRAFT

៧. តើក្រុមបែបនេះត្រូវបានគេចាត់ទុកថាជាប្រវត្តិសាស្ត្រ សង្គមនិងសេដ្ឋកិច្ចដែលត្រូវបានគេមើលឃើញថាត្រូវបានបោះបង់ចោលត្រូវបានដកចេញនិង/ឬរើសអើង?				
៨. តើក្រុមទាំងនោះត្រូវបានតំណាងជា “ជនជាតិដើមភាគតិច” “ជនជាតិភាគតិច” ឬ “ក្រុមកុលសម្ព័ន្ធ” នៅក្នុងស្ថាប័នដែលធ្វើការសម្រេចចិត្តជាផ្លូវការនៅថ្នាក់ជាតិឬថ្នាក់មូលដ្ឋានដែរឬទេ?				
ខ. ការកំណត់ផលប៉ះពាល់ដែលអាចកើតឡើង				
៩. តើគម្រោងនឹងទទួលបានផលចំណេញដោយផ្ទាល់ឬដោយប្រយោលឬជាគោលដៅដល់ជនជាតិដើមភាគតិចទេ?				
១០. តើគម្រោងនឹងមានផលប៉ះពាល់ដោយផ្ទាល់ឬដោយប្រយោលដល់ការប្រតិបត្តិសង្គមនិងជំនឿប្រពៃណីរបស់ជនជាតិដើមភាគតិច (ឧទាហរណ៍ការចិញ្ចឹម សុខភាព ការអប់រំ សិល្បៈ និងអភិបាលកិច្ច)?				
១១. តើគម្រោងនេះនឹងមានផលប៉ះពាល់ដល់ប្រព័ន្ធជីវភាពរស់នៅរបស់ជនជាតិដើមភាគតិច (ឧ។ ប្រព័ន្ធផលិតកម្មចំណីអាហារ ការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ សិប្បកម្មនិងពាណិជ្ជកម្ម និងស្ថានភាពការងារ) ដែរឬទេ?				
១២. តើគម្រោងនេះនឹងស្ថិតនៅក្នុងតំបន់ (ដីឬទឹកដី) កាន់កាប់ មានម្ចាស់ ឬប្រើប្រាស់ដោយជនជាតិដើមភាគតិចនិង/ឬអះអាងថាជាដែនដូនតាដែរឬទេ?				
គ. ការកំណត់អត្តសញ្ញាណនៃតម្រូវការពិសេស ៖ តើសកម្មភាពគម្រោងនឹងរួមបញ្ចូលៈ				
១៣. ការអភិវឌ្ឍពាណិជ្ជកម្មធនធានវប្បធម៌និងចំណេះដឹងរបស់ជនជាតិដើមភាគតិច?				
១៤. ការភៀសខ្លួនចេញពីដីតាមទំនៀមទម្លាប់ឬដីទំនៀមទម្លាប់?				

DRAFT

១៥. ការអភិវឌ្ឍពាណិជ្ជកម្មធនធានធម្មជាតិ (ដូចជារ៉ែ, អ៊ីដ្រូកាបូន, ព្រៃឈើ, ទឹក, ការបរបាញ់ឬកន្លែងនេសាទ) នៅក្នុងដែនដីដែលកំពុងប្រើប្រាស់ដែលអាចប៉ះពាល់ដល់ជីវភាពរស់នៅឬការប្រើប្រាស់វប្បធម៌ ពិធី និងវិញ្ញាណដែលកំណត់អត្តសញ្ញាណនិងសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច?				
១៦. បង្កើតការទទួលស្គាល់ស្របច្បាប់នៃសិទ្ធិលើដីធ្លីនិងទឹកដីដែលត្រូវបានកាន់កាប់ ឬប្រើប្រាស់តាមទំលាប់ កាន់កាប់ឬទាមទារដោយជនជាតិដើមភាគតិច?				
១៧. ការទទួលបានដីដែលជាប្រពៃណីជាកម្មសិទ្ធិឬប្រើតាមទំលាប់ កាន់កាប់ ឬទាមទារ ដោយជនជាតិដើមភាគតិច?				

DRAFT

ឃ. ការរំពឹងទុកពីផលប៉ះពាល់គម្រោងរំពឹងទុកទៅលើជនជាតិដើមភាគតិច

សមាសភាគគម្រោង / សកម្មភាព / ទិន្នផល	ឥទ្ធិពលវិជ្ជមានរំពឹងទុក	ឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានរំពឹងទុក

ង. ផលប៉ះពាល់របស់ជនជាតិដើមភាគតិច

បន្ទាប់ពីពិនិត្យមើលចម្លើយខាងលើក្រុមការពារបញ្ជាក់ថាអនុផ្នែក / ផ្នែក / អនុគម្រោង / សមាសភាគដែលបានស្នើ (គូសធីកតាមភាពសមស្រប)៖

❑ មានផលប៉ះពាល់ជនជាតិដើមភាគតិច ដូច្នេះផែនការជនជាតិដើមភាគតិច ឬផែនការសកម្មភាពជនជាតិភាគតិច ជាក់លាក់ត្រូវបានទាមទារ។

❑ មិនមានផលប៉ះពាល់ជនជាតិភាគតិច ទេដូច្នេះមិនចាំបាច់មាន ផែនការជនជាតិដើមភាគតិច / ផែនការសកម្មភាពជាក់លាក់ទេ។

រៀបចំដោយ: ហត្ថលេខា៖ ឈ្មោះ៖ ទីតាំង:	បានផ្ទៀងផ្ទាត់ដោយ: ហត្ថលេខា៖ ឈ្មោះ៖ ទីតាំង:

DRAFT

ឧបសម្ព័ន្ធ ៤៖ ទម្រង់បែបបទគំរូដោះស្រាយបណ្តឹងតវ៉ា

គម្រោងនេះស្វាគមន៍រាល់បណ្តឹងតវ៉ា សំណូមពរ សំណួរ និងយោបល់ទាក់ទងនឹងការអនុវត្តគម្រោង។ យើងលើកទឹកចិត្តអ្នកដែលមានបណ្តឹងតវ៉ាឲ្យផ្តល់ឈ្មោះនិងព័ត៌មានទំនាក់ទំនងរបស់ពួកគេដើម្បីឱ្យយើងអាចទាក់ទងដើម្បីសុំការបំភ្លឺនិងមតិយោបល់។

ប្រសិនបើអ្នកជ្រើសរើសបញ្ចូលព័ត៌មានលម្អិតផ្ទាល់ខ្លួនរបស់អ្នកប៉ុន្តែចង់ឲ្យព័ត៌មាននោះរក្សាការសម្ងាត់ សូមមេត្តាប្រាប់យើងដោយសរសេរ / វាយបញ្ចូល * (សម្ងាត់) * ខាងលើឈ្មោះរបស់អ្នក។ សូមអរគុណ។

កាលបរិច្ឆេទ	កន្លែងចុះឈ្មោះ	ទីក្រុងគម្រោង គម្រោង៖

ព័ត៌មានទំនាក់ទំនង / ព័ត៌មានលម្អិតផ្ទាល់ខ្លួន

ឈ្មោះ	ភេទ	ប្រុស ស្រី	អាយុ	
អាសយដ្ឋានផ្ទះ				
កន្លែង				
លេខទូរសព្ទ				
ពាក្យបណ្តឹង / សំណូមពរ / យោបល់ / សំណួរ សូមផ្តល់ព័ត៌មានលំអិត (នរណា, កន្លែងណា, និង របៀប)នៃបណ្តឹងតវ៉ារបស់អ្នកខាងក្រោម៖ ប្រសិនបើបានបញ្ចូលជាឯកសារភ្ជាប់ / កំណត់ត្រា / លិខិតសូមគូសនៅទីនេះ៖				
តើអ្នកចង់ឲ្យពួកយើងទាក់ទងអ្នកដើម្បីទទួលបានមតិប្រតិកម្មឬធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពលើមតិយោបល់ / បណ្តឹងរបស់អ្នកយ៉ាងដូចម្តេច ?				

សម្រាប់មន្ត្រីផ្លូវតែប៉ុណ្ណោះ

ចុះឈ្មោះដោយ៖ (ឈ្មោះរបស់មន្ត្រីចុះឈ្មោះបណ្តឹងតវ៉ា)

DRAFT

របៀបទំនាក់ទំនង៖ - សារខ្លី / លិខិត - អ៊ីមែល - ផ្ទាល់មាត់ / ទូរស័ព្ទ	
ពិនិត្យឡើងវិញដោយ៖ (ឈ្មោះ / មុខតំណែងមន្ត្រីពិនិត្យពាក្យបណ្តឹង)៖	
វិធានការដែលបានចាត់ការ៖	
ថាតើសកម្មភាពដែលបានចាត់ការត្រូវបានបង្ហាញ៖	❑ បាន ❑ មិនបាន
មធ្យោបាយនៃការបង្ហាញ៖	

DRAFT

ឧបសម្ព័ន្ធ ៥៖ ការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមបញ្ជីផ្ទៀងផ្ទាត់ត្រូវបានប្រើនៅក្នុងគម្រោងតំបន់

ការពិពណ៌នា	មាន	មិន មាន	មិនដឹង	សម្គាល់
១) តើបុគ្គលិកគម្រោងមានចំណេះដឹងនិងសមត្ថភាពក្នុងការធ្វើការជាមួយជនជាតិដើមភាគតិចតាមរបៀបវប្បធម៌ដែរឬទេ ? តើបុគ្គលិកគម្រោងត្រូវបានបណ្តុះបណ្តាលអំពីរបៀបទាក់ទងជាមួយជនជាតិដើមភាគតិចដែរឬទេ ?				
២) តើមានយុទ្ធសាស្ត្រទំនាក់ទំនងលម្អិតសម្រាប់ការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយពិចារណាលើយន្តការ ភាសា និងទីតាំងរបស់ជនជាតិដើមភាគតិចដែរឬទេ ?				
៣) តើបុគ្គលដែលត្រូវបានគេស្គាល់ថាជាមេដឹកនាំស្របច្បាប់នៃសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចត្រូវបានជួបនិងពិគ្រោះយោបល់ដែរឬទេ ?				
៤) តើសហគមន៍ពាក់ព័ន្ធមានពេលវេលាគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីទទួលបានដំបូន្មានជំនាញពីគម្រោងនេះទេ ? តើមានធនធានគ្រប់គ្រាន់ត្រូវបានសម្របសម្រួលសម្រាប់ពួកគេដើម្បីទទួលបានដំបូន្មានអ្នកជំនាញលើគម្រោងនេះទេ ?				
៥) តើមានយន្តការនិងនីតិវិធីគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ការចូលរួមប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពក្នុង ដំណើរការការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវបង្កើតឡើងឬទេ ?				
៦) តើការវិភាគផែនទីដែលមានការចូលរួមនិងព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធត្រូវបានអនុវត្តដែរឬទេ ?				
៧) តើមានការពិគ្រោះយោបល់ទាន់ពេលវេលា (ល្អមុនការរចនាគម្រោង) ត្រូវបានអនុវត្តដែរឬទេ ?				
៨) តើសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចត្រូវបានផ្តល់លទ្ធភាពឱ្យចូលរួមពេញលេញនិងមានប្រសិទ្ធិភាពក្នុងការវាស់វែងគម្រោង ការរចនាគម្រោង ការអនុវត្តន៍ ការតាមដាននិងវាយតម្លៃ ការកាត់បន្ថយនិងការប្តេជ្ញាចិត្តនៃ				

DRAFT

តម្រូវការសម្រាប់ការត្រួតពិនិត្យនិងការគ្រប់គ្រងគម្រោងបន្ថែមទៀតដែរឬទេ ?				
៩) តើព័ត៌មានគម្រោង (រួមបញ្ចូលទាំងឯកសារវាយតម្លៃបរិស្ថាននិងសង្គម ផែនការគ្រប់គ្រងសង្គមបរិស្ថាន និងការវាយតម្លៃ) ត្រូវបានផ្សព្វផ្សាយមុននិងតាមរយៈមធ្យោបាយសមស្របដែរឬទេ ?				
១០) តើការយល់ដឹងត្រឹមត្រូវអំពីព័ត៌មានដែលបានផ្តល់ដល់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលពាក់ព័ន្ធត្រូវបានផ្ទៀងផ្ទាត់ដែរឬទេ ?				
១១) តើដំណើរការពិគ្រោះយោបល់ត្រូវបានចងក្រងជាឯកសារដែរឬទេ ?				
១២) តើឯកសារនៃដំណើរការពិគ្រោះយោបល់ត្រូវបានបង្ហាញឱ្យបានទាន់ពេលវេលានិងប្រើប្រាស់ភាសា ទ្រង់ទ្រាយ និងទីតាំងសមស្របដែរឬទេ ?				
១៣) តើមានការយល់ព្រមត្រូវបានផ្តល់ជូនយ៉ាងជាក់លាក់និងកត់ត្រានិងបញ្ជាក់នៅក្នុងទ្រង់ទ្រាយដែលសហគមន៍ចង់បានដែរឬទេ ?				
១៤) តើការពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃការចូលរួម គម្រោងនេះមានសូចនាករដែលជនជាតិដើមភាគតិចកំណត់ថាមានភាពពាក់ព័ន្ធដែរឬទេ ?				
១៥) តើសហគមន៍បានចូលរួមក្នុងដំណើរការចរចាគ្រប់គ្រាន់លើកិច្ចព្រមព្រៀងដីធ្លីនិងធនធាន ការរៀបចំអភិបាលកិច្ច ការរៀបចំ ការរៀបចំច្បាប់និងហិរញ្ញវត្ថុ ឱកាសការងារនិងកិច្ចសន្យា ការបែងចែកអត្ថប្រយោជន៍សមស្របតាមបែបវប្បធម៌ ដំណើរការនិងយន្តការសម្រាប់ការត្រួតពិនិត្យ ការតវ៉ានិងដំណោះស្រាយវិវាទក្នុងចំណោមរបស់ផ្សេងទៀតដែរឬទេ ?				

Source៖ FAO, Manual for គម្រោង Practitioners, ២០១៦

ឧបសម្ព័ន្ធ ៦៖ ម៉ាទ្រីសវាយតម្លៃជាតុចេញនិងលទ្ធផល

លេខ	តំបន់នៃសូចនាករធាតុចេញនិងលទ្ធផល	ប្រភពព័ត៌មាន	ទំនួលខុសត្រូវ
១	**អ្នកទទួលផលមានសិទ្ធិទទួលបានធនធានកសិកម្ម ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនិងសេវាកម្មសង្គមដែលបានជ្រើសរើស**		
១.១	ផ្ទៃដីដែលបានចុះបញ្ជីជាការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច នៅក្រោមការគាំទ្រគម្រោង (ហិកតា)	កំណត់ត្រារបស់មន្ត្រី កំណត់ត្រានៃសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច	ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់
១.២	ជនជាតិដើមភាគតិចទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ពី ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច និងការចុះឈ្មោះក្រោមការគាំទ្រគម្រោង (ចំនួន)	កំណត់ត្រារបស់មន្ត្រី កំណត់ត្រានៃសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច	ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់
១.៣	កសិករដែលមានទ្រព្យឬសេវាកម្មកសិកម្ម (ចំនួន)	កំណត់ត្រារបស់មន្ត្រី កំណត់ត្រានៃសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច	ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
១.៤	គ្រួសារអ្នកទទួលផលដែលមានទឹកស្អាតប្រើប្រាស់ប្រចាំឆ្នាំ (គិតជាភាគរយ)	ជនជាតិដើមភាគតិច សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច	ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
១.៥	សហគមន៍អ្នកទទួលផល (ទីតាំងគម្រោង) ភ្ជាប់ទៅមណ្ឌលឃុំជាមួយផ្លូវអាចប្រើប្រាស់បានក្នុងអាកាសធាតុគ្រប់ប្រភេទ (លេខ)	ជនជាតិដើមភាគតិច សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច	ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
១.៦	សហគមន៍អ្នកទទួលផល (ទីតាំងគម្រោង) ដែលមានលទ្ធភាពប្រើប្រាស់សេវាសាលាបឋមសិក្សា (យ៉ាងហោចណាស់) ។ (ចំនួន)	ជនជាតិដើមភាគតិច សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច	ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
១.៧	សហគមន៍អ្នកទទួលផល (ទីតាំងគំរោង) ដែលមានលទ្ធភាពប្រើប្រាស់ប៉ុស្តិ៍សុខភាព (យ៉ាងហោចណាស់) ។ (ចំនួន)	I ជនជាតិដើមភាគតិច សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច	ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
១.៨	ការពេញចិត្តរបស់អ្នកទទួលផលជាមួយនឹងដំណើរការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីធ្លី (ភាគរយ) - បែងចែកភេទ	ជនជាតិដើមភាគតិច សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច	ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់
១.៩	ការពេញចិត្តរបស់អ្នកទទួលផលជាមួយនឹងសេវាកម្មកសិកម្មដែលបានផ្តល់ (បែងចែកជាភាគរយ) បែងចែកភេទ	ជនជាតិដើមភាគតិច សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច	ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

DRAFT

១.១០	ការចូលរួមរបស់ស្ត្រីនៅលើអង្គភាពធ្វើការសម្រេចចិត្ត (ភាគរយ)	សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច	ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់
២	**សមាសភាគ១៖ សម្បទានដីសង្គមកិច្ចនិង ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ផែនការវិនិយោគនិងអាទិភាព**		
២.១	ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច តំបន់ដែលបានបម្រុងទុកសម្រាប់សហគមន៍អ្នកទទួលផល (ហិកតា)	កំណត់ត្រារបស់មន្ត្រី កំណត់ត្រានៃសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច	ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់
២.២	តំបន់ដែលត្រូវបានបម្រុងទុកសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងសហគមន៍ប្រកបដោយ ចីរភាព(ព្រៃឈើសហគមន៍ ព្រៃឈើ។ ល។) (ហិកតា)	កំណត់ត្រារបស់មន្ត្រី កំណត់ត្រានៃសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច	ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់
២.៣	ចំនួននៃការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់ ក្រុមគ្រួសារទទួលផលសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគ (គ្រួសារជនជាតិដើមភាគតិច) (ចំនួន)	កំណត់ត្រារបស់មន្ត្រី កំណត់ត្រានៃសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច	ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់
២.៤	ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់ក្រុមគ្រួសារទទួលផលសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលស្ត្រីជាមេផ្ទះ (ចំនួន)	កំណត់ត្រារបស់មន្ត្រី កំណត់ត្រានៃសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច	ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់
២.៥	ការយល់ឃើញលើមុខងាររបស់គណៈកម្មាធិការសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច គណៈកម្មាធិការប្រឹក្សា និងគណៈកម្មាធិការផ្សេងទៀត (អេកូទេសចរណ៍) – មាត្រដ្ឋានលីគ័រ	គណៈកម្មាធិការសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច, ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សមាជិកសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច, គណៈកម្មាធិការប្រឹក្សា សមាជិក គណៈកម្មាធិការប្រឹក្សា និងគណៈកម្មាធិការផ្សេងទៀតនិងសមាជិករបស់ខ្លួន	ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
២.៦	ការយល់ឃើញលើការអនុលោមតាមវិធានផ្ទៃក្នុង– មាត្រដ្ឋានលីគ័រ	គណៈកម្មាធិការសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច, ការផ្តល់បណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់សមាជិកសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច	ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់
២.៧	ឧប្បត្តិហេតុនៃការលក់ដី សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដល់អ្នកខាងក្រៅ (ចំនួននិងភាគរយ)	គណៈកម្មាធិការសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច	ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនី

DRAFT

			យកម្ម និង សំណង់
២.៨	ឧប្បត្តិហេតុនៃជីសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចព័ទ្ធជុំវិញដោយដីមិនមែនរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលរារាំងការចូលប្រើរបស់ពួកគេ (ចំនួន)	គណៈកម្មាធិការសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច	ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និង សំណង់
២.៩	សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគដែលទទួលបានកម្មសិទ្ធិទទួលបាននូវសុវត្ថិភាពសិទ្ធិកាន់កាប់ - មាត្រដ្ឋានលីគ័រ	កំណត់ត្រាជាតិនិងថ្នាក់ក្រោមជាតិ គណៈកម្មាធិការសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ជនជាតិដើមភាគតិច	ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និង សំណង់
៣	**សមាសភាគ២៖ ការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធសហគមន៍**		
៣.១	ប្រវែងផ្លូវតភ្ជាប់ (គម)	កំណត់ត្រារបស់មន្ត្រី កំណត់ត្រានៃគណៈកម្មាធិការសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច	ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និង សំណង់
៣.២	ប្រវែងនៃផ្លូវលំនៅដ្ឋាន (គម)	កំណត់ត្រារបស់មន្ត្រី កំណត់ត្រានៃគណៈកម្មាធិការសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច	ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និង សំណង់
៣.៣	ប្រវែងនៃផ្លូវចូលកសិកម្ម (គម)	កំណត់ត្រារបស់មន្ត្រី កំណត់ត្រានៃគណៈកម្មាធិការសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច	ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និង សំណង់
៣.៤	ប្រវែងនៃផ្លូវរទេះចូលកសិកម្ម (គម)	កំណត់ត្រារបស់មន្ត្រី កំណត់ត្រានៃគណៈកម្មាធិការសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច	ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និង សំណង់
៣.៥	កាត់បន្ថយពេលវេលាធ្វើដំណើររវាងសហគមន៍គម្រោងនិងមណ្ឌលឃុំ (ភាគរយ)	គណៈកម្មាធិការសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ជនជាតិដើមភាគតិច	ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និង សំណង់
៣.៦	ផែនការគ្រប់គ្រងទឹក / ប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រដែលបានរៀបចំសម្រាប់ដីកសិកម្មទាំងអស់នៅទីតាំងគម្រោង (ភាគរយ)	កំណត់ត្រារបស់មន្ត្រី	ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និង នេសាទ
៤	**សមាសភាគ ៣៖ កសិកម្មនិងការអភិវឌ្ឍជីវភាព**		
៤.១	ដីដែលមានផលិតភាពកសិកម្ម (ហិកតា)	ជនជាតិដើមភាគតិច គណៈកម្មាធិការសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច	ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និង នេសាទ

DRAFT

៤.២	ការអនុវត្តន៍បច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានថ្មី / កម្រិតខ្ពស់ក្នុងការបណ្តុះបណ្តាលនិងពង្រីក (មាន / មិនមាន)	កសិករដែលបានបណ្តុះបណ្តាល គណៈកម្មាធិការសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច	ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
៤.៣	អ្នកទទួលផលពីគម្រោងដែលជាសមាជិកនៃសមាគម (គិតជាភាគរយ) - បែងចែកភេទ	កំណត់ត្រានៃគណៈកម្មាធិការសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច កំណត់ត្រារបស់មន្ត្រី	ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
៤.៤	ស្ត្រីចូលរួមក្នុងវគ្គបណ្តុះបណ្តាលស្តីពីអាហារូបត្ថម្ភនិងប្រកាន់ខ្ជាប់យ៉ាងហោចណាស់ ៣ នៃការផ្លាស់ប្តូរឥរិយាបថ (ភាគរយ)	ស្ត្រីដែលត្រូវបានបណ្តុះបណ្តាល គណៈកម្មាធិការសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច	ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
៤.៥	សហគមន៍អ្នកទទួលផលមានទឹកប្រើប្រាស់សម្រាប់ប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ (គិតជាភាគរយ) - បែងចែកភេទ	ជនជាតិដើមភាគតិច គណៈកម្មាធិការសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច	ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
៤.៦	សហគមន៍អ្នកទទួលផលបានវិនិយោគនិងបង្កើនផលិតភាពកសិកម្ម (ភាគរយ) - បែងចែកភេទ	គណៈកម្មាធិការសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចជនជាតិដើមភាគតិច	ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
៤.៧	សហគមន៍អ្នកទទួលផលបានកើនឡើងនៅក្នុងប្រាក់ចំណូលគ្រួសារពីប្រភពផ្សេងៗគ្នា (ក្នុងមួយនាក់និងភាគរយ) - បែងចែកតាមភេទ	ជនជាតិដើមភាគតិច ឬកសិករដែលបានបណ្តុះបណ្តាល	ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
៤.៨	សហគមន៍អ្នកទទួលផលដែលមានទំនាក់ទំនងជាប់លាប់ជាមួយវិស័យឯកជនឬទីផ្សារសម្រាប់ផលិតផលរបស់ពួកគេ	គណៈកម្មាធិការសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចជនជាតិដើមភាគតិច អង្គភាពឯកជនដែលបានជ្រើសរើស	ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
៤.៩	សហគមន៍អ្នកទទួលផលអាចទទួលបានឥណទាននិងប្រភពមូលនិធិផ្សេងទៀត	គណៈកម្មាធិការសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ជនជាតិដើមភាគតិច ធនាគារក្នុងស្រុកឬគ្រឹះស្ថានមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ	ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

DRAFT

ឧបសម្ព័ន្ធ ៧៖ ចំណុចខ្លាំងនិងចំណុចខ្សោយនៃប្រព័ន្ធទាក់ទងនឹងដីធ្លីទាក់ទងនឹងសិទ្ធិកាន់កាប់ដីធ្លីសហគមន៍និងធនធាន

ប្រទេស	ចំណុចខ្លាំង	ចំណុចខ្សោយ
កម្ពុជា	• ជនជាតិដើមភាគតិចបានផ្តល់ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាព។ • ប្រភេទដីមានច្រើនប្រភេទរួមទាំងដីទំនេរជាផ្នែកមួយនៃប្រព័ន្ធ កសិកម្មពនេចរនិងដីព្រៃខ្លះ។ • គ្រួសារនីមួយៗអាចទទួលបានប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិលើដីរបស់ពួកគេ។ • បុគ្គលដែលចាកចេញពីសហគមន៍មានសិទ្ធិទទួលបានសំណងនៃការកាន់កាប់តាមទម្លាប់រៀងៗខ្លួន។	• កំណត់ត្រឹមសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច។ • មិនរាប់បញ្ចូលដីទីក្រុងទីប្រជុំជនដីព្រៃនិងបឹងតាមរដូវ។ • ការបន្តការអនុវត្តន៍តាមបែបប្រពៃណីរបស់សហគមន៍។ • ចំណែកកម្មសិទ្ធិ ស្តីពីការបន្តការអនុវត្តបែបប្រពៃណីដោយសហគមន៍។ • ដំណើរការស្មុគស្មាញនិងវែងដែលពាក់ព័ន្ធនឹងក្រសួងជាច្រើនដែលមានលទ្ធផលកំណត់។ • អ្នកដែលបោះឆ្នោតជ្រើសរើសមុខតំណែងនីមួយៗនឹងមិនអាចចូលរួមទទួលយកកម្មសិទ្ធិរួមឡើយ។
ឥណ្ឌូនេស៊ី	• រដ្ឋធម្មនុញ្ញទទួលស្គាល់សហគមន៍ប្រពៃណីនិងសិទ្ធិទំនៀមទម្លាប់ (adat) ចំពោះដីធ្លី។ • សិទ្ធិទំនៀមទម្លាប់សហគមន៍មិនអាចត្រូវបានដកហូត ឬរឹតត្បិតដោយគ្មានការយល់ព្រមជាមុនពីសហគមន៍ adat ទេ ហើយបានតែជាសំណង។ • បុគ្គលអាចប្រើសិទ្ធិទំនៀមទម្លាប់ជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ទទួលបានប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិឯកជន។	• មិនមានមធ្យោបាយបច្ចុប្បន្នដើម្បីចុះបញ្ជីប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិសហគមន៍ទេ។ • បុគ្គលម្នាក់ៗអាចប្រើសិទ្ធិទំនៀមទម្លាប់ជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ទទួលបានប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិឯកជនប៉ុន្តែត្រូវតែបញ្ឈប់សិទ្ធិទំនៀមទម្លាប់របស់ពួកគេ ហើយអនុលោមតាមសិទ្ធិដីធ្លីឯកជន។ • ដំណើរការដើម្បីទទួលបានសិទ្ធិក្នុងតំបន់ព្រៃឈើ (៧0% នៃដី adat) គឺស្មុគស្មាញ។ សហគមន៍ត្រូវតែមានការទទួលស្គាល់ដោយស្របច្បាប់ដោយចងក្រងជាឯកសារនូវអាជ្ញាធរទំនៀមទម្លាប់និងសកម្មភាពដែលមាននៅក្នុងទម្រង់ជាប្រពៃណីរបស់ខ្លួនមានអ្នកដឹកនាំនិងស្ថាប័នកាន់កាប់តំបន់ដែលបានកំណត់មានស្ថាប័នស្របច្បាប់ដើម្បីគោរពច្បាប់ទំនៀមទម្លាប់និងប្រើប្រាស់ព្រៃសម្រាប់តម្រូវការប្រចាំថ្ងៃរបស់សហគមន៍។
សាធារណរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យប្រជាមានិតឡាវ	• សិទ្ធិកាន់កាប់ជាសមូហភាពឬរួមអនុវត្តលើដីទាំងអស់មិនត្រឹមតែដីរបស់ជនជាតិដើមភាគតិចប៉ុណ្ណោះទេ។ • អង្គការជាច្រើនមានសិទ្ធិដាក់ពាក្យសុំសិទ្ធិសមូហភាពឬរួម។ • ការប្រើប្រាស់ដីមានច្រើនប្រភេទរួមមាន៖ កសិកម្ម ព្រៃឈើ វាលស្មៅ ប្រភពទឹក និងផ្សេងៗទៀត។	• បន្ទុកខ្ពស់ក្នុងការបង្កើតកម្មសិទ្ធិតាមរយៈឯកសារភស្តុតាង។ • រយៈពេលដំណើរការយូរសម្រាប់ការទទួលបានប័ណ្ណទំនៀមទម្លាប់ជនជាតិដើម។ • ទំនាស់ក្នុងចំណោមសហគមន៍ជុំវិញព្រំដែនជាលទ្ធផលនៃការស្ទង់មតិតាមបរិវេណត្រូវបានលុបចោល។ • រូបថតពីលើអាកាសនិងផែនទីសណ្ឋានដីត្រូវបានដាក់កម្រិតហើយអាចប្រើបានសម្រាប់វគ្គពិភាក្សាសហគមន៍ប៉ុណ្ណោះ។ • ផែនទីសហគមន៍មិនត្រូវបានអនុញ្ញាតិក្រោមការធ្វើវិសោធនកម្មបទបញ្ញត្តិរបស់អ្នកស្ទង់មតិទេ។ • មានតែសិទ្ធិក្នុងការដោះស្រាយនិងតំបន់ដាំដុះដែលមានសិទ្ធិចុះឈ្មោះប៉ុណ្ណោះ។ មិនមានសិទ្ធិក្នុងតំបន់ដែលត្រូវបានប្រើជាទម្លាប់សម្រាប់ការបរបាញ់ / ការប្រមូលនិងកន្លែងពិសិដ្ឋទេ។

DRAFT

ម៉ាឡេស៊ី	• ការទទួលស្គាល់តាមច្បាប់ស្តីពីសិទ្ធិដីធ្លីទំនៀមទម្លាប់អាចមានសម្រាប់ក្រុមជនជាតិដើមភាគតិចម៉ាឡេភាគច្រើនគឺ Orang Asli (ជនជាតិដើម) ក៏ដូចជាជនជាតិដើម។ • គោលលទ្ធិនៃច្បាប់រួមគាំទ្រសិទ្ធិដីធ្លីរបស់ជនជាតិដើមភាគតិច។ • ការអនុវត្តន៍តុលាការកំណើតឆ្នាំ ១៩៩២ អនុញ្ញាតឱ្យមានការវិនិច្ឆ័យប្រព័ន្ធច្បាប់adat ជាពិសេសដើម្បីដោះស្រាយជម្លោះដែលមានជាយូរមកហើយ។ •	• បន្ទុកខ្ពស់ក្នុងការបង្កើតកម្មសិទ្ធិតាមរយៈឯកសារភស្តុតាង។ • រយៈពេលដំណើរការយូរសម្រាប់ការទទួលបានប័ណ្ណទំនៀមទម្លាប់ជនជាតិដើម។ • ទំនាស់ក្នុងចំណោមសហគមន៍ជុំវិញព្រំដែនជាលទ្ធផលនៃការស្ទង់មតិតាមបរិវេណត្រូវបានលុបចោល។ • រូបថតពីលើអាកាសនិងផែនទីសណ្ឋានដីត្រូវបានដាក់កម្រិតហើយអាចប្រើបានសម្រាប់វគ្គពិភាក្សាសហគមន៍ប៉ុណ្ណោះ។ • ផែនទីសហគមន៍មិនត្រូវបានអនុញ្ញាតិក្រោមការធ្វើវិសោធនកម្មបទបញ្ញត្តិរបស់អ្នកស្ទង់មតិទេ។ • មានតែសិទ្ធិក្នុងការដោះស្រាយនិងតំបន់ដាំដុះដែលមានសិទ្ធិចុះឈ្មោះប៉ុណ្ណោះ។ មិនមានសិទ្ធិក្នុងតំបន់ដែលត្រូវបានប្រើជាទម្លាប់សម្រាប់ការបរបាញ់ / ការប្រមូលនិងកន្លែងពិសិដ្ឋ ទេ។
ហ្វីលីពីន	• សិទ្ធិដីធ្លីនិងស្វ័យភាពដែលត្រូវបានទទួលស្គាល់នៅក្នុងលក្ខន្តិកៈ។ • ការដាក់បញ្ចូលក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃរបបដីធ្លីនិងស្វ័យភាព។ • ផ្តល់ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិជាផ្លូវការដែលផ្ទេរដីពីរដ្ឋទៅសហគមន៍។ • ច្បាប់ទទួលស្គាល់ទាំងសិទ្ធិបុគ្គលនិងសហគមន៍។ • ច្បាប់ទំនៀមទម្លាប់កំណត់ការបែងចែកសិទ្ធិនៅក្នុងសហគមន៍។ • ការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវស្តីពីដំណើរការដែលមានចែងក្នុងច្បាប់។ • ការដោះស្រាយទំនាស់តាមទំនៀមទំលាប់ត្រូវបានទទួលស្គាល់ដោយស្របច្បាប់។ • ការិយាល័យដែនដូនតាជួយក្នុងការដោះស្រាយវិវាទ។ • សិទ្ធិរបស់សហគមន៍វប្បធម៌ជនជាតិដើមភាគតិច / ជនជាតិដើមភាគតិចដែលត្រូវបានផ្លាស់ប្តូរទៅជាកម្មសិទ្ធិរបស់ដូនតា។	• ការផ្តល់ថវិកាភ័ស្តុភារសាស្រ្តនិងកម្លាំងពលកម្មនៅក្នុងគណកម្មការជាតិស្តីពីជនជាតិដើមភាគតិច។ • ភាពស្មុគស្មាញខាងការិយាធិបតេយ្យនិងនីតិវិធីក្នុងដំណើរការផ្តល់ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីធ្លីបណ្តាលឱ្យមានបន្ទុកភ័ស្តុតាង។ • មិនដំណើរការធ្វើតាមការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្អែកតាមព័ត៌មានត្រឹមត្រូវគ្រប់គ្រាន់. • ការសន្មតទូទៅថា សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចមានលក្ខណៈជាមនុស្សសាមញ្ញ (ដែលនាំទៅដល់ការមិនរាប់បញ្ចូលអ្នករស់នៅតាមឆ្នេរ និងការទទួលស្គាល់សិទ្ធិមិនគ្រប់គ្រាន់ចំពោះការតាំងទីលំនៅតាមឆ្នេរ កោះ ឆ្នេរសមុទ្រ និងសមុទ្រ) ។ • ច្បាប់តម្រូវឱ្យសហគមន៍អនុវត្តទម្រង់ផលិតកម្មបែបបុរាណប៉ុន្តែសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចត្រូវបានបញ្ចូលទៅក្នុងប្រព័ន្ធសេដ្ឋកិច្ចទំនើប។ • របបកាន់កាប់ច្រើនប្រភេទមិនត្រូវបានទទួលស្គាល់ដោយវិញ្ញាបនប័ត្រប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិតំប់ដូនតា / វិញ្ញាបនប័ត្រប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីដូនតា។ • តួនាទីកាន់តែរឹងមាំរបស់រដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានដែលអាចធ្វើបានតាមរយៈការធ្វើវិមជ្ឈការធ្វើឱ្យខូចដល់ការផ្តល់ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដល់ជនជាតិដើមភាគតិច / សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច • ការផ្អាកប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិចំពោះតំបន់ដែលមានការទាមទារត្រួតលើគ្នា។
បុតស្វាណា	• ក្រុមប្រឹក្សាដីធ្លីដែលមានមេដឹកនាំទំលាប់មេដឹកនាំសមាជិកដែលតែងតាំងដោយរដ្ឋាភិបាលនិងអ្នកតំណាងដែលត្រូវបានជ្រើសរើសដោយសហគមន៍ទទួលខុសត្រូវចំពោះរដ្ឋបាលដីធ្លី។	• ការបញ្ចូលគ្នានៃដីធ្លីដែលតំណាងដោយរដ្ឋាភិបាលយ៉ាងខ្លាំងដែលបណ្តាលឱ្យមានការមិនសូវយកចិត្តទុកដាក់ដល់សិទ្ធិអំណាចតាមបែបប្រពៃណី។

DRAFT

ហ្កាណា	• លេខាធិការដ្ឋានដីធ្លីតាមទំនៀមទម្លាប់ណែនាំដោយគម្រោងម្ចាស់ជំនួយដើម្បីគាំទ្រដល់ដំណើរការចុះបញ្ជីដីទំនៀមទម្លាប់ក្រោមច្បាប់ចុះបញ្ជីកម្មសិទ្ធិដីធ្លីឆ្នាំ ១៩៨៦ ។	• តួនាទីក្រៅផ្លូវការនៃលេខាធិការដ្ឋានដីធ្លីទំនៀមទម្លាប់ក្នុងដំណើរការចុះឈ្មោះបាននាំឱ្យមានបញ្ហានៃភាពស្របច្បាប់ទាំងនៅក្នុងសហគមន៍ទំនៀមទំលាប់និងជាមួយភ្នាក់ងាររដ្ឋាភិបាលដែលមានអាណត្តិចុះបញ្ជីជាផ្លូវការ។ • ការពឹងផ្អែកលើមូលនិធិរបស់ម្ចាស់ជំនួយសម្រាប់ពង្រីកនិងពង្រឹងលេខាធិការដ្ឋានដីធ្លីតាមទំនៀមទម្លាប់
លីបេរីយ៉ា	• ច្បាប់ដែលបានស្នើទទួលស្គាល់សិទ្ធិទំនៀមទម្លាប់។	• របៀបវារៈមហិច្ឆិតាសម្រាប់ការរៀបចំសហគមន៍និងការចុះឈ្មោះសិទ្ធិរបស់ពួកគេប្រហែលជាមិនមានលក្ខណៈជាក់ស្តែងដើម្បីអនុវត្ត។ • ដីទំនៀមទម្លាប់ជាច្រើនកំពុងស្ថិតក្រោមកិច្ចព្រមព្រៀងសម្បទាន។
ម៉ូសំប៊ិក	• កម្មសិទ្ធិសហគមន៍ត្រូវបានទទួលស្គាល់នៅក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញនិងគ្របដណ្តប់លើមូលដ្ឋានដីធ្លីរបស់ប្រទេសភាគច្រើន។ • រដ្ឋាភិបាលចេញការជួលដីសហគមន៍ដែលរួមមានដីសម្រាប់ពង្រីក។ • ដីសហគមន៍អាចត្រូវបានជួលឱ្យអ្នកវិនិយោគដោយមានការយល់ព្រមពីសហគមន៍និងស្របតាមកិច្ចព្រមព្រៀងសហគមន៍និងវិនិយោគិន	• ការចុះបញ្ជីដីជួលសហគមន៍មិនគ្រប់គ្រាន់បើប្រៀបធៀបទៅនឹងផ្ទៃដីដែលបានប៉ាន់ស្មានជាពិសេសបើប្រៀបធៀបទៅនឹងការជួលដែលបានផ្តល់ជូនវិនិយោគិន។ • ការការពារសុវត្ថិភាពមិនគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីគាំទ្រផលប្រយោជន៍តាមទម្លាប់លើវិនិយោគិនដែលមានភាពស្មុគស្មាញជាងនេះ។
ប្រេស៊ីល	• ការកំណត់ព្រំដែននៃជនជាតិដើមភាគតិចត្រូវបានកំណត់ដោយច្បាប់។	• ដំណើរការកំណត់ព្រំដែនមានការចូលរួមរបស់សហគមន៍តិចតួច។ • ការអនុវត្តន៍ការកំណត់ព្រំដែនមានកំរិតនិងដំណើរការអូសបន្លាយពេល
កូឡុំបៀ	• ការទទួលស្គាល់រដ្ឋធម្មនុញ្ញអំពីសិទ្ធិដីធ្លីសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចអាយកីនិងសហគមន៍អាហ្វ្រិ - កូឡុំប៊ី។ • ការបំរុងទុករបស់ជនជាតិដើមភាគតិចគឺជានីតិបុគ្គលសង្គម និងនយោបាយដែលមានប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិរួមដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់និងគ្រប់គ្រងដោយមានកម្មសិទ្ធិឯកជននិងសិទ្ធិធនធានពេញលេញស្របតាមច្បាប់ជនជាតិដើម។	• ប្រជាជនរបស់ប្រជាជនដែលផ្លាស់ទីលំនៅបង្កបញ្ហាប្រឈមក្នុងការអនុវត្ត។
ម៉ិកស៊ិក	• ឧទាហរណ៍យូរអង្វែងដែលមានលក្ខណៈជាស្ថាប័ននៃសិទ្ធិរបស់សហគមន៍ដែលត្រូវបានទទួលស្គាល់ជាផ្លូវការក្នុងទម្រង់ជា ejidos។	• ត្រូវខិតខំបន្ថែមទៀតដើម្បីធានានូវសិទ្ធិយេនឌ័រនិង សមធម៌អន្តរកម្មក្នុងការបង្ហាញពីសិទ្ធិលើកម្មសិទ្ធិ ejido។

DRAFT

	• អនុញ្ញាតិអោយកម្មសិទ្ធិរួមនិងបុគ្គលនៅក្នុង ejido។ • កម្មសិទ្ធិរួមមានសិទ្ធិពេញលេញនៃការធ្វើឱ្យដាច់ឆ្ងាយ។	

ប្រភព៖ សង្ខេប៖ ការទទួលស្គាល់ពីសិទ្ធិកាន់កាប់ដីធ្លីសហគមន៍និងធនធានធម្មជាតិ៖ ការពិនិត្យឡើងវិញនូវបទពិសោធន៍របស់ប្រទេស ទីភ្នាក់ងារសហរដ្ឋអាមេរិកសំរាប់ការអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិ (USAID) ខែកុម្ភៈ ២០១៦

DRAFT